

BONUM PUBLICUM

06

FOGLALKOZÁSA:
EGYETEMI TANÁR
Interjú Prof. Dr. Varga Zs.
Andrással

33

AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK
ÉS
KELET-KÖZÉP-EURÓPA

42

„MEG KELL JELENNÜNK
A NEMZETKÖZI EGYETEMI
RANGSOROKBAN”
Dr. Nagy Judittal beszélgettünk

Kövess minket online is!

www.facebook.com/uni.nke

www.youtube.com/nkeuni

www.twitter.com/uni_nke

www.instagram.com/uni.nke

www.flickr.com/uni-nke

Idén is kiemelkedően szerepeltek az NKE hallgatói a XXXIII. Országos Tudományos Diákköri Konferencia (OTDK) szekcióiban. Az egyetemünkön megrendezett Had- és Rendészettudományi Szekcióban a 21 tagozatból 18-ban bizonyultak a legjobbnak hallgatóink, de a Miskolcon rendezett Állam- és Jogtudományi Szekcióban is szép sikereket ért el az egyetem.

Foglalkozása:
egyetemi tanár
– Interjú Prof. Dr. Varga Zs. Andrással

Katonadolog?
– A missziók pszichés kockázatai

„A műanyagszennyezést mindenképpen csökkenteni kell”

Vándor 2017
– Közös közszolgálati gyakorlat

TARTALOM 2017. MÁJUS

02 MOZAIK

06 FOGLALKOZÁSA: EGYETEMI TANÁR - INTERJÚ
PROF. DR. VARGA ZS. ANDRÁSSAL

11 CSERÉP-ADMINISZTRÁCIÓTÓL
A RETINASZKENNERIG

14 VÁNDOR 2017 - KÖZÖS KÖZSZOLGÁLATI
GYAKORLAT

16 JÓSZOMSZÉDI VISZONY

18 „A MŰANYAGSZENNYEZÉST MINDENKÉPPEN
CSÖKKENTENI KELL”

20 A VÍZTUDOMÁNY JÖVŐJE AZ
UTÁNPÓTLÁSKÉPZÉSBEN REJLIK

23 A TANULÓK FIGYELMÉERT VERSENYZÜNK
MINDEN PILLANATBAN

27 NAGY SIKER AZ IDEI OTDK-N IS

30 TUDOMÁNNYAL A BIZTONSÁGOSABB LÉGI
KÖZLEKEDÉSÉRT

33 AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK
ÉS KELET-KÖZÉP-EURÓPA

36 A TISZTA VÍZ SZOLGÁLATÁBAN

39 AZ ESÉLYEK EGYENLŐSÉGE
MA NEM TÁRSADALMI VALÓSÁG

42 „MEG KELL JELENNÜNK
A NEMZETKÖZI EGYETEMI RANGSOROKBAN”

45 KARCOLATOK A KÖNYVTÁRBÓL

48 TEHETSÉGEINK A NAGYVILÁGBAN

51 KATONADOLOG? – A MISSZIÓK PSZICHÉS
KOCKÁZATAI

54 HATVAN ÉVE A NÉZŐK SZOLGÁLATÁBAN

56 AJÁNLÓ

Semmi nem adhat nekünk hazát, csak a szülőföldünk

A nemzetállamokat, Magyarországot semmi sem pótolhatja, „*semmi nem adhat nekünk hazát, csak a szülőföldünk*” – fogalmazott Simicskó István honvédelmi miniszter a szerződéses állomány alapkiképzést követő ünnepélyes eskütételén, Szentendrén. A miniszter az MH Altiszti Akadémián tartott ünnepi beszédében azt mondta, a brexit után, a migráció láttán az Európai Unió vezetőinek válasza az volt, hogy még több Európa és egyre kevesebb nemzetállam, egyre kevesebb nemzetállami döntés, hatáskör, pedig a nemzetállamokat semmi nem pótolhatja. Simicskó István közölte: amíg vannak fiatalok, akik a haza védelmét életük feláldozásával is vállalják, addig van Magyarországnak, a magyar népnek jövője. A miniszter arra is emlékeztetett, hogy megkezdődött a Magyar Honvédség fejlesztése, ez a Zrínyi 2026 program keretében valósul meg. Közölte: a kormány döntött arról, hogy jövőre 0,1 helyett a GDP 0,15 százalékaival emeli a védelmi költségvetést, s ennek köszönhetően nagyobb intenzitással lehet folytatni a katonák megbecsülését célzó intézkedéseket. Hozzátette, hogy a haditechnikai eszközök korszerűsítésének időszaka is elérkezik, és ennek apró lépései már érzékelhetők.

Az NKE kulcsszereplő a profi állammenedzsment eléréséhez

Lázár János Miniszterelnökséget vezető miniszter volt a vendég az NKE Államtudományi és Közigazgatási Kar Hallgatói Önkormányzatának *Közigazgatás más szemmel* elnevezésű rendezvényén. A miniszter előadásában kitért a Nemzeti Közszerológati Egyetem szerepére és az egyetem által nyújtott diploma értékére is. Kiemelte: profi állammenedzsment csak erős állammal és jó szakemberekkel valósulhat meg, amiben az NKE-nek kulcsszerepe van. Lázár János a kormány által elvégzett feladatok közül kiemelte, hogy megcáfolhatatlan eredményt sikerült elérniük a költségvetés stabilitását, a rendvédelem és a honvédelem fejlődését, valamint a területi államigazgatás rendbetételét illetően. A konszolidáció elengedhetetlen feltétele volt a közigazgatás átszervezése. Fenntartó miniszterként kiállt a Nemzeti Közszerológati Egyetem szükségessége és fontossága mellett; pozitívan értékelte az egyetemhez kötődő elmúlt hat évet. Meglátása szerint szükség van egy olyan felsőfokú intézményre, amely a legmagasabb színvonalon biztosítja a közszerológati felsőfokú képzést. Ahhoz, hogy Magyarország versenyképes és jól működő ország legyen, erős államra van szükség, amelynek egyik feltétele a kis bürokrácia, a másik a profi szakemberállomány.

Ez utóbbiról az NKE gondoskodik majd valamennyi képzésével. Az államtudomány mellett a rendszertudomány, a hadtudomány és a nemzetközi igazgatás fejlesztése is a jövőbeli tervek között szerepel. „*A kormány célja, hogy az NKE a legjobb legyen*” – fogalmazott a miniszter.

Emlékkötettel is köszöntötték a 70 éves Janza Frigyest

„Több mint négy évtizedes szakmai életútjának eredményeit tekintve elmondhatjuk, hogy rajta nem múlik a haza fényre derülése” – hangzott el azon az egyetemi ünnepségen, amelyen a 70 éves Janza Frigyes nyugállományú rendőr vezérőrnagyot, a Fenntartói Testület tagját köszöntötték. Az NKE rektora a táborkok részére egy ünnepi kötetet adott át, amelyben kollégái és barátai publicisztikai olvashatók. „*Janza Frigyes közel fél évszázada áll belügyi szolgálatban, és ezt a több évtizedet alapjaiban határozta meg a Belügyminisztérium (BM) és a köz szolgálata iránti elkötelezettsége*” – mondta köszöntőjében Dános Valér nyugállományú rendőr vezérőrnagy. A BM főosztályvezetője szerint ez az elkötelezettség tettekkel

és eredményekkel is alátámasztható. „*Janza Frigyes egy személyben testesíti meg a köteleességtudatot, a problémamegoldó képességet és a sokoldalúságot*” – fogalmazott Korinek László akadémikus, a Magyar Rendészettudományi Társaság el-

nőke. Prof. Dr. Patyi András szerint Janza Frigyes nélkül a Nemzeti Közszerológati Egyetem nem lenne olyan, mint amilyen most: nem így nézne ki sem belülről, sem kívülről. Az intézmény rektora szerint a táborkokat komplex, széles körű műveltségen nyugvó gondolkodásmód jellemzi, és szeretettel viseltet minden ember és az egyetem mint intézmény iránt is. „*Egészen más rendőrkép alakult ki és rögzült bennem azóta, hogy őt ismerem*” – tette hozzá Patyi András, aki az egyetem egésze nevében fejezte ki tiszteletét és nyújtotta át az ünnepi kötetet a 70 éves Janza Frigyes számára. „*Akik ebbe a könyvbe írtak, mind barátai az ünnepeltnek, így ez egyfajta szereteteszcencia is*” – fogalmazott a rektor.

Az év közepétől elérhetővé válik a Digitális Jólét Alapcsomag

A kormány döntött a Digitális Jólét Alapcsomagról (DJA), amely 2017 közepétől jelenik meg a szolgáltatók kínálatában. A DJA célja, hogy mindazok, akik ez idáig az internetezés túl magas ára miatt nem tudtak előfizetni a szolgáltatásra, egy minden eddiginél alacsonyabb fogyasztói árú internet-előfizetést érhesse el. A kedvezményes alapcsomagot azok a természetes személyek vehetik majd igénybe legfeljebb két évig, akiknek az elektronikus hírközlési szolgáltatóval kötendő előfizetői szerződés aláírását megelőző évben nem volt internet-előfizetésük. Az alapcsomag azoknak a polgároknak nyújt segítséget a digitális világ adta lehetőségek kihasználására, akik számára az internetszolgáltatás áfacsökkentésének hatására csökkenő fogyasztói árak mellett is anyagi gondot jelent az előfizetés. A DJA mind vezetékes, mind mobilinternet-előfizetésre lehetőséget teremt.

Megkezdődik az azonnali fizetési rendszer létrehozása

A fejlesztés révén 2019 közepére valósul meg az a pénzforgalmi alrendszer, melyhez csatlakozva a magyarországi pénzforgalmi szolgáltatók képesek lesznek azonnali fizetési szolgáltatást nyújtani ügyfeleik számára. Az alpinfrastruktúra mindemellett támogatni fogja az innovatív szolgáltatások bevezetését

és az új szolgáltatók piacra lépését is. A rendszernek 2019 második felétől készen kell állnia a fizetési műveletek azonnali feldolgozására, a szolgáltatási szint növekedése pedig nem járhat érezhető díjnövekedéssel sem a pénzforgalmi szolgáltatók, sem azok ügyfelei számára. Az új rendszer megvalósítási koncepciója

megfelel az MNB Pénzügyi Stabilitási Tanácsa által 2016 decemberében megfogalmazott alapelvárásoknak. A rendszer használatával lehetővé válik az átutalások és az arra épülő egyéb innovatív fizetési megbízások maximum 5 másodperc alatt történő lebonyolítása az év minden napján, éjjel-nappal.

Kitüntették az NKE oktatási rektorhelyettesét

Szent György Érdemjelet vehetett át a rendőrség napja alkalmából Dr. Kovács Gábor dandártábornok. Az NKE oktatási rektorhelyettesének rendőri szolgálati munkáját több kollégájával együtt az Országos Rendőr-főkapitányság épületében rendezett ünnepségen ismerték el. Pintér Sándor belügyminiszter a

rendőrség állományában huzamosabb időn keresztül nyújtott kiváló és példaértékű szolgálatellátása elismeréseként nyolc rendőrnek – köztük Kovács Gábornak – adományozott Szent György Érdemjelet. Kovács Gábor rendőr dandártábornok 2012 februárja óta látja el az oktatási rektorhelyettesi feladatokat a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen. Emellett jelenleg is vezetője a Rendészettudományi Kar vezetéselméleti tanszékének. Habilitációját 2008-ban szerezte a jogelőd Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen. A Magyar Tudományos Akadémia köztestületi tagja, egyik alapítója a Magyar Rendészettudományi Társaságnak, amelynek az elnökségében jelenleg is dolgozik. Jelentős nemzetközi tapasztalatokkal rendelkezik, többek között Törökországban és Németországban is vett részt tanulmányutakon.

Nemzetközi oktatási hét

Első alkalommal rendezett nemzetközi oktatási hetet a Nemzeti Közszolgálati Egyetem. Április 3–7. között kilenc országból (Amerikai Egyesült Államok, Csehország, Etiópia, Franciaország, Hollandia, Lengyelország, Nagy-Britannia, Németország, Oroszország) tizenhat vendégoktató vett részt az esemény programjain, és osztotta meg tapasztalatait, ismereteit egyetemünk oktatóival és hallgatóival. A résztvevők köszöntésére szervezett fogadáson Dr. Nagy Judit nemzetközi rektorhelyettes kiemelte: a nemzetközi hét lehetőséget nyújt arra, hogy az egyetem hallgatói és oktatói megismerjék más országok és kultúrák jellegzetességeit, illetve más szemszögből lássák a közigazgatás, biztonságpolitika,

közgazdaságtan és jog nemzetközi léptékben is aktuális kérdéseit. Az esemény egyúttal kiváló lehetőséget nyújt a hálózatépítésre, új partnerkapcsolatok kialakítására, közös kutatómunka megalapozására is. A nemzetközi hétre érkező oktatók többek között Lengyelország európai integrációjáról, a német közszolgálati karrierrendszerről, a gazdasági társaságok uniós székhelyáthelyezési szabályairól, a nemzetközi pénzügyek orosz szabályozásáról, a nemzetközi embercsempész-hálózatok jellemzőiről, a nemzetközi biztonságpolitikai kihívásokról és a NATO-ról, a francia közigazgatási bíróságokról, valamint a cseh közigazgatási rendszer jellemzőiről tartottak előadásokat.

Új mentor-oktatók

Mentor-oktatói oklevelet vehetett át a testület áprilisi ülésén Kecsmár Krisztián, az Igazságügyi Minisztérium államtitkára, Robák Ferenc nyugalmazott nagykövet és Somlyódy Balázs, az Országos Vízügyi Főigazgatóság főigazgatója. Az NKE vezető mentor-oktatója, Dr. Gazsó L. Ferenc, a Duna Médiaszolgáltató Zrt. főtanácsadója, Dr. Baranyai Gábor miniszteri biztos, az NKE Fenntartható Tanulmányok Kabinet vezetője, Dobson Tibor t. dandártábornok, a Magyar Rendvédelmi Kar elnöke, Dr. Gáva Krisztián, a Nemzeti Választási Iroda általános elnökhelyettese, valamint Komáromi Róbert, a Bundesagentur für Arbeit (Németország) vezető tanácsadója szintén oklevélben részesült. A Mentorok Kollégiuma véleményező és javaslattevő szakértői testületként 2015-ben jött létre az NKE-n. Mentor-oktatói címet azok a kormányzati, közigazgatási, rendészeti, honvédelmi, illetve egyéb, az egyetem tevékenységéhez kapcsolódó szakterületen kiemelkedő tapasztalattal rendelkező személyek részére adományozhat az egyetem rektorra, akik tudásukkal hozzá kívánnak járulni az NKE oktatási, kutatási és kulturális feladatainak előmozdításához. Vezető mentor-oktatói címet azok kaphatnak, akik kiemelkedően aktív szakmai tevékenységükkel legalább két éve hozzájárulnak az egyetem oktatási, kutatási és kulturális feladatainak, az intézmény szakmai tevékenységének előmozdításához.

Kormányablakok: egyre elégedettebbek az ügyfelek

Átvette kormányablak ügyintézői oklevelét az a 112 Pest megyei és fővárosi állami tisztviselő, akik nemrégiben végeztek a Miniszterelnökség és a Nemzeti Közszolgálati Egyetem együttműködésén alapuló képzésen. A Budapest Főváros Kormányhivatala épületében rendezett ünnepségen részt vett Prof. Dr. Patyi András, az NKE rektora is, aki az integrált kormányhivatali rendszert egyedülálló modellnek nevezte a hazai és az európai közigazgatásban. Elhangzott, hogy a 2014-ben elindult integrációs folyamat nem állt meg a szervezeti változások szintjén, hanem a közigazgatás lényegét, a közigazgatási szervezet és az ügyfelek közötti kapcsolatot helyezte a változások fókuszába. Ennek eredményeként a kormány nemcsak a kormányablakok számának növelésére, hanem az azokban dolgozó szakemberek képzésére, továbbképzésére is kiemelt figyelmet fordított. Utóbbiban az NKE-nek kiemelt szerep jutott, amely az intézmény számára is kihívást jelent, hiszen így közelebb kerülhet a közigazgatás szereplőihez és magukhoz

az ügyfelekhez is. A rektor szerint az egységesen megszervezett és irányított képzések az egységes tudásanyaggal együtt azt eredményezik, hogy az ügyfelek az ország bármely pontján azonos színvonalú szolgáltatást kaphatnak a kormányablakokban.

Csaknem 106 ezren jelentkeztek felsőoktatási intézményekbe

Az idén csaknem 106 ezer diák jelentkezett felsőoktatási intézményekbe, ez a szám megfelel a korábbi évek adatainak – közölte Palkovics László. Az oktatási államtitkár elmondta: bár a demográfiai adatok nem indokolják, az érettségizők száma csökken, a jelentkezők száma azonban 2014 óta 105 ezer és 111 ezer között mozog. Elhangzott, hogy a csaknem 106 ezer jelentkező közül a legtöbben, mintegy 71 ezer diák alapképzésre adott be kérelmet, őket követi az osztatlan mesterképzés csaknem 12 ezer jelentkezővel. Ez 98, illetve 108 százaléka az előző évinek, némi csökkenés figyelhető meg a felsőoktatási szakképzésben, illetve a mesterképzésben – jelezte Palkovics László. Állami ösztöndíjas képzésre több mint 91 ezren jelentkeztek, önköltséges képzést mintegy 15 ezren jelöltek meg. Ezek az előző évinek megfelelő arányok. A hallgatók idén csaknem 145 ezer szakot jelöltek meg. Az államtitkár kitért arra is, hogy a legnépszerűbb képzési területek alapképzésben és osztatlan mesterképzésben a gazdaságtudományok voltak, ezt követi a pedagógusképzés, a műszaki képzések, az orvos- és egészségtudomány, illetve az informatika. A pedagógusképzésre idén többen jelentkeztek, mint tavaly, amit Palkovics László azzal magyarázott, hogy javult a tanári szakma presztízse, és jó irányú változások történtek.

Foglalkozása: egyetemi tanár

SZÖVEG: HORVÁTH ORSOLYA
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Prof. Dr. Varga Zs. András a magyar utat járva tudományos pályája mellett magas közhivatalt is betölt: alkotmánybíró és egyetemi tanár. Ez utóbbi az igazi hivatása, amelyre azonban nem egyenesen vezetett az út. A párhuzamos karrieréről, az egyetemi oktatók felelősségéről, és az NKE felsőoktatásban betöltött szerepéről is beszélgettünk a Pázmány Péter Katolikus Egyetem tanszékvezető tanárával.

○ Az imént futottunk össze a liftben Dr. Tersztyánszkyné Dr. Vasadi Éva korábbi alkotmánybíróval, aki 81 évesen még mindig aktív, és tanít az egyetemen is. Ön is szeretne?

Varga Zs. András: Hát tudom én azt, hogy megérem-e?

○ Tétélezzük fel, hogy igen!

V. Zs. A. Bízunk benne! Bizony, Vasadi tanárnő már 81 éves.

A Pázmány alapítói között van, pénzügyi jogot tanított, és idén mondta azt a félév előtt, hogy most már nehéz bejárni.

○ Ön is alkotmánybíró, a Velencei Bizottság tagja, van ügyész-ségi múltja, egyetemi tanár is. Amikor megkérdezik, hogy mi a foglalkozása, mi az első, amit mond?

V. Zs. A. Tanár.

○ Egyetemi pályája párhuzamosan fut egy hivatali pályafutással. Nem volt nehéz két sikeres karriert építeni?

V. Zs. A. Ha most visszanezék, akkor nehéz volt. Ha megkérdeznék, hogy megpróbálnám-e újra, valószínűleg azt mondanám, hogy nem így. Nyugaton egészen kivételes eset az, hogy ha valaki hosszú ideig egyetemen oktat, majd kap

valamilyen magas közhivatalt, akkor még tanít tovább.

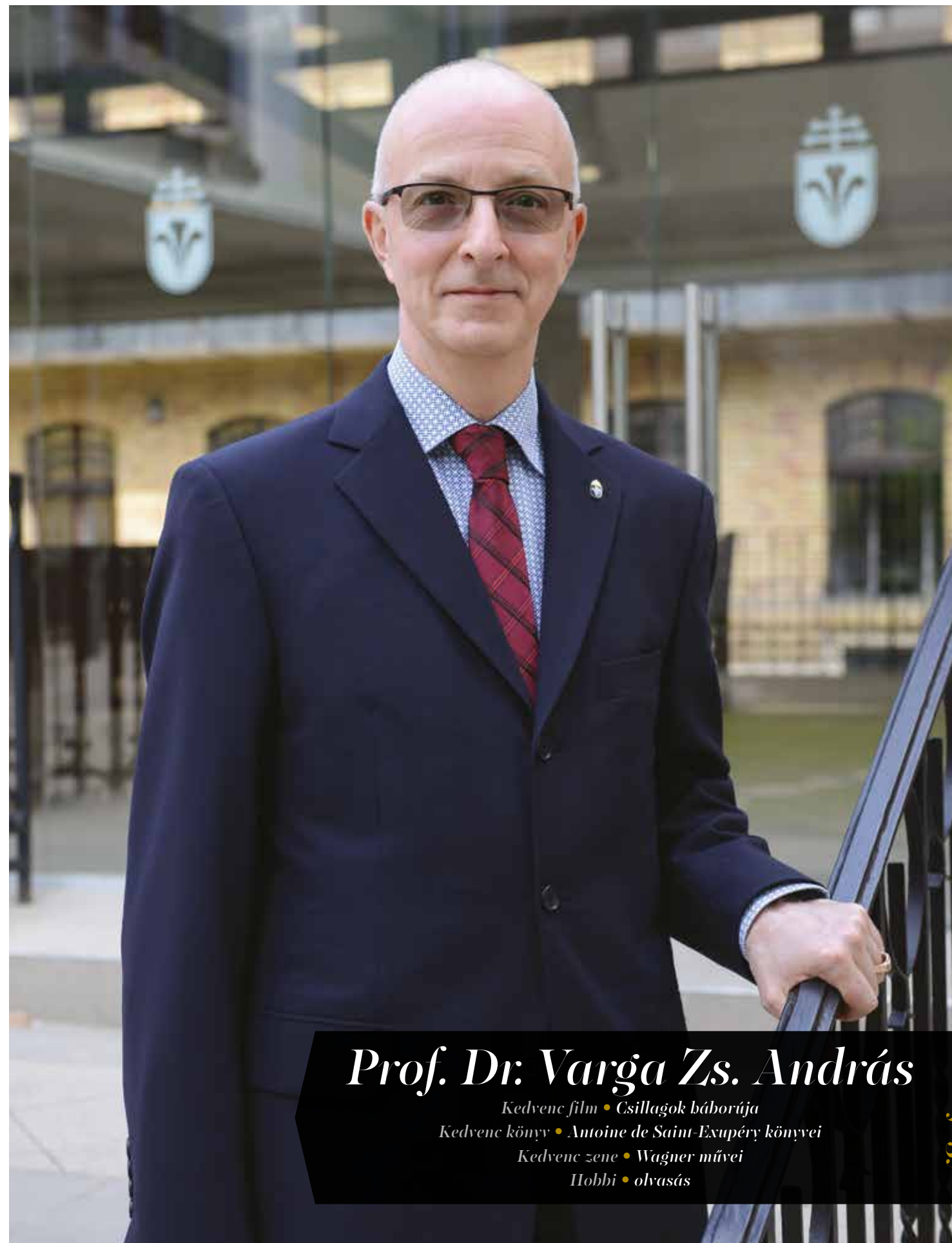
Nálunk viszont így alakult. Egyébként ez a tudományra is hatással van.

○ Milyen hatással?

V. Zs. A. Mivel nem válik teljesen szét az elmélet, a gyakorlat és a tudomány, óhatatlanul általánossá vált, hogy az, aki praxisban is dolgozik, nem tud teljesen elszakadni a gyakorlatorientált írástól: a legritkább esetben fordul elő olyan kérdés, amit nagyon elvontan járunk körül. Megmarad a valódi tudományos érdeklődés, de sokkal inkább gyakorlati problémák felé fordulunk. Ezért kialakult itthon egy gyakorlatorientált jogi szakirodalom, viszont ezt a nem tudósok is elkezdték átvenni. Ha megnézzük a kommentárokat, azt látjuk, a nagy törvények kommentárjai egyre kevesebb elméleti megalapozottsággal íródnak. Tehát a gyakorlatorientáltság sokszor a gyakorlatra szűkülést jelenti.

○ Végül is az a logikus, hogy gyakorlati oldalról közelítsünk meg mindent, hiszen a jognak is a gyakorlatban van a leképeződése.

»

Prof. Dr. Varga Zs. András

Kedvenc film • Csillagok bábora

Kedvenc könyv • Antoine de Saint-Exupéry könyvei

Kedvenc zene • Wagner művei

Hobbi • olvasás

V. Zs. A. A jog magatartási szabály, ami arra szolgál, hogy együtt tudjunk élni a társadalomban, tehát ne ökölrel intézzünk el mindent. De ha már feltesszük a kérdést, hogy mit jelent egy adott jogi szabály, akkor óhatatlanul szükséges valamilyen elméleti absztrakció. Végül pedig azt kérdezzük meg, hogy meddig avatkozhat be az életünkbe a jog? Azt szoktam mondani, hogy akik szakjogi tárgyat tanítanak, előbb-utóbb óhatatlanul eljutnak a jogtörténet-hez és a jogfilozófiához. Nem úzzuk olyan tisztán, mint a valódi jogtörténeszek vagy jogfilozófusok, de előbb-utóbb ott kötünk ki.

○ Ön tagja a Velencei Bizottságnak. Korábban számomra úgy tűnt, hogy nem feltétlenül a jogszabályok, hanem prekonceptió alapján tesznek javaslatot magyar ügyekben, pl. az Alaptörvény esetében, nem beszélve arról, hogy Ön tavaly teljesen eltérő álláspontot fogalmazott meg egy Lengyelországgal kapcsolatos kérdésben. Hogy lehet az, hogy van egy jogi helyzet, amit az egy testületben ülő alkotmányjogászok ennyire másképp tudnak értelmezni?

V. Zs. A. A Velencei Bizottságnál nagyon ritka a különvélemény. Amióta ott vagyok, egy volt, azt is én közöltem. A bizottság valódi tanácsadó testületnek indult a rendszerváltozaskor, azzal a céllal, hogy a vasfüggöny leomlása után kialakuljon valamiféle kommunikáció Nyugat-Európa és Közép-, majd Kelet-Európa között. A bizottság az Európa Tanács intézménye, és mint minden nemzetközi jogászszervezet, egyre inkább elkezdte a saját korábbi véleményét kőbe vésett álláspontként felhasználni. Ez részben logikus. Ha valamiről már egyszer mondtunk valamit, akkor hasonló helyzetben nem kezdjük el előlről végigjárni az utat, hanem azt mondjuk, hogy tartjuk magunkat a korábbi álláspontunkhoz. De negyedszázad elteltével ez már veszélyes, mert tényleg kőbe vésődik. Magyarország esetében azért volt rázás a helyzet az Alaptörvény és a nagy közjogi törvények megírása után, mert több korábbi hagyománnyal szakítottunk, és ez megzavarta a rólunk kialakult képet. Természetesen ehhez hozzájött az is, hogy magyarul senki sem olvasta el az új szövegeket, mi pedig nem gondoskodtunk arról, hogy időben, jó fordításban, kommentálva minden rendelkezésre álljon. Ennek fényében ki tudja, hogy ki által készített, ki által kommentált fordítások alapján alakult ki a negatív előítélet Magyarországgal szemben. Visszatérve a kérdésre, nem nagyon van éles vita a Velencei Bizottságban, és ezért alakult ki az a rendszer, hogy nincs is formális szavazás. Közéteszik a tervezeteket, azokat valamelyik albizottságban megvitatjuk, valamit finomítanak rajta, és utána már nem illik szólni.

○ És ha mégis, akkor meglepődnek.

V. Zs. A. Hát, Lengyelország esete meglepő volt. Azóta is úgy emlegetnek páran, hogy „troublemaker”. A Velencei Bizottság sajátossága, hogy ha egy állam valamely törvényéről véleményyt készítenek, akkor az adott állam küldötte nem vehet részt a vitában. Ez eleve nagyon kényelmetlen. Ezt végigéltem hazánkkal kapcsolatban: a magyar kormány képviselője ott van, védi az

álláspontunkat, de a bizottság magyar tagja csak ül mellette szép csöndben. Mivel pontosan tudtam, milyen érzés végigülni, amíg az ember hazáját és képviselőjét pofozzák, úgy gondoltam, jó, ha szólok két szót, hogy nem olyan tiszta a konkrét lengyel jogi helyzet.

○ Most akkor kicsit kanyarodjunk vissza a pályája elejére. A temesvári műegyetemet hagyta ott a jogért, amit már Magyarországon kezdett el tanulni. Ez sem volt egy mindennapi lépés.

V. Zs. A. A temesvári műegyetemen kezdtem építőmérnöki karon, és másfél évet el is végeztem. Majd jött a rendszerváltozás, és rájöttem arra, amit addig is sejtettem, hogy jobban érdekelnek az emberibb dolgok, mint a vasbeton. Az építészet annak való, aki tud rajzolni, akibe szorult annyi művészi tehetség, hogy nem kizárólag azt számolja, hány centi legyen a gerenda. Ráadásul nem lehetett csak a pontosan számolható acélszerkezetekkel foglalkozni, a vasbetont is tanulni kellett.

○ És ha nem jön a rendszerváltás, és nem lett volna a forradalom Romániában, akkor is ájtött volna Magyarországra tanulni?

V. Zs. A. Igen, mert a család zőme itt élt, csak akkor valószínűleg most gerendákat méreteznék.

○ Az egyetemen már tudatosan készült az ügyészségi pályára, ügyészségi ösztöndíjas volt, de aztán mégis az Országgyűlési Biztosok Hivatalába ment dolgozni.

V. Zs. A. Az ügyészségen kezdtem, de akkor választottak először ombudsmant Magyarországon, és mindenki azt mondta, hogy ez jogtörténeti pillanat: ha hívnak, fontold meg, mert ilyen csak egyszer van vagy egyszer sem egy emberöltő alatt. Az elején nehéz volt. Már másnap vissza akartam menni az ügyészségre.

○ Mi volt ennek az oka? A felelősség, vagy az, hogy az ombudsmani intézménynek még nem volt kialakult rendszere?

V. Zs. A. Az volt az oka, amit mondtam az acélszerkezetről és a vasbetonról. Az ügyészségi munka dogmatikailag acélszerkezet volt. Láttam már ösztöndíjasként és fogalmazóként, hogy mit csinálunk, tehát világos volt, hogyan méretezzük azt a jogi „gerendát”. Az ombudsmani intézményben az elején kicsit szétfolyónak éreztem az egészet. Nem volt világos, hogy mi az a visszásság, és hogy mondunk valamit, de az nem kötelező, és mivel nem kötelező, kicsit szabadabban mondhatjuk. Ez a vasbeton. Nem precíz annyira, mint az acél.

○ Vajon nem lehetne egy olyan rendszert kialakítani az alapvető jogvédelemben, hogy kötelező érvénye legyen az észrevételeiknek? Mert ajánlásokat fogalmaznak meg, és ránk, magyarokra jellemző, hogy ami nem kötelező, arra úgy tekintünk, hogy az nincs is.

V. Zs. A. Nem lenne értelme. Onnantól kezdve ugyanazt csinálná az ombudsman, mint amit a közigazgatás tesz, márpedig arra ott van a közigazgatás. Persze az ombudsman ajánlásával is jár kötelezettség: válaszolni kell rá. Lehet, hogy kívülről nézve nem vesszük észre, de egy miniszter, egy jegyző vagy bárki más, aki

„Azok számára, akik a közigazgatásban akarnak dolgozni, elkerülhetetlen az NKE-n való tanulás, ba másbogy nem, legalább a továbbképzés során.”

megkapja az ajánlást, kénytelen végiggondolni, hogy mit válaszol, és meg kell magyaráznia azt a visszás helyzetet, amit feltárt az ombudsman. Nagyon sok, egészen kézzelfogható, élethelyzetet javító döntés indult az ombudsmanoktól, csak itt már van egy másik körülmény: az fogja learatni a babért, aki megvalósította. Márpedig általában ki valósítja meg? Aki kormányoz. A gyermekülés kötelező használata is az ombudsmanoktól származik. Az is hatalmas dolog volt, hogy amikor még volt sorkatonaság, a sorállományt kivonták az operatív tűzserészeti munkából. Sok példát lehetne még felhozni, így a gyermekotthonok helyzetét, ahol sikeres volt az a törekvés, hogy az állami gondozott gyermekek is családi körülmények között éljenek. Ebben megint hatalmas szerepe volt az ombudsmannak.

○ 2004 óta tanít alkotmányjogot és közigazgatási jogot a PPKE Jog- és Államtudományi Kar Alkotmányjogi Tanszékén, ahol később tanszékvezető lett, majd tavalyig a dékáni tisztséget is viselte. A Pázmány életében mit jelent, hogy a katolikus egyház tartja fent?

V. Zs. A. A szentszéki alapításnak és egyházi fenntartásnak vannak hétköznapi következményei, például, hogy senki sem kérdezi meg, miért van feszület a falamon. Nyilván van hatása a tananyagra is, vannak olyan kötelező és nem kötelező tárgyaiink, amelyeket valószínűleg máshol nem tanítanak. Például a Keresztény erkölcs és jogászi etika választható tárgy, vagy a Kánonjog, ami kötelező tárgy. Ez utóbbin sokan meglepődnek, pedig a római jogot a kánonjog éltette ezer évig. A görög filozófiát pedig a teológia hozta át az újkorba. Ezeket egyrészt azért érdemes megtanulni, mert megmagyaráz sok mindent, amit nem értünk. A kánonjog sajátossága, hogy nem tekinti magát feltétlen rendszernek, míg a világi jog igen: amit a jog mond, az a végső szabály. A kánonjog ezzel szemben úgy tartja, a jog

eszköz, mögötte pedig ott van az, hogy az emberek üdvössége a legfőbb törvény.

○ Önöknél már 1995-ben úgy nevezték el a kart, hogy Jog- és Államtudományi Kar, nem Állam- és Jogtudományi. A névválasztás tudatosan jelezte, hogy itt a jogtudomány kerül előtérbe az államtudománnyal szemben?

V. Zs. A. Részünkről – főként alapító dékánunk, megboldogult Zlinszky professzor úr részéről – tudatos volt. Egy jogállamban vagy alkotmányos államban az állam tevőleges működését mindig megelőzi az állam jogalkotási tevékenysége. Egy jogi karon elsősorban jogot kell oktatni, de természetesen államtudományokat is. Azt persze nem tudtuk, hogy egyszer ebből lesz, pontosabban újra lesz egy önálló államtudomány.

○ Volt is felháborodás ebből. Jövőre indul az NKE-n az új államtudományi mesterszak, amivel kapcsolatban tavaly felbolydultak a jogi kari dékánok, akik tiltakozó nyilatkozatot írtak alá, kivéve Önt.

V. Zs. A. Azt látni kell, hogy öt évvel ezelőtt az NKE megjelenése, szakstruktúrája és annak monopolizálása nagy vihart váltott ki, mert mindenkinek fáj. Nekünk is: eltűnt három szakunk, ebből a nemzetközi igazgatás alapszak kialakításában is részt vettünk. Amióta van ilyen szak, azt itt tanítják, iskolák nőttek ki ebből, egyetemünk struktúrája hozzá igazodott. Bevallom, mind a mai napig nem értjük, miért kellett monopolizálni. Azt értem, hogy az állam nemzetközi kapcsolataival összefüggő képzéseket az NKE-re kell összevonni. Sosem vitattam, hogy joga van az államnak azt mondani, hogy a saját személyzetére irányuló képzést monopolizálja, sőt, erre még szükség is volt. De a mi nemzetközi igazgatási szakot végzett hallgatóink 80 százaléka a piacon helyezkedett el. Hogy miért nem írtam alá a tiltakozást? Egyrészt alkotmánybíró is vagyok, és úgy gondoltam, hogy egy kormányrendelettel

kapcsolatos nyilatkozat aláírása már nem fér bele. Másrészt nem hiszem és a kar sem hitte, hogy egy konkrét helyzet miatt fellángolt vitát elhamarkodott nyilatkozatokkal kell rendezni, és ezt azóta is így gondolom. Hagyni kell, hogy a hangulat lecsillapodjon. Ráadásul a nyilatkozatot mint műfajt nem tartom alkalmasnak, hiszen kormánydöntések mellett sem szoktunk kiadni nyilatkozatokat. Mindemellett tartalmi kifogásaink is voltak: mielőtt tiltakoznánk az államtudományi képzés ellen, először nézzük meg, hogy mit tanítanak, és kiderül, hogy a jogászképzésben a tisztán államtudományi tárgyak aránya maximum 30 százalék, ha hozzáveszünk mást, akkor 50 százalék. Az új államtudományi mesterképzés eleve 70 százalékban államtudománnyal foglalkozik majd. Akkor miről vitatkozunk? Mi fogjuk tanítani ezeket a tárgyakat? Nem, mert nem fér bele, hiszen erre a közigazgatás személyzetének van szüksége. Ráadásul az NKE és a jogi karok között komoly együttműködés alakult ki tudományos és képzési téren is.

○ Ön egyébként is több szalon kötődik hozzánk, tavaly az NKE Gyűrűjét is megkapta. Fontosak az elismerések?

V. Zs. A. Nyilván örülök, ha megbecsülnek. Az NKE megalapítása előtt részt vettem a bizottság előkészítő munkájában a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumban, és láttam, hogy szükség van erre az irányra. A közszolgálati továbbképzés területén főleg szükség van a módszeres működésre. Megtiszteltetés volt, amikor már az elején hívtak, hogy a Doktori és Habilitációs Tanácsban vegyek részt. Akkor éppen folyamatban volt a frissen habilitált professzori pályázatom, tudtam, hogy ez milyen fontos. A hallgatók talán nem tudják, hogy milyen hosszú út vezet ahhoz, hogy professzor tanítsa őket. A rövid képzési idő alatt maximum annyit látnak, hogy az adjunktusból docens lesz. Oktatói oldalon azonban tudom, mi minden múlik ezen a bizottságon, hiszen ettől egyetem az egyetem. Az első években láttam a hatalmas munkát, ami ahhoz kellett, hogy ma súlya legyen az NKE által kibocsátott okleveleknek.

○ „A kiszámíthatatlansága teszi őt igazán nagyszerűvé (...) nagyon korrekt tanár, bár magasak az elvárásai. Vannak vizsgák, ahol 100 százalék a bukási arány, mintha elfelejtette volna, hogy ő is volt hallgató. Értékelésben majdnem 5-ös.” Szokta olvasni az Önről írt hallgatói véleményeket, és ha igen, mennyire fontos ez Önnek?

V. Zs. A. Fontos a visszajelzés, de azért annak a portálnak, ahol lehet véleményezni, van két problémája. Az egyik, hogy az anonimitás lehetővé teszi, hogy a vélemény indulatból szülessen, a másik, hogy nagyon szelektív. A pozitív vélemények azért esnek jól, mert a hallgatók általában negatív érzelműből ragadnak billentyűt. Valóban volt két olyan év, amikor a közigazgatási jogi tárgyakért gyilkoltam a vizsgán, és ennek a magyarázata pont az NKE volt. Amíg el nem dőlt, hogy fog kinézni a közszolgálati képzés, amíg volt esély arra, hogy azt

mondjuk, a jogászdiplomával mindenhova lehet menni, addig oktatóként az volt a feladatom, hogy mindenáron felkészítsem a hallgatókat a munkaerőpiac kihívásaira. Azt követően, hogy kialakult az NKE szakstruktúrája, csökkent a teher: nem nekem kell azt megtanítanom, amit más fog. Azok számára, akik a közigazgatásban akarnak dolgozni, elkerülhetetlen az NKE-n való tanulás, ha máshogy nem, legalább a továbbképzés során.

○ Ön szinte mindent elért, amit a jogban és a tudományos pályán el lehet érni. Ha visszatekint az elmúlt 20-25 évre, melyik volt az az időszak, ami a legnagyobb hatással volt Önre?

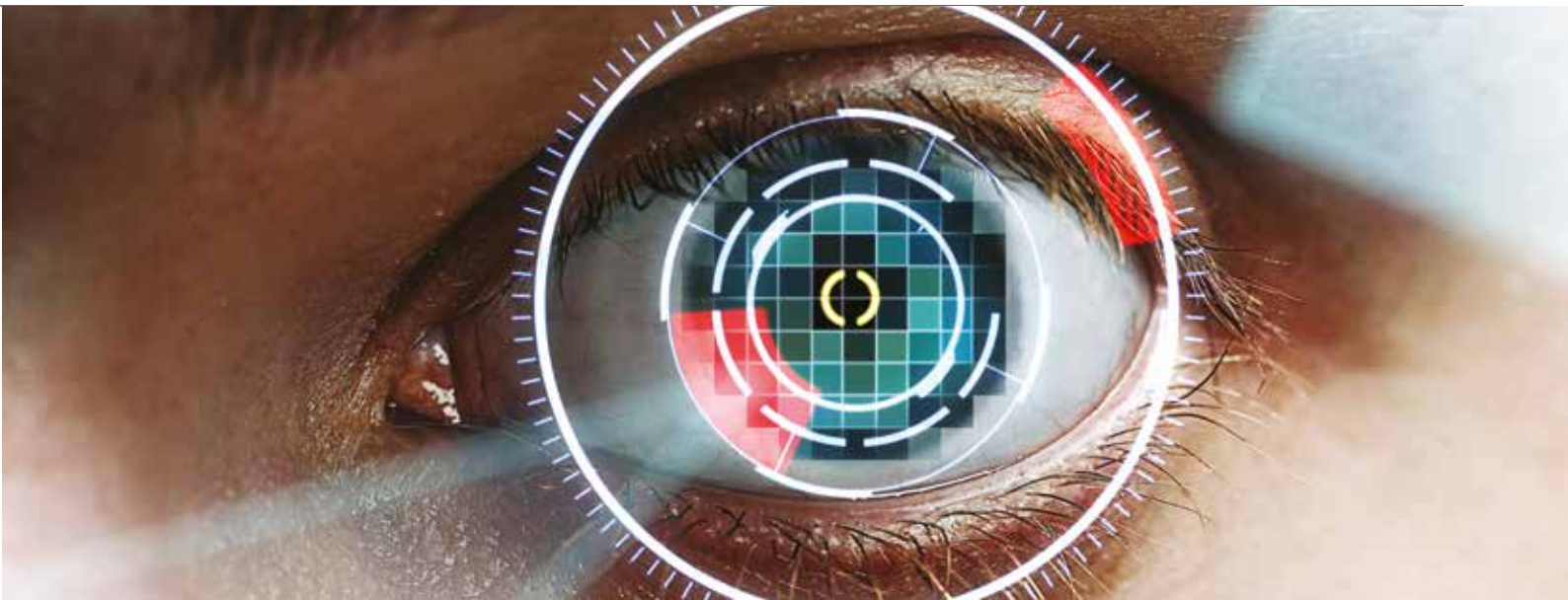
V. Zs. A. Nehéz megmondani, hiszen az embert mindig befolyásolják a pillanatnyi dolgok, és az emlékek sok mindent megépítenek. Mindegyik feladatot úgy kezeltem, hogy ha már megkaptuk, csináljuk rendesen. Mindegyiknek volt jelentősége. Az ombudsmani hivatalban ki kellett kövezni az utat, és megismerkedhettem olyan területekkel, amikkel másként biztos nem foglalkoztam volna. Az ügyészségen eltöltött 15 év mindennél jobb iskola volt abban a tekintetben, hogy egy jogi kérdést hogyan fogjunk meg, milyen irányzékkal induljunk el. Az egyetem a türelmességet hozta el számomra: türelmesen közöljük a véleményünket, és ha nem fogadják el, akkor addig mondjuk el újra, amíg el nem fogadják. A hallgatónak joga van ahhoz, hogy azt mondja, nem érti. Éppen ezért haragszunk, ha ez elmarad, amikor látom az üvegesedő tekintetet, hogy már nem értik, de nem szólnak. Nem a vizsgán kell ennek kiderülnie. Az ember itt állandóan ellenőrzi magát, és megtanulja, hogy vitatkozni kell, érvelnie kell az álláspontja mellett. Az Alkotmánybíróság megint másként nehéz.

○ Politikai összetételű testületnek titulálta a sajtó a szervezetest, amikor Önt több más alkotmánybíróval együtt kinevezték 2014-ben. Hogyan érintette ez Önt tudósként?

V. Zs. A. Az alkotmánybírói szerep megköveteli, hogy az ember ne reagáljon mindenre. Vannak olyan megfogalmazások, kijelentések, amelyek miatt felhőrdül az ember lelke. Ha négy fal között van, akkor ennek hangot is ad, de nem szabad mindenre válaszolni. Ezt el kell viselni, még akkor is, ha bizonyos kritikák meghatározott célból és okból hangzanak el, és erős a gyanú, hogy benne van a hergelés is.

○ Maradtak még célok Ön előtt?

V. Zs. A. Egyre több olyan szakkönyv van a kupacban, amit el kell olvasnom. Épp ez a baj ezzel a kettős étellel, hogy nehezen találunk időt erre, pedig nekünk sok mindent muszáj elolvasnunk. Az ügyészségi múlt itt is előjön: elejétől a végéig igyekszem memorizálni az alkotmánybírói ügyeimet, ami időnként nagyon hosszú folyamat, és ott vannak még a kollégák ügyei is, amelyeket teljes ülésen vagy tanácsban tárgyalunk. Sajnos a szakkönyveken kívül mást egyre ritkábban tudok olvasni. Nyáron igyekszem behozni a lemaradást, de nehéz lesz. ●

Cserép-adminisztrációtól a retinaszkennnerig

SZÖVEG: **PODOBNI ISTVÁN**
FOTÓ: **SZILÁGYI DÉNES**

Biometrikus adatok a rendészeti célú személyazonosításban címmel tartott előadást a Ludovika Szabadegyetemen Dr. Balla József PhD rendőr alezredes, az NKE Rendészettudományi Kar Határrendészeti Tanszékének egyetemi docense. Mint kiderült, az Európai Unió és a schengeni térség biztonságának megteremtése érdekében 2001-től számos szabályozás született, amelyek arra hivatottak, hogy garantálják az érintett térségbe utazó és az ott tartózkodó személyek biometrikus adataik alapján történő személyazonosítását.

„Hogyan tudjuk a biometrikus adatokat a mindennapi rendészeti munkában az előnyünkre fordítani, és segítségül hívni a személyazonosítás során?” – tette fel a kérdést Balla József az előadás bevezetőjében. Az NKE docense kifejtette, hogy a biometria, azaz a különböző külső személyiségjegyek alapján történő azonosítás átszővi a rendészet ellenőrzési tevékenységét. Manapság a témával kiemelten foglalkoznak a jogszabályalkotók, külön szabályozás vonatkozik az európai uniós, valamint

a schengeni határrendészeti biometrikus azonosításra, ami nem is olyan bonyolult, hiszen erre alkalmas lehet az okmányokban szereplő fénykép vagy ujjlenyomat. A területen azonban hatalmas fejlődés megy végbe a technológiai vívmányok beépítésével.

Balla József előadásában kitért a személyazonosítás fejlődésére, az ókori görög kereskedők cserép-adminisztrációjától egészen az 1913-as első magyar biometrikus személyazonosító

okmányig. Az NKE docense rávilágított, hogy a személyazonosítás célja mindig is az volt, hogy megállapítsa, az adott okmányt felmutató személy azonos-e azzal, akinek a részére kiállították az okmányt. Kiemelte, hogy a manapság használt magyar magánútlevél már jóval nagyobb védelmet biztosít a hamisítás ellen, világszínvonalú lézergravírozási eljárással készítik el. Azonban Balla József felhívta a figyelmet, hogy a személyazonosítás egy szubjektív, gondolati tevékenység, amely az anatómiai jellemzők összehasonlítása során az eltérések keresésén alapszik. „*Azért szubjektív, gondolati tevékenység, mert az ellenőrzés sikere az ellenőrzést végző személyen múlik*” – mondta. Ez általában az intézkedő tiszt, aki személyes adatok alapján azonosít, figyeli a közlési módot, továbbá a külső és belső jellegzetességet. „*Meg kell figyelni az igazoltatás alá vont személyt és az okmányban lévő fényképet. Vizsgálni kell a fejformáját, a szemek, az orr, a száj formáját, állását és egymáshoz viszonyított helyzetét, valamint a fülek helyzetét is hozzá kell venni*” – mondta. Hozzátette, a valóságban azzal kell számolni, hogy két személy a megtévesztésig hasonló lehet egymáshoz, a jogsértést elkövető személyek erre a hasonlóságra alapoznak. Az NKE docense határrendészeti játékkal is készült a hallgatóság számára: egymásra rendkívül hasonlító személyes és igazolványképeket kellett összehasonlítani a Ludovika Szabadegyetem diákjainak, majd eldönteni, hogy az adott képek ugyanazt a személyt ábrázolják-e vagy sem. „*Ha a biztonsági szempontokat figyelembe vesszük, nem megengedhető, hogy tévesszünk a személyazonosításnál*” – hívta fel a figyelmet az alezredes a határrendészet nehézségeire. Balla József rávilágított, hogy a személyazonosítást számos objektív és szubjektív tényező befolyásolja: a határrendésznek a külső környezeti tényezők kizárása mellett rendkívül rövid idő alatt kell eldöntenie, hogy az úti okmány megegyezik-e a valósággal. Az előadó példával is illusztrálta, hogy a határrendésznek mekkora felelőssége van a schengeni térség biztonsága szempontjából. „*Egy határforgalmi ellenőrzésben az útlevélkezelő Rószkén júliusban, azaz idegenforgalmi szezonban,*

tizenkét órán át ki sem tud szállni az útlevélkezelő fülkéből, és ha már az ezredik utasát lépteti át, akkor az ezrediket is ugyanolyan alapos vizsgálat után kell átléptetni, mint az elsőt. Mindezt függetlenül attól, hogy már a tizenegyedik órájában van a szolgálatának, ugyanúgy szubjektív gondolati tevékenység és anatómiai jegyek alapján kell vizsgálni” – világított rá Balla József. Kiemelte továbbá: „*Másodpercekben mérhető, hogy mennyi időnk van az ellenőrzésre*”. A rendőr alezredes felhívta a figyelmet arra, hogy pont ezen tényezők miatt van hatalmas szükség a biometrikus személyazonosítás fejlesztésére, a technikai vívmányok beépítésére a határrendészeti, személyazonosítási gyakorlatba. A személyazonosítás fajtáiból hármat emelt ki Balla József: az adminisztratív célú személyazonosítást, a kriminalisztikai, bűnügyi célú személyazonosítást, valamint a rendészeti célú személyazonosítást. Az adminisztratív célú azonosításnál rávilágított, hogy ez a legegyszerűbb típus, itt az azonosítást végző személynek az egyes létesítményekbe való belépési jogosultságot vagy a szolgáltatások igénybevételi jogosultságát kell megállapítania. A kriminalisztikai célú azonosítás során a bűncselekményben érintett releváns személy meghatározása, az azonosság igazolása vagy kizárása a feladat, melyben kiemelt szerepet kap a tudományos módszerek alkalmazása, speciális technikai feltételek, laborkörülmények között. A rendészeti célú személyazonosítás főbb kritériumairól Balla József elmondta, hogy az azonosítást az ellenőrzés helyszínén kell végrehajtani, annak folyamatába építve. Emellett azonnali válaszadással kell lefolytatni az ellenőrzést oly módon, hogy ez az eljárás ne igényeljen speciális szakképzettséget vagy technikai feltételeket. Az NKE docense hozzátette, hogy a biometria szempontok alkalmazását számos személyazonosítási eljárásba be lehet építeni. A rendőr ezredes kifejtette, hogy a biometrikus vizsgálat történhet DNS alapján, kézgeometriai elemzéssel, aláírás-ellenőrzéssel, retinaletapogatással, archotérkép-vizsgálattal, hanganalízissel, viszont a jelenleg legelterjedtebb technika az

arcfelismerés és az ujjnyomatvétel. Újdonságnak számít az íriszletapogatás, továbbá az ujj- és kézérhálózat alapján történő azonosítás. Balla József elmondta, hogy a Magyarországon kiadott elsődleges biometrikus e-útlevelet a 2252/2004/EK tanácsi rendelet szabályozza, amely szerint 2006. augusztus 29-től kizárólag chippel ellátott, a digitalizált arcképmást is hordozó okmányt kell kiadni. Ezt az elektronikus chipet 2009. július 28-ától kiegészítették ujjnyomatadatokkal is, így az EU-s e-útlevelek ezt a két biometrikus személyazonosító adatot tartalmazzák. Balla József kifejtette, hogy a megfelelő biometrikus személyazonosítás kiválasztásához eszköz- és módszerspecifikus szempontrendszeren keresztül kell vizsgálni az azonosítási módszereket. Annak eldöntésében, hogy milyen eszközzel vizsgálja a külső biometrikus jegyeket például a határellenőrzést végző rendész, három tényezőnek van szerepe. A rendőr alezredes elmondta, hogy feladatorientált felépítésűnek kell lennie, vagyis ne legyen túl bonyolult, tehát csak annyit tudjon, amennyi a vizsgálatához feltétlenül szükséges. Továbbá felhasználóbarátnak kell lennie a megfelelő alkalmazhatóság érdekében, emellett az ellenőrzés során stabil működést kell biztosítania. Balla József kitért a módszerspecifikus szempontokra is. A biometria azonosításnál kiemelten fontos az egyetemesség, tehát hogy minden személyre alkalmazható legyen, emellett helyszíntől függetlenül lehessen a módszert igénybe venni, mindezt úgy, hogy a vizsgált személy megérintése nélkül zajlódhasson le a vizsgálat. Módszerspecifikum továbbá az, hogy mind az azonosítást végző személy, mind az azonosított által elfogadott legyen a módszer, valamint az is, hogy a lehető legrövidebb időn belül lefolytathassák az azonosítást. „*Nagyon sok megoldandó kérdés van még, és folyamatosan vitákat vált ki, hogy melyik biometrikus azonosítót milyen eljárással alkalmazzuk. Ha az eszköz- és módszerspecifikus követelményeket figyelembe vesszük, akkor leginkább a kézérhálózatos ellenőrzés az, ami legjobban megfelel a kritériumoknak*” – mondta Balla József. ●

Balla József főiskolai tanulmányait a Kossuth Lajos Katonai Főiskola határőr szakán végezte, ahol 1997-ben határőrtiszt és mérnök tanár diplomát szerzett, majd tanulmányait a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen folytatta határrendészeti és védelmi vezető szakon. Doktori végzettségét az NKE Hadtudományi Doktori Iskolájában szerezte „summa cum laude” minősítéssel. Számos határrendészeti gyakorlati tapasztalattal rendelkezik, 10 évig dolgozott az Országos Rendőr-főkapitányság Rendészeti Főigazgatóság Határrendészeti Főosztályán mint osztályvezető. Tagja a Magyar Tudományos Akadémia Köztestületének, az MTA IX. Osztálya Állam- és Jogtudományi Bizottság Rendészeti Albizottságának, a Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztályának, valamint a Magyar Rendészettudományi Társaság Határrendészeti Tagozatának. Folyamatosan publikál, és elhivatott a határrendészeti szolgálati ág tisztjeinek képzésében.

VÁNDOR 2017

Közös közszolgálati gyakorlat

SZÖVEG: **SZŐÖR ÁDÁM**
FOTÓ: **SZILÁGYI DÉNES**

Az NKE mintegy ezer hallgatója vett részt a Vándor 2017 nevet viselő kétnapos közös közszolgálati gyakorlaton, ahol a tömeges migráció okozta veszélyhelyzet kezelését gyakorolták a résztvevők.

Egy Szerbia felől érkező autót állítanak meg a magyar rendőrök, akik igazoltatják a sofőrt, majd a vámos kollégák átvizsgálják a gépjármű csomagtartóját. Ekkor bukkannak rá egy gyanús üdítős flakonra, amelyben kábítószer található. A férfit átvizsgálják, majd megbilincselik és előállítják a legközelebbi rendőrkapitányságon. Ilyen szituációt is modelleztek a Vándor 2017 keretében a csobánkai gyakorlótéren összegyűlt egyenruhás hallgatók. A Nemzeti Közszolgálati Egyetemen 2013 óta minden évben rendeznek közös közszolgálati gyakorlatot, ahol a

hallgatók bizonyos válsághelyzeteket imitálva közvetlenül is gyakorolhatnak vezetési feladatokat. Az elmúlt évek során a résztvevőknek árvízvédelmi veszélyhelyzetet, az országot ért váratlan fegyveres támadással szembeni védekezést és egy jégvihar okozta természeti katasztrófa elhárítását kellett modellezniük. Idén a tömeges migráció okozta veszélyhelyzet kezelését kellett megoldaniuk három helyszínen. A Hungária körúti és a Ludovika Campuson elsősorban elméleti, míg a csobánkai gyakorlótéren inkább gyakorlati feladatokkal szembesültek a résztvevők. „Ezek közé tartozik

például az ideiglenes határzár megépítése és őrzése, a bevándorlók tömeges beléptetése és szállítása, a menekültek ideiglenes elhelyezése, menetszlop kísérése és különböző diplomáciai feladatok is” – mondta a gyakorlat központi tájékoztatóján Dr. habil. Kovács Gábor dandártábornok, a gyakorlat vezetője. Az NKE oktatási rektorhelyettese szerint az idei gyakorlaton is képviselte magát minden hivatásrend, így a rendőrség, a honvédség és a közigazgatás is. Elhangzott, hogy az NKE hallgatói és oktatói állománya mellett számos hazai és nemzetközi társszervezet is részt vett a Vándor 2017 megvalósításában. „Ez jóval több, mint egy egyszerű tanóra, hiszen a kétnapos gyakorlaton az NKE mintegy ezer hallgatója számos feladat megvalósításában működött közre” – hangsúlyozta a gyakorlat vezetője.

A hallgatók közül a legtöbben, mintegy háromezren a Rendészettudományi Karról (RTK) érkeztek. „Fontos, hogy az alap- és mesterképzésben részt vevők közösen oldották meg a rájuk bízott feladatokat, így a lendület és a tapasztalat jól kiegészítette egymást a kétnapos gyakorlaton” – mondta el a tájékoztatón Dr. habil. Varga János nyugállományú ezredes. A rendészeti területért felelős vezető hozzátette, hogy olyan helyzetek modellezésével is szembesülniük kellett a hallgatóknak, mint például egy válogatott futballmérkőzés és a csobánkai gyakorlótéren kialakított ideiglenes határzár biztosítása.

Dr. habil. Horváth Tibor ezredes elmondta, hogy a Hadtudományi és Honvédtisztképző Karról (HHK) 77 honvédtisztjelölt

és 33 mesterképzéses hallgató, valamint 28 oktató is közreműködött a kétnapos eseményen. A HHK intézetigazgatója hozzátette, hogy a résztvevők a gyakorlat számos elemében aktívan is szerepet vállaltak, így például a csobánkai gyakorlótéren békeműveleti feladatokat is végrehajtottak. A Katasztrófavédelmi Intézet (KVI) hallgatói a katasztrófavédelmi törvény polgári védelmi feladatait gyakorolták a két nap során. „A KVI-ből 150 hallgató és 18 oktató vett részt a gyakorlaton, ahol olyan feladatok modellezését végezték el, mint például migránsok befogadóhelyeinek kialakítása, elhelyezésük, ellátásuk, az egészségügyi feladatok és a szállítás megszervezése” – mondta Dr. habil. Endrődi István tűzoltó ezredes.

A Vándor 2017 során nemcsak az egyenruhások, hanem a civilek is aktív szerepet játszottak. A Nemzetközi és Európai Tanulmányok Karról (NETK) 64 hallgató vett részt a gyakorlaton, ahol többek között például stratégiai döntések előkészítését végezték, valamint bizonyos diplomáciai feladatokat láttak el, de tárgyalásokon is részt vettek, és jelentéseket is készítettek. „Fontos, hogy a hallgatók megtanuljanak kommunikálni egymással, tudjanak egy tárgyalási álláspontot képviselni, jelentéseket készíteni és a sajtóügyeket kezelni” – emelte ki Marsai Viktor, a NETK adjunktusa. Az Államtudományi és Közigazgatási Kar (ÁKK) 250 hallgatója 60 szakterületen képviselte a civil szférát a programon. Erről Dr. habil. Hülvely Lajos nyugállományú alezredes, egyetemi docens adott tájékoztatást. ●

Jószomszédi viszony

SZÖVEG: SZIGETI JULIANNA, FECSER ZSUZSANNA
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Horvátország és az új politikai kihívások címmel tartott előadást őexc. Gordan Grlić Radman, Horvátország nagykövete az NKE-n, aki a Ludovika Nagyköveti Fórum áprilisi vendégeként látogatott el a Ludovikára.

Gordan Grlić Radman egyetemi tanulmányai befejezését követően előbb Svájcban, majd a Zágrábi Egyetemen dolgozott. Innen vezetett az útja ismét Svájcba, ahol a frissen megalakult horvát állam külügyminisztériuma felkérésére 1992-ben megkezdte a horvát konzuli hálózat kiépítését (Bern, Genova, Zürich). Ezután Szófiában a horvát nagykövetségen folytatta munkáját, 2012-től pedig Budapesten a Horvát Köztársaság rendkívüli és meghatalmazott nagykövete.

A nagykövet előadásában kiemelte a horvát-magyar kapcsolatok fontosságát és azt, hogy a két ország már 1992 előtt is segítette egymást. Elmondása szerint komoly nehézségekkel kellett szembenézniük az Európai Unióba való belépésük előtt, és mikor ez 2013-ban sikerült, igyekeztek átadni tapasztalataikat a volt jugoszláv államoknak, elsősorban a közeli Montenegrónak és Szerbiának. A nagykövet számára az egyik legfontosabb a jó szomszédság politikája, hiszen a már említett két országnak és Magyarországnak is nagyon hasonló gazdasági és egyéb kihívásokkal kell szembenéznie, mint Horvátországnak, ezért tudnak egymásra támaszkodni. Ilyen volt a két évvel ezelőtti migrációs

krízis is, ami az EU komplexitása miatt mindenből más-más reakciót váltott ki, és amiből nehezen, de sikerült felállniuk. Gordan Grlić Radman hangsúlyozta a magyar-horvát határ megnyitásának fontosságát, ami még inkább erősíti a két ország közötti kapcsolatokat, azon belül a turizmust és a kultúrát. Továbbá elmondta, hogy a közeljövőben további fontos lépéseket terveznek annak érdekében, hogy jelentősen csökkentsék a várakozási időt a határátkelőknél. A panelbeszélgetést Dr. Bóka János, a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar tudományos és nemzetközi dékánhelyettese vezette. Beszélgetőpartnere Lőrinczné Dr. Bencze Edit, a Kodolányi Főiskola főiskolai tanára, akinek fő kutatási témája a Nyugat-Balkán térségének integrációs folyamatai, különös tekintettel a horvát csatlakozásra, illetve Dr. Hóvári János, az NKE egyetemi docense, számos ország nagykövete, biztonságpolitikai szakértő volt. Dr. Bóka János azon kérdésére válaszolva, hogyan látják a nyugat-balkáni országok EU-ba való csatlakozásának témáját, Dr. Hóvári János elmondta, nyitottnak kell lennünk az új tagokra, és ha csatlakoznának, egy teljesen másfajta unió jönne létre. Hóvári János teljes mértékben egyetért azzal, hogy segíteni kell szomszédainkat. Felmerült a kérdés, hogy a migrációs krízis destabilizálhatja-e a régiót, és jelenthet-e komoly biztonsági fenyegetést az övezet országaira nézve, azonban a volt nagykövet szerint a horvátok kiváló határellenőrző rendszere miatt jól vették a fő akadályt, és mivel a görögöknél a legsúlyosabb ez a válság, példát kellene venniük a horvát rendszerről. Szerinte az EU legnagyobb problémája a vízió hiánya, ennek kiküszöböléséhez pedig új irányítókra és a problémák újragondolására van szükség. ●

ÉVSZÁZADOS KAPCSOLATOK

816 éven keresztül élt államközösségben a magyar és a horvát nemzet, így a két nép egymásra ható kulturális öröksége tagadhatatlan. A magyar történelmi alakok között számtalan olyan dalmát vagy szlavón származású hadvezért, politikust találunk, akiket mind a magyar, mind a horvát nép magáénak ismer el, mint például a Zrínyi vagy a Frangepán család tagjai, Jurisics Miklós, Janus Pannonius vagy Vitéz János.

A horvát-magyar kapcsolatok kiindulópontja 1089-re tehető, amikor a horvátok uralkodóháza Zvonimir király halálával kihalt. 1091-ben I. Szent László magyar királyunk az Árpád-házi rokoni kapcsolatok okán igényét fejezte ki a horvát trónra, hiszen húga, Ilona Zvonimir király felesége, Horvátország királynéja volt, akinek hívására seregével elfoglalta a trónviszályoktól sújtott Horvátországot. A birtokba vett horvát területek, köztük a Tengeremellék kormányzását unokaöccsére, Álmosra bízta. Szent László Szlavóniában is erős és szilárd uralmat épített ki: megalapította a zágrábi püspökséget, megszilárdította a magántulajdon védelmét szigorú, de igazságos törvényeivel, illetve 1083-ban szentté avattatta I. István államalapító királyunk és fia, Imre herceg mellett Gellért püspököt és két zabori remetét, Andrást és Benedeket. 1102-ben a két nemzet közötti kapcsolat még szorosabbá vált, ugyanis Könyves Kálmán I. Szent László utódként, magyar királyként Horvátország királyává is koronázta magát, így perszónálunió jött létre Magyarország és Horvátország között, amely egészen 1918-ig fennállt. Horvátország autonómiáját jelképezte, hogy az országot a magyar király által kinevezett horvát bán kormányozta a magyartól eltérő szokásjogot követve. A horvát nemesek megtarthatták birtokaikat, és a magyarokéval azonos jogok birtokosaivá váltak, később pedig önálló rendi gyűléseket is tarthattak. Könyves Kálmán 1106-tól Dalmácia királyává is vált.

A magyar királyok uralkodása alatt Horvátország megerősödött. A horvát városokat – tartva a Velencei Köztársaság támadásaitól – a Magyar Királysághoz való kötődés jellemezte. A horvátok tisztelték Anjou Nagy Lajost, amiért Velencét legyőzve sikerült visszaszereznie az elveszett dalmát városokat. A két nemzet közös ellenségei, a tatárok, a velenceiek és a törökök elleni küzdelem, a kölcsönös menekültbefogadás és az országok újrabeépítése csak még szorosabb kapcsolatot épített ki az országok között. IV. Béla királyunk a tatárok elől adriai-tengeri szigetekre menekült, Klarissza várában született meg lánya, Szent Margit. A török korban pedig a magyarok a török elől menekülő horvátok ezreinek nyújtottak menedéket.

1527-ben – az 1526-os mohácsi csatát követően – a horvát rendi gyűlés, a szábor Habsburg Ferdinándot hívta meg a magyar-horvát trónra. Horvátországban is közel 400 éves Habsburg-uralom következett. A Habsburgok voltak Magyarország királyai, egyúttal a horvát királyi cím is az övék lett, így Magyarország és Horvátország nyugati része is Habsburg fennhatóság alá került. A horvátok korábbi évszázadokban jellemző függetlensége lassan teljesen szertefoszlott: a horvát nemesek fórumának, a szábornak az összehívását sem engedték. A török elleni harcok felgyorsították a magyar és a horvát arisztokrácia összeolvadását, aminek leghíresebb példája a horvát eredetű nemesi dinasztia, a Zrínyi család volt, amely megőrizte kettős identitását. Közülük a legismertebb Zrínyi Miklós horvát bán és öccse, Péter volt, aki a horvát költészet egyik jelentős alakjává vált. Ő fordította le horvátra bátyja hősi eposzát, valamint a magyarokat és a horvátokat újra összehozó, Habsburgokkal szembeni ellenállás egyik főszereplője volt, végül az 1664–1671 közötti Wesselényi-összeesküvés miatt lefejezték. A horvát nép azonban mind a mai napig annyira tiszteli Zrínyi Pétert, hogy arcképe ott díszleg az ötkunás horvát bankjegyen.

A 18. században azonban kiéleződtek az ellentétek a két ország között: a magyar rendek szorgalmazták a magyar nyelv hivatalossá tételét, de a horvátok ezt nem tudták elfogadni. Ez a kibékíthetetlen ellentét a nemzetállamok korában egészen az illirizmusig, a horvát nemzeti mozgalmi törekvésekig vezetett. A horvátok a Habsburg Birodalmon belül az osztrákokkal és a magyarokkal való egyenjogúságot követeltek, a magyarok pedig ezt igyekeztek megakadályozni. Ez vezetett végül a magyarok és a horvátok közti egyetlen fegyveres összecsapáshoz, 1848. szeptember 11-éhez, amikor Jellasics horvát bán a Habsburgok utasítására átkelt a Dráván, megtámadta Magyarországot, és felszámolta a magyar szabadságharcot. A neoabszolutizmusban aztán a horvátok azt kapták jutalmul, amit a magyarok büntetésül: beolvasztották a nemzeteket a Habsburg Birodalom egységébe, felszámoltak mindenféle nemzetállami törekvést, így a magyarok és a horvátok ismét sorstársakká váltak. 1868-ban, egy évvel az Osztrák-Magyar Monarchiát létrehozó Habsburg-magyar kiegyezés után a magyarok és a horvátok is kiegyeztek. A horvátok részleges önállóságra tettek szert, ám Horvátország és Szlavónia továbbra is a Magyar Királyság alá tartozott, míg Isztria és Dalmácia a Habsburgokhoz.

Trianon után szétvált a két nemzet sorsa. A diplomáciai kapcsolat 1992-ben éledt újra, amikor Horvátország Jugoszláviától függetlenné vált. Azóta hazánk és Horvátország a Zrínyiek korára jellemző testvérmemzeti kapcsolat kiépítésén dolgozik. ●

„A műanyagszennyezést mindenképpen csökkenteni kell”

SZÖVEG: SZÖÖR ÁDÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES, INTERNET

„A világon mintegy 300 millió tonna műanyagot termelnek évente, amelyek lebomlásakor a táplálékláncon keresztül bizonyos káros anyagok az emberi szervezetbe is bekerülhetnek” – hangzott el az NKE Fenntartható Fejlődés Tanulmányok Kabinet (FFTK) által szervezett tudományos konferencián.

Mára mindennapjaink részévé váltak a műanyagok, amelyek nagy fokú elterjedése a '70-es években kezdődött, és a világ legtöbb pontján folyamatosan növekszik az előállított mennyiség. „Az évente megtermelt 300 millió tonna műanyaggal akár a Balatont is meg lehetne tölteni három méter vastagon” – mondta előadásában Dr. Németh Zsolt. Az FFTK tudományos főmunkatársa szerint ennek a mennyiségnek csak mintegy 10 százalékát hasznosítják újra, a többi műanyaghulladék. Ennek aránylag jelentős része jut a tengerpartok közelébe, majd mintegy 8–9 millió tonna a vizekbe kerül. „Az óceánokban jelenleg is hatalmas szemétszigetek vannak, amelyek a világűrből is láthatóak” – mondta el Németh Zsolt, aki hozzátette, hogy ez nagyon jelentős hatással van az élővilágra is, hiszen például évente több millió állat pusztul el csak amiatt, mert ezek a műanyagok a szervezetükbe kerülve eldugítják az emésztőrendszerüket. Ráadásul a műanyagok a vízben aprózódnak, így a felületük tovább nő, és egyre nehezebb lesz úgymond „kihalászni” azokat. A szakember szerint azt is tudatosítani kell, hogy a műanyagok a közhiedelemmel szemben nem is annyira stabilak, így a táplálékláncon keresztül bejutva az emberi szervezetbe, hosszabb távon károkat is okozhatnak. A műanyagok mindennapi használatáról beszélt előadásában Dr. Menyhárd Alfréd. A Budapesti Műszaki Egyetem tanára elmondta, hogy hazánkban is jelentős a műanyagok ipari előállítása, ez mintegy 1,5 millió tonna mennyiséget jelent évente.

Az úgynevezett tömegműanyagok közé sorolható például a polipropilén, a polietilén vagy a PVC. Utóbbi egy hőre lágyuló, éghető, kémiaiilag ellenálló, kemény műanyag, amely a harmadik legnagyobb mennyiségben gyártott szintetikus polimer a világon. A műanyagok gyártásakor használt anyagok egy része káros lehet a környezetre, de ma már számos kutatás folyik annak érdekében, hogy ne alkalmazzanak az előállítás során egészség-re ártalmas adalékokat. „Mindezekkel együtt is olyan mértékben elterjedtek a műanyagok, hogy kiiktatásuk mindennapi életünkben nem igazán lehetséges” – véli a szakember. A műanyagok okozta környezetszennyezés Menyhárd Alfréd szerint is komoly problémát jelent, és mindent meg kell tenni a visszagűjtés és a hulladékkezelés terén, hogy a szennyezés mértéke csökkenjen. A mikroműanyagokra vonatkozó átfogó és hatékony jogi szabályozás még várat magára Dr. Baranyai Gábor szerint. Az FFTK vezetője úgy látja, hogy a jelenlegi európai uniós szabályok egyike sem rendezi átfogóan és teljeskörűen ezt a területet. A politikai vita azonban egyre élénkebbnek tűnik az európai közvéleményben, elsősorban a tengeri műanyag hulladéokra és a kozmetikumok mikroműanyag-tartalmára vonatkozóan. A szakember számos olyan uniós irányelvet felsorolt előadásában, amelyek adhatnak egyfajta rész megoldást, így például említette az ököcímke használatát, az ökodizájn-irányelvet vagy az európai települési szennyvízirányelvet. Megoldást a remélhetőleg hamarosan napirendre kerülő EU-s műanyag-stratégia hozhat, amelynek három fontos célja van: a fosszilis alapanyagok gyártásának csökkentése, az újrahasznosítás segítése és a műanyagszennyezés csökkentése.

A konferencián elhangzott, hogy Magyarországon – a régióban elsőként – hamarosan megmériuk vizeink mikroműanyag-szennyezését. Ez azért lenne fontos, mert évente több százezer tonna műanyag hulladék kerül a környezetbe, és egyes komponensei már rendkívül kis koncentrációban is maradandó változásokat hoznak létre az életközösségek genetikájában, csökkentve a szaporodási képességet és növelve a mutációk számát. Ráadásul, ha tovább aprózódnak, bekerülnek a tápláléklánca is, valamint felhalmozódhatnak a magasabb rendű élőlényekben. A rendezvényen a tengerek felszínén úszó hulladékok eltávolításának lehetőségéről tartott előadást Dr. Hetesi Zsolt. Az NKE FFTK munkatársa hangsúlyozta, hogy a témában vannak pozitív kezdeményezések, de a mikroműanyagok hosszú távon mégis egyre nagyobb veszélyt jelentenek a környezetre. Ezért mindenképpen szükséges azok vizsgálata, amihez az egyetemen egy hidrodinamikai modellt szeretnének kidolgozni. Azonosításukra már van egy kidolgozott módszer, amely lehetővé teszi, hogy az eddig alkalmazott 300 mikrométeres (µm-es) határ helyett már 15 µm-ig lehet azonosítani a mikroműanyagokat – ezt már Bordós Gábor mondta. A környezeti vizsgálatokat is végző WESSLING Hungary Kft. projektmenedzsere hozzátette, hogy idén elindul a

hazai halastavak mikroműanyag-szennyezettségének felmérése, ami nemcsak Magyarországon, de Kelet-Közép-Európában is az első ilyen vizsgálat lesz. A szakember szerint azonban a szennyezettség további megismeréséhez a folyók felmérése is elengedhetetlen.

A mikroműanyagok az élelmiszerekben is jelen vannak, így könnyen bejuthatnak az élőlények szerveibe is. Egy külföldi vizsgálat szerint akár 5–110 µm méretű részecskék is átjuthatnak a bél falon – mondta el Dr. Zentai Andrea. A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih) munkatársa az élelmiszerláncba bekerülő mikroműanyagok kockázatáról tartott előadásában hozzátette, hogy csak a legkisebb részecskék hatolhatnak be a szervezetbe. Az ételekbe a hagyományos csomagolóanyagokból (élelmiszerekkel érintkező anyagok) is bekerülhetnek különböző vegyületek, erről Dr. Szigeti Tamás János beszélt. A WESSLING Hungary Kft. üzletfejlesztési igazgatója elmondta, hogy élelmiszereinkbe 1 µg/kg szint alatt több mint 50 ezer molekula vándorolhat át. A csomagolóanyagokból az élelmiszerekbe kerülő vegyületek kimutatása, mennyiségi meghatározása, a folyamat megfelelő modellezése pedig továbbra is nagy kihívást jelent az EU-ban az analitikus és toxikológus szakemberek számára. ●

BUBORÉKOK VÁLTHATJÁK FEL A MŰANYAG PALACKOKAT

Elképzelhető, hogy rövid időn belül végleg megszabadulhatunk a környezetünket pusztító műanyag palackoktól. Egy londoni startup olyan buborékok gyártásába kezdett, melyek nemcsak víztárolásra alkalmasak, hanem ehetőek is. A buborékokat „Ooho!”-nak hívják, s mindegyik egy moszat kivonatból készült hártyába csomagolt, kiadós kórt vizet tartalmaz. A termékek 4–6 hét után kipukkannak, így érdemes őket időben elfogyasztani. A buborékokat a Skipping Rocks Lab nevű csoport mérnökei kezdték el gyártani, akik forradalmi ötletüket először 2013-ban hozták nyilvánosságra. Azóta pénzt gyűjtenek, a crowdfunding-on már 750 ezer dollárt kalapoztak össze. (Forrás: phys.org/news/2017-04-crowdfunding-consumable-spherical-bottle-the-ooho.html)

A víztudomány jövője az utánpótlásképzésben rejlik

SZÖVEG: **PODOBNI ISTVÁN**
FOTÓ: **SZILÁGYI DÉNES**

„Mérőföldkőnek tekinthető és sikerként könyvelhető el a vízügy globális és nemzetgazdasági tekintetében a belügyminiszter kezdeményezése, hogy 2017. február 1-től megkezdte működését a Nemzeti Közsolgálati Egyetem legújabb kara, a Víztudományi Kar” – mondta Dr. Hoffmann Imre közfoglalkoztatási és vízügyi helyettes államtitkár az NKE VTK-n rendezett Országos Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Konferencián. Kiemelte, hogy 2017-ben a vízügyi szakigazgatási ágazat már rendelkezik saját stratégiával, emellett rendeződik az oktatás és a víztudomány kérdése is.

„Magyarország mind az árvízveszélyes övezetek arányát, mind az árvízvédelmi töltések hosszát tekintve az egyik leginkább veszélyeztetett ország az Európai Unióban” – emelte ki Hoffmann Imre a konferencia megnyitójának plenáris ülésén. Rávilágított, hogy az ország egyre inkább kitett a klímaváltozás veszélyeinek, amire az elmúlt évek szélsőséges időjárása és áradásai hívják fel legjobban a figyelmet. 2012. január 1-jével első ízben került a Belügyminisztérium feladat- és hatáskörébe a vízkárelhárítási szakterület, valamint a vízügyi igazgatás, majd a vonatkozó szervek irányítása is. Ismertette, hogy sikerült új alapokra helyezni több vízügyi szakigazgatási területet: megújult az előrejelzés, a mértékadó árvízszint meghatározása, az árvízi kockázatkezelés és a mederkezelés rendszere. A helyettes államtitkár méltatta a konferencián részt vevő szakemberek munkáját, hiszen nélkülük nem sikerült volna megreformálni a magyar vízügyi rendszert. „Kiemelt nemzeti feladatunk a vizek kártétele elleni védelem, valamint a vízellátás biztonságának a megteremtése és fenntartása” – mondta a helyettes államtitkár. Hoffmann Imre kitért a víztudományi képzés fontosságára, amely elengedhetetlen pillér a vízügyi szakágazat jövőjének szempontjából. Stratégiai feladatként jelölte meg a vízgazdálkodás humán erőforrás-fejlesztését, valamint a meglévő

tudásbázis fenntartását és innovációját. Az EU-s forrásokkal kapcsolatban elmondta, hogy csakis tudatosan szabad felhasználni az uniós támogatásokat, mindezt úgy, hogy mellette kiemelt figyelmet fordítanak a projektek fenntarthatóságára is. „A víz közcélúsága és kiszolgáltatottsága miatt hazánkban igen nagy az állami felelősség és feladatvállalás. Ennek érdekében a kormány 2017. március 7-én a Nemzeti Vízstratégia és a végrehajtását biztosító intézkedési terv elfogadásáról szóló határozatában jelölte meg a szükséges feladatokat. A hazai vízgazdálkodás történelmi fordulata ez, hiszen első ízben emelkedett kormányzati szinten szakpolitikai rangra a vízgazdálkodás” – világított rá Hoffmann Imre.

Prof. Dr. Padányi József, az NKE tudományos rektorhelyettese kifejtette, hogy az NKE VTK létrehozásának célja egy olyan tudományág megsegítése, amelyet az elmúlt időszakban méltatlanul elhanyagoltak. Kiemelte, az NKE büszke arra, hogy szárnyai alá vehette a víztudományi képzést, amely tovább színesíti az egyetem mérnöki portfólióját a társadalomtudományok mellett. Padányi József egy személyes történetet is megosztott a hallgatósággal: a kandidátusi dolgozatát az

Hoffmann Imre

Hoffmann Imre összegezte a Belügyminisztérium munkásságát. Véleménye szerint az elmúlt 5 évben sikerült a szakmának jelentős eredményeket elérnie a szakágazatban:

2012: sikeres jégvédekezést hajtottak végre, és elindították a Duna projektet.

2013: a rendkívüli időjárás következtében 142 napon keresztül aktívan részt vettek az ár- és belvíz elleni védekezésben.

2014: a minisztérium szárnyai alá került a vízgazdálkodás és a vízügyi hatósági feladatok ellátása. A nyári időszakban a csapadékos időjárás következtében folyamatos árvízvédelmi készültséget sikerült ellátni, továbbá megtörtént a vízfolyások szakmai felülvizsgálata is.

2015: az EU Víz Keretirányelv előírásai alapján befejeződött Magyarország felülvizsgálata. Megkezdődött az első árvízvédelmi kockázati terv kidolgozása.

2017: A kormány elfogadta a Nemzeti Vízstratégia és a végrehajtását biztosító intézkedési terv elfogadásáról szóló határozatot.

Mit tartogat a jövő? Megkezdődött az ágazati stratégia kidolgozása, a vízügyi oktatás újjászervezése, valamint a hazai víztudomány jövőképeinek előkészítése – ismertette a helyettes államtitkár.

árvédekezés témájában írta, amelyhez rengeteg segítséget kapott az árvízes kollégáktól, így külön öröm számára, hogy most rektorhelyettesként támogathatja a szakma fejlődését. „Azt gondolom, hogy az egyetem sajátos eszközeivel segítheti azt, hogy a víztudomány visszanyerje a nimbuszát” – fejtette ki, majd hozzátette: jövőbeli céljuk, hogy a magyar vízku-
tatás és vízgazdálkodás visszanyerje az európai vezető színvonalát.

„Hazánk az árvizek elleni védelemre világviszonylatban szinte egyedülálló védelmi szervezettel, szakértelemmel és gyakorlottsággal rendelkezik” – mondta **Somlyódy Balázs**, az Országos Vízügyi Főigazgatóság főigazgatója. Felhívta a figyelmet, hogy Magyarországot rendszeresen sújtja az árvíz mellett aszály is. A vízügyi veszélyhelyzetek üteme felgyorsult, míg a '90-es évekig elenyésző volt a számuk, addig az elmúlt évek során rekordot döntöttek az áradások, villámárvizek, valamint a szélsőséges vízhiány. Kiemelte, hogy az elmúlt

időszakban rengeteg tapasztalatot sikerült gyűjteniük, akár a jégtörő hajók alkalmazásában, akár az előrejelzési rendszer fejlesztésében vagy új technikák kidolgozásában. Ismertette, hogy legkésőbb 2018-ban meg kell kezdeni az árvízi kockázatkezelési tervek felülvizsgálatát, így a konferencián központi kérdésnek kell lennie az ország ár- és belvív-
védelmének. „A jövőben a veszélymegelőzésre kell a fő hangsúlyt fektetnünk! A lehetőségekhez képest vizeink vis-
zatartásának mértékét növelni, tárazási lehetőségeit javítani kell. Középtávon meg kell teremtenünk a differenciált árbiz-
tonság feltételrendszerét” – mondta. A megjelent szakágazati képviselőknek az NKE VTK létrehozásáról kiemelte: „Ennek nemcsak lehetőséget kell jelentenie számunkra, hanem számos kötelezettséggel is jár: az ágazat egyik legfőbb problémája az utánpótlás biztosítása, és ez az intézmény volt korábban az ágazat legnagyobb létszámú utánpótlásának bázisa.” A főigazgató felkérte a szakma megjelent képviselőit, hogy kiemelt figyelmet fordítsanak a karon folyó oktatásra és utánpótlás-nevelésre.

Dr. Bíró Tibor az NKE VTK dékánja ismertette, hogy a kar létrejötté új fenntartót jelent a víztudományi képzési területnek, így mostantól a Belügyminisztérium égisze alatt folyhat a képzés. Kiemelte, a fenntartóváltás rávilágít arra, hogy az utánpótlás-nevelésnek hatalmas jelentősége és felelőssége van a szakmában. Ebben a karnak stratégiai fontosságú szerepe van. Elmondta, hogy az NKE-integráció hatalmas kihívást jelent, mivel fel kell nőni a tudományosság elvárásaihoz, meg kell teremteni és gondozni kell az egyetemi szintű oktatói, kutatói bázisokat, akkreditációs műhelyeket. Bíró Tibor minden megjelent kutatót, oktatót, hallgatót, valamint gyakorlati szakembert arra biztatott, hogy bátran vegyenek részt a kar tudományos életében, tehetséggondozási munkájában. „*Baja a vízügyi oktatás Mekkája, hiszen évtizedeken keresztül ennek a képzésnek a bölcsője volt. Ennek az intézménynek olyan oktatói és vezetői voltak, akikre méltán nézhetnek fel a mai oktatók és ágazati szereplők is*” – mondta a dékán, majd kiemelte: ez a történelem és elköteleződés az, amely biztos alapot ad a Víztudományi Kar fejlődéséhez. A konferenciát megnyitó plenáris ülés végén Bíró Tibor elismerő oklevelet nyújtott át Prof. Dr. Szlávik Lajosnak kiemelkedő tudományos és oktatói életműjájáért, valamint a víztudományért végzett szakmai munkásságáért.

A négynapos konferencia keretében számos előadást és workshopot hallgathattak meg a víztudomány kutatói, oktatói, hallgatói, valamint gyakorlati szakmai képviselői. A plenáris ülést ágazati összefoglaló követte, ahol levetítették a *Jeget törtünk Szerbiában* című, jégvédekezésről szóló dokumentumfilmet. Kiemelt téma volt a jégvédelem aktuális és jövőbeni kérdései, a jégviszonyok és folyószabályozások összefüggései, valamint a szakág nemzetközi kooperációja a jégzajlással kapcsolatos védelmi feladatok ellátásában. Ehhez kapcsolódóan szó volt a különböző fejlesztési projektekről és szabályozási rendszerekről. Emellett a konferencia másik szekciójában felhívták a figyelmet az árvízi kockázatkezelési tevékenységekre, feladatokra és kihívásokra. Az esemény második napján a folyógazdálkodáson volt a hangsúly, ahol az előadások mellett az Országos Vízügyi Főigazgatóság és a magyar vízügyi igazgatóságok workshopokkal várták az érdeklődő víztudományi hallgatókat. A konferencia kitért továbbá a nagyvízi mederkezelési terv részleteire, valamint a kockázatelemzési kritériummátrixra a Duna Régió Stratégia keretében. A rendezvény zárónapján a jövő vízgazdálkodásán volt a hangsúly, a szakemberek különböző innovatív eljárásokról folytathattak szakmai eszmecserét. A rendhagyó esemény 2017. április 25–27. között valósult meg a Külgazdasági és Külügyminisztérium, a Duna Régió Stratégia magyar elnöksége, az Országos Vízügyi Főigazgatóság, valamint a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Víztudományi Karának közös szervezésében. ●

A tanulók figyelméért versenyzünk minden pillanatban

SZÖVEG: KOLTÁNYI GERGELY,
AZ APERTUS NONPROFIT KFT. ÜGYVEZETŐJE

Az elmúlt 10 évben drasztikusan megváltozott minden az információszerzés és a kommunikáció világában. Az oktatók, tananyagfejlesztők versenyben vannak mindenkivel, aki az emberek figyelmét szeretné megszerezni. A világ vezető egyetemei, képző vállalkozásai számára nyilvánvalóvá vált ez a helyzet, és megkezdődött egy paradigmaváltás az oktatásban. A technológiai innovációk és az agyműködés kutatási eredményeinek kombinációjával létrehozott újfajta képzés újszerű tanulási élményekkel és jobb tanulási eredményességgel kecsegtet. Az NKE élen jár ebben az oktatási innovációs rendszerben. Az oktatástechnológiai fejlesztésekre az uniós források (KÖFOP-projektek) adnak lehetőséget.

Óriási mennyiségű információval bombáznak minket nap mint nap. Az előadások, a tankönyvek, tananyagok akkor lehetnek sikeresek, ha meg tudjuk szerezni a tanulók figyelmét, és percről percre meg is tudjuk azt tartani. A világ vezető technológiai cégei – a Google, a Facebook vagy a YouTube – épp azon dolgoznak, hogy valahogy mégiscsak elcsábítsák a figyelmüket egy rövid időre. Mert bár jogosan feltételezzük, hogy a tanulók a saját jól felfogott érdekükben igyekeznek koncentrálni

a tanulnivalókra, mégis óriási kihívás felkelteni az érdeklődésüket a tanulás iránt.

A technológia nagyon sokféle szerepet tölt be a tanulásban és a tanításban. Információhordozóként funkcionál például az e-tankönyvek tekintetében, ugyanakkor kommunikációs csatornát biztosít, hogy választ kapjon a tanuló a kérdéseire, továbbá az értékelést is segíti, például az online tesztek esetében, de abban is segíthet, hogy a képesség sok-sok gyakorlással készségeg,

rutinná formálódjon, például a repülőgép-pilótáknál. A technológia alkalmazásának a képzésben két történeti kiindulópontja van: az egyik a távoktatás (*distance learning*), amelynek célja az volt, hogy a fizikailag távol lévő személyek közötti oktatást elősegítse, a másik pedig a számítógép által lehetővé tett algoritmikus, multimédiás képességeknek a tanulás szolgálatába állítása (*computer based learning*). Manapság a kettő tulajdonképpen teljesen összefonódott, hála az internetnek és az elképesztő sebességgel fejlődő IT-technológiáknak.

Ha azonban a kérdést külön-külön vizsgáljuk a tanuló és az oktató szemszögéből, mindjárt izgalmasabb a téma. A tanuló szempontjából egyszerűbb az ügy, hiszen ők nem szeretnék semmivel sem többet, mint amit a *Mátrix* című sci-fi-klasszikusban megismerhettünk, amikor Neo agyába egy perc alatt betöltötték a kívánt tudást és képességet, azaz szeretnék egyszerűen, gyorsan, bármit, bármikor, bárhol megtanulni. A rossz hír az, hogy – bár sok neurobiológus és agykutató dolgozik az ügyön – még nem tudunk áttörésről, úgyhogy egyelőre marad az, hogy a tanulás sok munka és jó móka (*learning is hard fun*). És itt jön az oktatók nézőpontja: az oktató akkor lenne a legboldogabb, ha a fejében lévő tudást és tapasztalatot egy gép át tudná szivattyúzni valahogy a tanulók fejébe. Sajnos erre sincs egyszerű megoldás, ám van sokféle technológia, ami segíthet a tanításban. Ilyenek az e-tananyagok, amelyekben a tudás egy jelentős részét rögzíteni lehet, az online fórumok, ahol a tanulók kérdéseire válaszolva tudásbázist lehet építeni, hogy ne kelljen ötszázadszorra is ugyanarra a kérdésre válaszolni, vagy a szimulációk, amelyek segítségével biztonságos környezetben lehet gyakorolni új képességek használatát. Az oktatók nézőpontjából a technológia a lehetőségek tárháza, amellyel megragadhatják és megtarthatják a tanulók figyelmét, tarthatják velük a kapcsolatot, és segíthetnek, ha szükséges. Ehhez azonban nyitottság és kíváncsiság kell részükről, és ez talán a legnehezebb része a világon mindenhol az oktatást érő változásoknak.

A technológia gyakorlatilag mindent megváltoztat a tanítás és a tanulás folyamatában. A tanítás algoritmizálódik, a tanulás egyéniesedik. Éppen az ellentéte annak, amit most ismerünk. A tanítás algoritmizálása nem más, mint sztenderd tanítási eljárások kialakítása. Ezek ma is jelen vannak már, úgy hívjuk: e-tananyag. Egy jó e-tananyag tartalmazza egy adott téma előre meghatározott tudástartalmát és a lehetséges tanítási mechanizmusokat. Ezért működhet önállóan, oktató nélkül is. Rögzített tudásra épül, tehát csak akkor működik, ha rendelkezésre áll jó minőségű rögzített tudás. Az internet elképesztő mennyiségben tartalmaz rögzített tudást, csak a hitelesítése és strukturálása jelent gondot. A technológia ezen a területen nem lesz kíméletes: gyors ütemben váltja fel az oktatókat a rögzített tudáshoz juttatásban. Az oktatók számára a lehetőség abban rejlik, hogyan tudják a tudást élményszerűen, kreatívan átadni. Itt segít a multimédia, a videó, az animációk, az

infografikák, az interaktív elemek, amelyek az oktatói kreativitásból születhetnek meg. Tehát a tényszerű tudás helyére egyre inkább a kreatív oktatási minőség lép. Másrészt az oktatók a tudást elosztó szerepből a tanulást segítő szerep felé mozdulnak el a technológiai fejlődés miatt, mondhatni személyi edzőkké válnak.

A munka mellett tanuló tisztviselők és a nappali tagozatos egyetemi hallgatók képzése között technológiai szempontból csak az idő jelent különbséget. A munka mellett továbbképzésen részt vevő tisztviselőnek nagyon kevés ideje van elmélyedni egy-egy területen, ők elsődlegesen dolgoznak, a tanulás akkor értékes számukra, ha segítségével jobban, gyorsabban tudják ellátni a feladataikat. Mivel gyakorlati tapasztalatokkal is rendelkeznek, nekik a valódi segítséget a szakterület fogalmi készletének elsajátítása (beszélt szakmai nyelv) és a feladataikhoz kapcsolódó problémák megoldásához nyújtott gyors, megbízható segítség jelent értéket. Itt a technológia abban jelenthet segítséget, hogy a munkavégzést és a tanulást úgy integrálja, hogy a tisztviselő könnyen tudjon átváltani egy feladat elvégzése közben is tanulásra, ha segítségre van szüksége. Továbbá a számítógépén egy kattintással fel tudjon tenni egy kérdést az online szakmai közösség tagjainak, vagy egy gyors kereséssel a tudástárban találjon egy hasonló esetet, amit alapul véve megold egy ügyet. Ilyen és ehhez hasonló megoldásokkal válik nagyon hasznossá a tanulási lehetőség számukra, mindamelllett, hogy az új ismereteket az e-tananyagok segítségével önállóan, oktatói támogatás mellett tudják elsajátítani. Ezzel szemben a nappalis hallgatók kvázi főállású tanulók, számukra nem a gyorsaság és a tapasztalatok kiegészítése, megértése, hanem egy-egy tudományterület átfogó megismerése, megértése, felfedezése jelenti az értéket. Számukra a technológia a végtelen sok, validált tudáshoz való egyszerű hozzáférést jelenti elsődlegesen. Azonban fontos eszközt ad a kezükbe, amikor fizikailag távoli emberekkel szeretnék kapcsolatba lépni (pl. egy nemzetközi hírű oktató vendéglőadását meghallgatni internetes közvetítéssel) vagy közösen dolgozni egy-egy projektmunkán, kutatáson.

Az NKE lépést tart a világban zajló oktatástechnológiai forradalommal. Már a Közzolgálat-fejlesztési uniós-projektek tervezésekor, 2015-ben megfogalmazódott az az alapelv, hogy nagyon erős hangsúlyt kapjanak a komplex oktatástechnológiai és felnőttoktatás-módszertani innovációk a megvalósíthatósági tanulmányokban. Fontos volt azonban az is, hogy ne csak az akkor általánosan elterjedt megoldásokkal tervezzünk, hanem olyan elemekkel is foglalkozzunk, amelyek a projekt utáni években válnak sztenderddé az oktatás világában. Magyarul: fussunk előre, amennyire csak lehet. Ennek érdekében a világ vezető HR- és képzésfeljesztési tanácsadó cégeinek, egyetemeinek tudásbázisait és szakértőinek anyagait felhasználva nagyon sok kutatómunkát és elemzést végeztünk el. >>

MI IS VÁLTOZOTT MEG A TANULÁSBAN?

A Google a barátunk: bármit megtalálunk néhány perc alatt, ezért a memorizálás egyre inkább kikerül a tanulási funkciók köréből, helyére a keresés képessége lép. Ez persze nem azt jelenti, hogy semmit nem jegyzünk meg, inkább csak azt a fogalmi rendszert, ami segít értelmezni a világot, de nem a tényeket, információkat. Itt jól látszik, hogy kell egy alapvető fogalmi szintű tudás, mert e nélkül a fogalmi rendszer nélkül nem lehet értelmezni a világot, de e fogódzók alapján már bármi megtanulható, ami egy-egy helyzet, probléma megoldásához kell. Szent-Györgyi Albert is utalt már rá, hogy nem azt kell tudni, hogy mi van a könyvekben, hanem azt, hogy hol vannak a könyvek.

A YouTube a demonstrátorom: a videók térhódítása kétségtelen, szinte nincs olyan téma, amelyben ne készített volna valaki egy jól használható demonstrációs videót. Nagyon sok sikeres videóalapú oktatási projekt jött létre az elmúlt időszakban: a világ vezető egyetemeinek nyílt kurzusait adó edX vagy a Coursera, a széles tematikus skálán online kurzusokat kínáló Udemy, vagy a LinkedIn által megvásárolt Lynda.com szintén több ezer videós kurzust készített, amelyet többmilliónyi tanuló használ nap mint nap. És persze ne feledkezzünk meg a millióórányi publikus webináriumról sem, melyet cégek, szervezetek és szakértők készítenek megszámlálhatatlanul sok témában.

Együtt okosabbak vagyunk: a közösségi tudásmegosztás és az egymást segítő tanulás mindig is jelentős részt képviselt az emberek életében, de a közösségi technológiák térhódítása lehetővé tette, hogy tértől és időtől függetlenül bárkivel beszélgesünk egy jót, bárkitől kérdezhessünk, aki a téma vagy a kérdés legjobb szakértője közé tartozik. Éppen ezért a kérdezés és a segítségkérés a bizalmi körbe tartozó ismerősektől, kollégáktól mindennapi rutinná vált a problémamegoldási eszköztárban. Mivel ezek általában írásos formátumúak, egyből rögzített tudássá válnak, azaz kereshetőek, elemezhetőek, tudásbázisba rendezhetőek lesznek, ami a későbbi felhasználást is segíti.

Próbálkozom, tehát tanulok: a videojátékoknak köszönhető, hogy egy-egy hiba elkövetése után – abból tanulva – újra próbálkozhatunk a megoldással. Sokan vagyunk, akik inkább kipróbáljuk, mint elolvassuk, aztán ha valami balul sült el, hát megpróbáljuk újra. Az oktatásban a komoly játékok vagy szimulációk egyre jelentősebb szerepet kapnak – különösen emberéletemet veszélyeztető vagy üzletkritikus helyzetekben –, hiszen a tapasztalati tanulást segítik. Az ilyen szimulációk nagyon élvezetes, élethű környezetet teremtenek, és hatékonyan fejlesztik a képességeket, készségeket.

Ezeket felhasználva terveztünk egy komplex digitális tanulási és oktatási ökoszisztémát, amit a projektben lépésről lépésre igyekszünk megvalósítani. Ennek a modulárisan felépülő rendszernek része egy, a közszolgálati képzések során megszerezhető kompetenciákat tároló kompetenciabank és egy ezek mérését lehetővé tevő online kompetenciamérő tesztrendszer. Továbbá a képzések tananyagainak elérését biztosító digitális tananyagtár is hozzáférhető, a tanulók számára pedig rendelkezésre állnak különféle online csoportok és közösségek, kérdés-válasz rendszer, az online térben használható virtuális osztályteremrendszer és az online előadásokat közvetíteni képes webinárium. Rendelkezésükre áll továbbá több olyan háttértámogató kulcsrendszer, ami a digitális tananyagok, a képzési programok fejlesztését és nyilvántartását, az ügyfélszolgálati ügyintézkést vagy a képzési tervek elkészítését segíti. Mindemellett készül egy közszolgálati tudástár, ami az egyetem legfontosabb, legértékesebb eszközévé válik azzal, hogy az itt előállított vagy hozzáférhetővé tett teljes közszolgálati tudásanyag elérését biztosítja majd a hallgatók, oktatók, kutatók, tisztviselők és a nagyvilág számára. Persze a különböző technológiai megoldások kifejlesztését mindig megelőzi az oktatásmódszertani keretek kialakítása, és mindig bevérvizsgálatokkal, kutatásokkal zárulnak ezek a fejlesztések, hiszen nemcsak elkészíteni kell, hanem folyamatosan fejleszteni, finomhangolni is ezeket a megoldásokat. Ezekhez a vizsgálatokhoz adatokra van szükségünk, amelyeket a rendszerek biztosítanak számunkra. Így egy tanulási Big-Data rendszert is építünk, amivel elemezzük, hogyan használják a tanulók az eszközöket, milyen hatékonysággal segítik ezek a tanulást.

Ezeket a fejlesztéseket az NKE saját maga végzi el. Az oktatástechnológiai és módszertani fejlesztések szinte teljesen az egyetem keretein belül valósulnak meg, ami stratégiaileg és a fenntartható finanszírozás, üzemeltetés szempontjából is kritikus fontosságú. A fejlesztések központját az egyetem saját fejlesztő cége, az Apertus Nonprofit Kft. munkatársai, az ott dolgozó informatikai fejlesztőcsapat és oktatásmódszertani szakértői csapat jelenti. Emellett az Államtudományi és Közigazgatási Kar Vezető- és Továbbképzési Központja, az Informatikai Igazgatóság, az egyetemi könyvtár és a projektekben dolgozó szakmai vezetők, szakértők mind alapvető fontosságú részesei a fejlesztéseknek, közösen dolgozzuk ki a megoldásokat, és ők lesznek az elsők, akik használatba is veszik az elkészült technológiát, know-how-t.

Az egyetemi polgárok is hamarosan találkozhatnak ezekkel az innovációkkal. A KÖFOP-projektek lassan egy éve zajlanak, és a fejlesztések közül néhány már meg is valósult, de a többségük esetében most járunk a tervezési fázis végén, a fejlesztések első szakaszában. A tervek szerint ez év őszétől folyamatosan jelennek meg a fejlesztések a képzésekben, így jó eséllyel a következő tanév során már mindenki találkozhat majd ezekkel az újításokkal. Reméljük, hogy mind a továbbképzésben részt vevő tisztviselők, mind az egyetemi hallgatók, oktatók, kutatók számára örömmel használható és hasznos eszközöket tudunk nyújtani a tanuláshoz, tanításhoz és a kutatói munkához. ●

Nagy siker az idei OTDK-n is

SZÖVEG: SZÖÖR ÁDÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Idén is kiemelkedően szerepeltek az NKE hallgatói a XXXIII. Országos Tudományos Diákköri Konferencia (OTDK) szekcióiban. Az egyetemünkön megrendezett Had- és Rendészettudományi Szekcióban a 21 tagozatból 18-ban bizonyultak a legjobbnak hallgatóink, de a Miskolcon rendezett Állam- és Jogtudományi Szekcióban is szép sikereket ért el az egyetem.

Sikeresen zárult az NKE számára a XXXIII. OTDK Állam- és Jogtudományi Szekciója is. A Miskolcon megrendezett tudományos diákköri versenyen az egyetem hallgatói Közigazgatási Jogi, Büntetőeljárás-jogi, valamint Kriminálisztikai Tagozatban értek el helyezést. A közigazgatási területen tarolt az Államtudományi és Közigazgatási Kar (ÁKK), ahol kiemelkedően szerepelt Ludányi Dávid másodéves mesterszakos hallgató, aki a *Közszolgálati rendszerek a konvergencia és az empirikus adatok összefüggésében* című dolgozatával megnyerte a Közigazgatási Jogi I. Tagozatot, továbbá elnyerte a HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft. különdíját is. A tagozatban második helyezést ért el Moravcsik Dóra, aki szintén az ÁKK mesterképzésének hallgatója. A Rendészettudományi Kar hallgatói különdíjas helyezéseket szereztek, a Büntetőeljárás-jogi I. Tagozatban Meczkó Alexandra nyerte el az Igazságügyi Minisztérium különdíját, a Kriminálisztikai Tagozatban Poczk Miklóst minisztériumi, Galló Dorka Lolitát pedig a HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft. különdíjával jutalmazták.

19 felsőoktatási intézmény, 21 tagozat, 192 pályázó, 62 helyezés, 44 különdíj. Számokban ez volt a XXXIII. OTDK Had- és Rendészettudományi Szekciójának ülése, amelyet idén a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Rendészettudományi Kara rendezett a Nemzeti Tehetség Program támogatásával. Mind a tagozati, mind pedig a különdíjakban az NKE hallgatói vitték a prímet,

de láthatóan más intézményekben is egyre eredményesebben foglalkoznak ezekkel a speciális tudományterületekkel. „Az NKE alapítása óta jelentős erőfeszítéseket tesz a tehetségek támogatásáért, amelynek egyik fontos része a KÖFOP-projekt keretében működő kiválósági programokban való részvétel” – hangsúlyozta a rendezvényt megnyitó köszöntőjében Prof. Dr.

Padányi József dandártábornok. Az egyetem tudományos rektorhelyettese elmondta azt is, hogy a hamarosan meghirdetendő új Nemzeti Tehetség Programban is aktívan tud majd részt venni az NKE. Elhangzott, hogy az egyetem az elmúlt években bizonyította, hogy helye van a tudományos diákköri mozgalomban is. A korábban ProScientia Aranyérmet elnyerő rektorhelyettes szolt arról, hogy a Had- és Rendészettudományi Szekció több évtizedes múltra tekint vissza, hiszen az első katonai főiskolás hallgatók már 1977-ben részt vettek a tudományos diákköri megmérettetésen.

Prof. Dr. Szendrő Péter, az Országos Tudományos Diákköri Tanács (OTDT) elnöke elmondta, hogy 2009-ben alakult meg az OTDT Had- és Rendészettudományi Szekciója, amely egy példás építkezés eredménye volt. Elhangzott, hogy ez a szekció az utolsó az idei OTDK-n, és a tudományos diákköri mozgalom idén is „megmozgatta az országot”. 1800 helyi konferencián mintegy 14 ezer hallgató vett részt, közülük 400-an a határon túlról érkeztek a megmérettetésekre. Szendrő Péter hozzátette, hogy a Had- és Rendészettudományi Szekció népszerűségét mi sem jelzi jobban, mint hogy megalakulása óta megkétszereződött az abban részt vevők száma. Elhangzott, hogy az OTDK első helyezettjei között idén összesen mintegy 50 ProScientia Aranyérmet osztnak majd ki a legjobbaknak. „Ez a konferencia azon hallgatók seregszemléje, akik a legtöbbet tudnak a tudományágukról, és a tudományos elit képviselőjeként a jelen és a jövő letéteményesei ebben az országban” – fogalmazott Prof. Dr. Mezey Barna, az ELTE rektora. Az OTDT alelnöke szerint a tudományos rendezvény kiváló alkalom arra is, hogy a hasonlóan gondolkodók megismerjék egymást, és együtt menjenek tovább az úton. A rektor úgy véli, hogy a Had- és Rendészettudományi Szekció sajátos fókusz a legszélesebb értelemben vett társadalomtudományoknak. „Ennek az országnak a szürkeállománya az egyetlen igazi ásványkincse, ez képes fenntartani és továbbvinni hazánkat” – mondta Mezey Barna, aki szerint ezért is van nagy szükség a folyamatos tehetséggondozásra.

A háromnapos rendezvényen a mintegy 200 hallgató 21 tagozatban mutatta be önálló kutatási és tudományos eredményeit. A többi között európai biztonság, katonai logisztika, kriminalisztika, tűzvédelem és mentésirányítás, valamint vám-, adó- és jövedéki igazgatás témakörökben versenyeztek a hallgatók, akiknek döntő többsége a Nemzeti Közzolgálati Egyetemről érkezett. Voltak azonban hallgatók az OTDK résztvevői között például az ELTE, a Debreceni Egyetem, a Pécsi Tudományegyetem, az Óbudai Egyetem, a Szegedi Tudományegyetem és három határon túli intézmény képviseletében is. Olyan témákban hangzottak el előadások a konferencián, mint például az ügyészség alkotmányos helyzete és működése, a terrorista propaganda, az elektronikai hadviselés

eszközei, a kritikus infrastruktúrák védelme, vagy éppen a ma különösen aktuális kiberbiztonság. Az OTDK Had- és Rendészettudományi Szekciója nagy NKE-sikert hozott, hiszen a 21 tagozatból 18-ban hallgatóink szereztek meg az első helyet. Emellett a 44 különdíjból 38-at is a „mieink” vehettek át.

„Az ország első, egykori katonai akadémiajának épületében vagyunk, amely annak idején széles nemzeti közadakozásból jött létre, és elsőként működött a hadi tudományokat művelő intézményként is” – ezt már a rendezvényt lezáró köszöntőjében mondta Prof. Dr. Patyi András. Az NKE rektora beszédében kitért arra, hogy az akadémiát létrehozó törvény szerint nemcsak erővel, hanem a tudomány művelésével is lehet a hazáért harcolni. Patyi András szerint a szekció másik tudományterülete, a rendészettudomány sem esik messze az egykori Ludovika Akadémia szellemiségétől, hiszen ott hosszú ideig folytak olyan képzések, amelyek az akkori rendészeti szervek tisztí és altisztí utánpótlását szolgálták. „A két tudományterület összekapcsolódása tehát nem az elmúlt évek találmánya” – fogalmazott a rektor, aki szerint külön öröm, hogy az NKE-n kívül számos más felsőoktatási intézmény hallgatója is komolyan érdeklődik a had- és a rendészettudomány iránt. Patyi András köszönetet mondott a szervezők mellett a résztvevőknek is, akik egy tisztességes versenyen mutathatták meg tudásukat. Személyes élményként idézte fel az 1991-es OTDK-t, ahol második helyezést ért el, majd 2005-ben szekcióelnökként is tevékenykedett.

A rendezvényen a versenyzők mellett a szervezők és az együttműködő partnerek segítségét is megköszönte Dr. habil. Boda József ny. vezérőrnagy. A Rendészettudományi Kar dékánja külön kiemelte, hogy voltak olyan konzulensek, akik 5-6 hallgató munkáját is segítették. „Tartalmas, már a tudományossághoz közelítő pályamunkákkal is találkozhattunk a versenyen” – mondta a szekció ügyvezető elnöke.

Prof. Dr. Szendrő Péter szerint a Had- és Rendészettudományi Szekció történetének az idei OTDK volt az eddigi legnagyobb rendezvénye, amely az évek során „felnőtt a feladatához és ki is teljesedett”. Az Országos Tudományos Diákköri Tanács elnöke elmondta, hogy az utóbbi 10 évben megkétszereződött a szekció résztvevőinek száma, akik színvonalas teljesítményt nyújtottak a verseny során. Szendrő Péter számára külön pozitívum, hogy ebben a szekcióban is egyre több tudományterület jelenik meg kisebb-nagyobb mértékben a hallgatók munkáiban. „A XXXIII. OTDK ezzel véget ért, de a munka tovább folytatódik” – fogalmazott az OTDT elnöke.

Legközelebb az Óbudai Egyetem rendezi majd meg az OTDK Had- és Rendészettudományi Szekcióját. A rendezvény végén Patyi András rektor és Boda József dékán adta át a stafétát Réger Mihálynak, az Óbudai Egyetem rektorának. ●

Tudománnyal a biztonságosabb légi közlekedésért

SZÖVEG: SZŐŐR ADÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

A légiközlekedés-biztonsághoz kapcsolódó három területen indult kutatás az NKE Katonai Repülő Intézetében egy uniós finanszírozású projekt keretében – hangzott el a Magyar Honvédség 86. Szolnok Helikopter Bázisán tartott nyitórendezvényen. A projektnyitót követő repüléstudományi konferencián a szakterület aktualitásaival ismerkedhettek meg az érdeklődők.

„Ez a projekt minden ízében és mozzanatában a modern felsőoktatási tudományos világ jellemzőihez illeszkedik. Az interdiszciplináris projekt konkrét, valóságos kihívásokra keres tudományos válaszokat” – fogalmazott nyitóbeszédében Prof. Dr. Patyi András. Az NKE rektora elmondta, hogy a kutatómunka egyfajta klaszterben folyik majd, hiszen a Katonai Repülő Intézet mellett más katonai szervezetek, felsőoktatási intézmények, kutatóközösségek és fiatal doktoranduszhallgatók is részt vesznek a 2020-ig tartó munkában. Fontosnak tartja azt is, hogy a kutatómunka eredményei minél hamarabb beépüljenek a felsőoktatási képzésekbe. A rektor emlékeztetett arra, hogy 2018-ban új állami légi közlekedési szak indul, amelynek tananyagfejlesztésébe az intézet is bekapcsolódik. Patyi András szerint a katonai tudományoknak mindig egy lépéssel a „civil” tudományok előtt kell járniuk, hiszen a fejlett országokban legtöbbször a

katonai alkalmazásokból származnak az átlagfelhasználók számára is használható jelentős fejlesztések. A rektor reméli, hogy ez a szemlélet is érződni fog az intézet által irányított kutatómunkán. Emlékeztetett rá, hogy a II. világháború utáni katonai felsőoktatás története Szolnok városához köti a légierő tiszti utánpótlásának képzését, hiszen 1949. október 1-jén itt alakult meg a Kilián György Repülő Hajózó Tiszti Iskola. „A Katonai Repülő Intézet – ahogy a jogelődjei is – alapvetően a műszaki tudományok, valamint az alkalmazói-humán területen végeznek jelentősebb kutatói tevékenységet” – fogalmazott előadásában Dr. Palik Mátyás ezredes, egyetemi docens, a projekt szakmai vezetője. Elmondta, hogy 2012-ben zárult le az Óbudai Egyetemmel közös projektjük többek között a repülésmeteorológiával és a pilóta nélküli légi járművekkel kapcsolatos területen. „Mindennek konkrét eredményei is voltak, és ezek

beépültek a képzésbe” – tette hozzá. Ezeket a kutatási témákat is folytatják majd – kissé komplexebb módon – a légiközlekedés-biztonság nézőpontjából a jelenleg futó, uniós támogatású projektben. „Szeretnénk egy kiválósági központot létrehozni Szolnokon, ahol később akár nemzetközi szintre is ki tudjuk majd terjeszteni kutatásainkat” – fogalmazott. Elhangzott, hogy a projekt három kiemelt kutatási területre fókuszál: az alternatív üzemanyagok repülésben való alkalmazására, a repülés emberi tényezőinek vizsgálatára és a pilóta nélküli légi járművekkel kapcsolatos kutatásokra. Palik Mátyás elmondta, hogy a projekt révén lehetősége van az intézetnek arra, hogy mintegy 220 millió forint értékben a kutatáshoz nélkülözhetetlen, de később az oktatásban is kiválóan használható technikai eszközöket szerezzen be. Többek között elkészül egy időjárás-felderítő UAV (pilóta nélküli légi jármű) prototípus is, valamint a program népszerűsítése és

Az NKE HHK Katonai Repülő Intézetben tavaly összesen 520 főt képeztek. A résztvevők többségükben a Magyar Légierő számára megrendelt szakmai tanfolyamokon, valamint az alap- és mesterképzés különböző specializációin tanultak. Az intézet három tanszéke közül a Repülő Sárkány-hajtómű Tanszéken a repülőgépészek képzése folyik. A Fedélzeti Rendszerek Tanszéken tanulók képesek lesznek a fegyverrendszer, a fedélzeti radar, valamint a különböző navigációs és rádióberendezések üzemeltetésére, míg a Repülésirányító és Repülő-hajózó Tanszéken a pilóták és a repülésirányítók képzése folyik. Az intézet oktatói részt vesznek az ERASMUS+ hallgatói mobilitás programban is a 18 tantárgyból és több mint 50 kreditből álló AVIATION nevű modullal. Ezen a képzésen jelenleg két lengyel és két bolgár hallgató tanul Szolnokon.

a repülésbiztonsági tudatosság növelése érdekében egy országos, középiskolások részvételével megvalósuló UAV-versenyre is sor kerül. A program megvalósításában az NKE kutatóin kívül több mint 30 más felsőoktatási és kutatóintézet kutató-fejlesztője vesz részt, de a hazai repülőipar területén tevékenykedő kkv-k külső szakértői, valamint fiatal kutatók, doktoranduszok és egyetemi hallgatók is csatlakozhatnak a projekthez. Elhangzott az is, hogy a projektben részt vevő mintegy 80 szakember a következő években számos konferencián és nemzetközi képzésen vehet majd részt, ezzel is bővítve jelenlegi tudását. „Az AVIATION FUEL alprojekt keretében az egyes alternatív tüzelőanyag-fajták repülésben való alkalmazhatóságának elemzésével, azok alkalmazási feltételeinek minél szélesebb körű feltárásával és a felmerülő környezeti és gazdasági szempontok becsülésével foglalkoznak a szakértők” – mondta Dr. Kavas László egyetemi docens, az alprojekt vezetője. Az AVIATION HUMAN alprojektben a repülés emberi tényezőit vizsgálják a szakemberek. Dr. Dunai Pál egyetemi docens, a kiemelt kutatási terület szakmai irányítója

elmondta, hogy a projekt során a kutatók adatokat gyűjtenek és elemeznek, új mérési és vizsgálati protollokat dolgoznak ki és tesztelnek is, majd összesítik a gyakorlati alkalmazás eredményeit. „A kutatás a pilóták mellett az egyre népszerűbb pilóta nélküli légi járművek (UAV) alkalmazóira is kiterjed” – tette hozzá a szakember. Az UAS ENVIRON kiemelt kutatási terület keretében a pilóta nélküli légi járművek felhasználását biztonságossá, rugalmassá és így sok területen alkalmazhatóvá tévő repüléstámogató rendszer modelljét dolgozzák ki és készítik el. Dr. Bottyán Zsolt egyetemi docens, az alprojekt vezetőjének tájékoztatása szerint a kutatók egy mobil-szoftveres alkalmazást szeretnének kidolgozni, amely a repülések végrehajtásához nélkülözhetetlen repülésmeteorológiai és légi közlekedési információk közvetlen elérését tenné lehetővé. Az alkalmazás segít a repülések megtervezésében: tájékoztatja a felhasználót a repülés tervezett útvonalán várható meteorológiai helyzetről és minden fontos légi forgalmi információról. A délutáni, immáron 20. alkalommal megrendezett repüléstudományi konferencián a szakemberek öt szekcióban tartottak előadásokat. Ennek célja az volt, hogy

Az intézetnek helyt adó Magyar Honvédség 86. Szolnok Helikopter Bázis az ország második legnagyobb helyőrsége. Az 1939 óta működő repülőtérén többféle helikoptertípus is megtalálható, például az MI-8 szállítóhelikopter vagy az Országos Mentőszolgálattól kapott AS-350 típusú helikopter, amelyet átalakítás után jelenleg is használnak kiképzési és különleges műveleti feladatokra. A szolnoki bázison kutató-mentő szolgálatot is ellátnak, valamint részt vesznek katasztrófavédelmi feladatokban is. Itt zajlik a magyar pilóták NATO-programban való kiképzésének egyik fázisa (ennek elméleti oktatását a szolnoki tanszékek végzik), de például az ejtőernyősök felkészítése is. Szolnok a magyar katonai és polgári repülés történetében rendkívül fontos szerepet tölt be. A projekt megvalósításának helyszíne a 86. Szolnok Helikopter Bázis, amely közel 5000 fő foglalkoztatottjával Szolnok egyik legnagyobb munkáltatójának számít, tehát a magyar repülésnek a város életében is meghatározó szerepe van. Ezért is kiemelkedő jelentőségű, hogy egy majdnem 800 milliós projekt – amelynek a polgári életben is hasznosítható eredményei lesznek – egy ilyen tradicionális polgári városban valósul meg.

lehetőséget teremtsenek a repüléshez kapcsolódó szakterületeken dolgozók számára aktuális munkáik bemutatására, problémáik és felvetéseik megvitatására, a polgári és a katonai repüléssel foglalkozó felsőoktatási intézmények, vállalatok közötti együttműködés további bővítésére. Makkay Imre professzor például arról beszélt, hogyan lehet elkerülni az ütközéseket a kisgépes és a pilóta nélküli repülésben. Az NKE Katonai Műszaki Doktori Iskola témakiírója felidézte az elmúlt években történt ütközéseket. 2003-ban például Szeged fölött két vitorlázógép, majd 2005-ben Szlovákiában két magyar repülőgép ütközött, melyekből egy várat akartak fényképezni, és nem egymásra figyeltek. „*Esélyük sincs azoknak a repülőeknek, amelyek egymással szemben 150 km/h-val repülnek ugyanazon az irányon és magasságon*” – fogalmazott Makkay Imre. A professzor szerint olyan eszközök segíthetik az ütközések elkerülését, mint például a radar vagy a nemrégiben megjelent autonóm helyzetjelentő rendszer. Utóbbi nagyon sokféle információt sugároz a saját helyzetéről, amit a földi irányítás és a közelben lévő repülők is érzékelnek. A még

nem létező, tervezési fázisban lévő, korong alakú repülőgépekről beszélt előadásában Sugár Gábor. A szakember elmondta, hogy a repülőgép két részből állna, egy felső és egy alsó korongból, és nem kell hozzá személyzet sem, illetve helyből szállna fel. A gép a levegőben is meg tud állni szükség esetén, és egy speciális futóművel akár a Holdon is tudna repülni. A szakember szerint, ha megépülne a szerkezet, az nagy előrelépést jelentene a légi közlekedés területén. A konferencián olyan témákról is szó volt többek között, mint például a katonai ejtőernyőzés meteorológiai támogatása, a pilóta nélküli repülőgépek gyártása, a szoftvermegbízhatóság vagy a repülést veszélyeztető légköri jelenségek. A rendezvényen elhangzott előadások szerkesztett formában megjelennek a *Repüléstudományi Közlemények* című tudományos folyóirat 2017. évi 1-2. számaiban. A tapasztalatok szerint a konferencia anyagát közreadó kiadvány iránt folyamatosan nő az érdeklődés, és ez jó alapot nyújt a különböző intézményekben tevékenykedő szakemberek közötti együttműködéshez, a közös kutatásokhoz. ●

A REPÜLŐSZAKEMBER-KÉPZÉS RÖVID TÖRTÉNETE

A szolnoki repülőképző bázison 1949 januárjában indult be az elméleti képzés mintegy 170 fővel, majd februárban már a gyakorló repülő kiképzés is megkezdődhetett. Az 1949. október 1-jétől 1956. október 23-ig terjedő időszakban igen sok hajózót képeztek ki – zömében vadászrepülőket, de csatarepülőket, bombázókat, megfigyelőket is, és megközelítően ugyanennyi szerelőt a szakágak arányainak megfelelően. Az őszi kiképzés 1956 októberében megszakadt, és egy ideig nem is indult újra, tulajdonképpen 1961-ig nem működött a szolnoki iskola. A tiszti állomány egy része Budaörsre került, hogy más fegyvernemnek megfelelő átképzést kapjon, egy részük a csapatokhoz távozott, egy kis létszámú csoportot átvett a Magyar Repülő Szövetség, a többiek pedig az 1957. április 15-én megalakult Repülő Kiképző Központ (RKK) állományába kerültek Kecskemétre. 1961 őszén a Kilián György Repülő Hajózó Tiszti Iskola és a Vasvári Pál Repülő Szakkiképző Iskola jogutódjaként megkezdte működését a Kilián György Repülő Tiszti Iskola Szolnokon. A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa törvényerejű rendeletében 1967-ben nyilvánította főiskolává az intézményt. A rendszerváltás nemcsak szervezeti, hanem névváltozást is hozott. Az intézmény Szolnoki Repülőtiszti Főiskola néven folytatta működését. 1996. szeptember 1-jétől a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Szolnoki Repülőtiszti Főiskolai Karaként, majd újabb egy év múlva Repülőtiszti Intézetként folytatta oktatómunkáját. A 2000-es években is több szervezeti változáson átesett intézmény 2012. január 1-jétől az akkor létrejövő Nemzeti Közszerelők Központja Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar tanszékeként működött. A minőségi változás 2015. október 10-től következett be, amikor a tanszék bázisán létrejött a Katonai Repülő Intézet.

Az Egyesült Államok és Kelet-Közép-Európa

Amerika Tanulmányok Kutató Központ alakult az egyetemen

SZÖVEG: CSIZMAZIA GÁBOR
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Amerika Tanulmányok Kutató Központ működik a Nemzeti Közszerelők Egyetem Nemzetközi és Európai Tanulmányok Karán az idei tanévtől, a hivatalos megnyitót április végén tartották a Ludovika Főépületében.

A magyar közszolgálat akár hazai, akár külszolgálatban dolgozó szakembereinek saját szakterületük elmélyült ismerete mellett tiszta és valós képpel kell rendelkezniük az őket körülvevő világról. Ennek megfelelően a Nemzeti Közszerelők Egyetem kiemelt figyelmet szentel a nemzetközi életben zajló politikai, gazdasági, társadalmi, jogi és biztonsági folyamatok és változások vizsgálatára és értelmezésére, amire többek közt a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar munkája révén kerül sor. Bár a nemzetközi életéről alkotott reális helyzetkép egy alapvetően átfogó tudást feltételez, bizonyos régiókat és szereplőket nem elegendő csupán érintőlegesen ismerni. Ez különösen igaz az Amerikai Egyesült Államokra. E történelmi léptékkal mérve viszonylag fiatal nemzet ugyanis végül központi szerepet játszott – és játszik ma is – a mindannyiunk életét meghatározó nemzetközi politikai, pénzügyi és gazdasági, valamint biztonsági rendszer formálásában, fejlesztésében és fenntartásában. Az ország vezető szerepét mutatja többek közt a majdnem 19 trillió dolláros bruttó nemzeti összterméke, valamint világelső – csaknem 600 milliárd dollár – nagyságú védelmi kiadása, de szintén említésre méltó, hogy világviszonylatban az USA egymaga felel a kutatás-fejlesztésre fordított összegek közel egyharmadáért. Nem mehetnek el szó nélkül Amerika minőségi értékei mellett azok, akik számára a politikai, katonai és gazdasági statisztikák inkább csak számadatok. Függetlenségük kinyilatkoztatásakor az amerikaiak országukat és az azt működtető politikai és társadalmi

intézményeket olyan értékek és elvek – „magától értetődő” emberi jogok – mentén szervezték meg, amelyek mára a fejlett világban ilyen-olyan formában alapvető normákká fejlődtek. Az Egyesült Államok történetét és a nemzetközi rendszerben betöltött jelenlegi szerepét persze számos kritika éri a világ szinte összes sarkában, ugyanakkor minden kétséget kizáróan kijelenthető, hogy egy olyan országról beszélünk, amelyhez a többi állam így vagy úgy, de mindmáig méri saját magát. Washington nemcsak kül- és biztonságpolitikájával, hanem belső politikai, társadalmi, gazdasági és jogi fejleményei által is hatással van a nemzetközi élet többi szereplőjére. A minket körülvevő világ megismeréséhez tehát elengedhetetlen Amerika megértése. E realitást szem előtt tartva alakult meg a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Karon az Amerika Tanulmányok Kutató Központ. A központ szakmai tevékenysége kiterjed az Amerikai Egyesült Államok aktuális hazai és nemzetközi politikai folyamatainak kutatására és elemzésére, valamint az ezzel kapcsolatos ismeretek átadására az egyetemi oktatás és publikációk keretében. Mindezt Magyarország és Kelet-Közép-Európa szempontjából teszi, hiszen tágabb térségünk nemzetközi politikában elfoglalt helyzetére továbbra is kiemelt hatással van az Egyesült Államok. Washington leghűségesebb szövetségeseit ebben a régióban találjuk, az itt élő nemzetek ugyanis megtanulták, hogy tágabb környezetük (és általában Európa) biztonságához és stabilitásához elengedhetetlen az Egyesült Államok. Mi több, a Kelet-Közép-Európán át húzódó geopolitikai törésvonal mindmáig érezteti hatását – elég itt csak az ukrán >>

Dr. Fellegi Tamás

Prof. Dr. Patyi András

Dr. Orosz Zoltán

David J. Kostelancik

Siklósi Péter

Donald Baker és Prof. Dr. Szenes Zoltán

válságra és Oroszország Nyugattal megromlott viszonyára gondolni. Mindebből adódóan az Amerika Tanulmányok Kutató Központ az USA bel- és külpolitikai aktivitását hazánk, illetve a térség vonatkozásában igyekszik vizsgálni és értékelni.

Az Amerika Tanulmányok Kutató Központ angol nyelvű nyitórendezvényén David J. Kostelancik követtanácsos, a budapesti amerikai nagykövetség ideiglenes ügyvivője elmondta, hogy az Egyesült Államok kormányzata a magyar–amerikai kapcsolatok hosszú távú megerősítésében érdekelt mind gazdasági, mind biztonságpolitikai téren. Az Egyesült Államok alapelvei – egyebek mellett a szólás- és a vallásszabadság – nem változtak az új elnök, Donald Trump beiktatásával, és a jövőben sem fognak, ugyanis az alkotmányon nyugszanak – szögezte le. Az ügyvivő szerint az amerikaiak és a magyarok NATO-tagsága a két nép egyetértését fejezi ki abban, hogy meg kell védeni a szabadságot és a jólétet, a médiát, az erős civil társadalmat és az egyetemi autonómiát. A szervezet értékekre épül, nem pedig a költségek és a hasznok állandó mérlegelésére – hangoztatta. Az ügyvivő biztos benne, hogy a kutatóközpont segít majd fenntartani a pozitív értékeket, a diplomáciai párbeszédet. A magyar akadémiai életnek jó a híre a világban – tette hozzá. A két ország együttműködése közös képzéseken és hadgyakorlatokon keresztül is megvalósult. Washington 1993 óta több mint 200 millió dollárt fordított a magyar hadsereg támogatására, katonák ezreit oktatták az Egyesült Államokban – mondta David J. Kostelancik, aki szerint ez szintén erősítette a nemzetek kapcsolatát. A követtanácsos a veszélyekről, kihívásokról is beszélt, ezek közé sorolta egyebek mellett az orosz fenyegetést, valamint a terrorizmus és az atomfegyverek elterjedését.

Megnyitó beszédében Prof. Dr. Patyi András hangsúlyozta a hazánkat körülvevő nemzetközi élet különösen meghatározó szereplői valós, pontos megismerésének fontosságát. Ebből a szempontból elengedhetetlen az Amerikai Egyesült Államok, valamint az amerikai bel- és külpolitika megértése. Az NKE rektora kiemelte, hogy az USA meghatározó hatalomként van jelen a világban, aminek ékes bizonyítéka a nemzetközi rendszer II. világháborút követő felépítésében, illetve hidegháborút követő megerősítésében való központi részvétele. Bár az ország elszigeteltségben látott napvilágot, fokozatosan a nemzetközi élet egyik legdinamikusabb szereplőjévé vált,

befolyását pedig jól mutatja többek közt hatalmas GDP-je, továbbá a kutatás-fejlesztésre és védelemre fordított kiadásai. Patyi András ugyanakkor hozzátette, az amerikai nemzet politikai, gazdasági és katonai teljesítményétől függetlenül is rendkívüli, hiszen születésekor fontos elvekre alapozta létét, továbbá a politika, a társadalom, a jog, a gazdaság és a tudomány területére egyaránt kiterjedő, jobb világ megteremtésére irányuló emberi erőfeszítések mérföldkövéként tartható számon. Noha globális birodalmi szerepe vitatható, az Amerikai Egyesült Államok minden kétséget kizáróan egy olyan ország, melyet a világ többi része a mai napig ilyen vagy olyan módon viszonyítási pontnak tekint.

Dr. Fellegi Tamás, a Hungary Initiatives Foundation volt elnöke és vezérigazgatója, az NKE magántanára ismertette a januárban életre hívott Amerika Tanulmányok Kutató Központ szakmai profilját. Kiemelte továbbá eddigi eredményeit, köztük az elmúlt hónapokban megrendezett, a Trump-adminisztráció külpolitikáját, valamint az amerikai – továbbá a magyar és a brit – bevándorláspolitikát körüljáró kerekasztal-beszélgetéseket. Köszöntő beszédében kiemelte, hogy miközben a politikai viszonyok folyamatosan változnak, Közép- és Kelet-Európa geopolitikai helyzete – illetve az Egyesült Államok e tekintetben meghatározó szerepe – változatlan maradt. Emlékeztetve az ukrán válságra, a migrációs hullámra és az azzal együtt járó kihívásokra, a brexitre, valamint Európa és Törökország viszonyára, hozzátette, hogy a világ talán még sosem volt annyira kiszámíthatatlan, mint ma. Ennek megfelelően, az Amerika Tanulmányok Kutató Központ hivatalos nyitórendezvényén a biztonságpolitika kiemelt szakértői fejthették ki nézeteiket az Egyesült Államok és Magyarország katonai együttműködését illetően. Ez utóbbiról Dr. Orosz Zoltán altábornagy, a Honvéd Vezérkar főnök helyettese részletes beszámolót tartott a jelenlévőknek. Kiemelte többek közt az Egyesült Államok FMF és iMET programokon keresztül nyújtott anyagi és képzéssel támogatását, a Magyar Honvédség Ohioi Nemzeti Gárdával folytatott közel 25 éves együttműködését, valamint hazánk részvételét a világ különböző részein folytatott missziókban, köztük az Iszlám Állam elleni nemzetközi koalícióban. A szakmai kerekasztal-beszélgetésen a résztvevők felvázolták a magyar–amerikai védelmi együttműködéssel kapcsolatos nézeteiket. Siklósi Péter védelempolitikáért és védelmi tervezésért

felelős helyettes államtitkár emlékeztetett a Trump elnök számára kiemelt fontosságú kérdésekre, vagyis a szövetségesekre háruló (anyagil) terhek kiegyensúlyozására, valamint a terrorizmus elleni határozottabb fellépésre. Előbbi vonatkozásában hazánk azt a célt tűzte ki maga elé, miszerint évi 0,16 százalékos növekedés mellett a magyar védelmi kiadások 2024-re elérik a GDP 2 százalékát, míg utóbbi kapcsán a helyettes államtitkár kiemelte az Iszlám Állam elleni nemzetközi koalícióban való, közel 150 fős magyar részvételt, mely a jövőben tovább duzzadhat. A kiberbiztonsági kihívásokkal kapcsolatban Siklósi Péter rámutatott arra az elmentmondásra, miszerint a téma egyfelől rendkívül közkedvelt és nyilvánosan vitatott, másfelől viszont természeténél fogva a háttérben kellene maradnia. Hangsúlyozta, ez utóbbi magyarázza a hazai kiberbiztonság rejtett jellegét.

Donald Baker ezredes, amerikai véderőttasé külön felhívta a figyelmet a magyar katonák remek teljesítményére. Hangsúlyozta, hogy mind az amerikai, mind a magyar felet lekötik a biztonsági kihívások, ugyanakkor kiváló tapasztalata van a magyar katonák

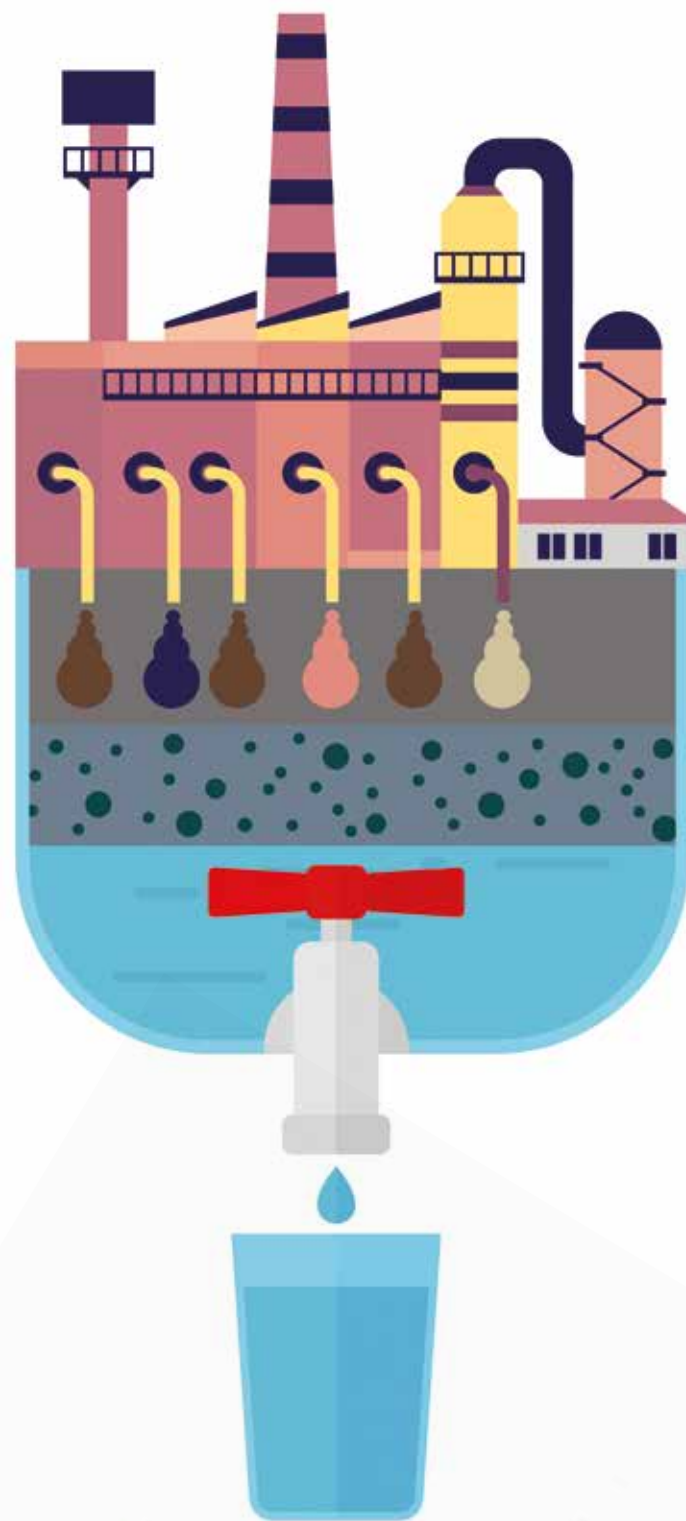
együttműködés iránti nyitottságát és aktivitását illetően. A kiberbiztonság kapcsán Baker ezredes emlékeztette a hallgatóságot annak még inkább felértékelte szerepére, tekintettel a 2016-os amerikai elnökválasztásra. Hozzátette, az Egyesült Államok hadseregének európai parancsnokságával együttműködve hazánk kiberbiztonsági konferenciát szervez idén júniusban.

Prof. Dr. Szenes Zoltán ny. vezérezredes, a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Karon működő Nemzetközi Biztonsági Tanulmányok Tanszék egyetemi tanára megerősítette, hogy az Egyesült Államok támogatja Magyarország kiberbiztonsági képességeinek erősítését. Az együttműködés kapcsán kiemelte, hogy a két nemzet kultúrája eltér egymástól. Hangsúlyozta, hogy az együttműködés kultúrája a közös munka során tanult függvénye: bizonyos területeken jól látszik, hogy átvettük ugyan az amerikai rendszert, de nem alkalmazkodtunk hozzá. Ugyanakkor Prof. Dr. Szenes Zoltán nyomatékosította, hogy ezzel együtt hazánk komoly eredményeket ért el az elmúlt évtizedekben. A kerekasztal-beszélgetés résztvevői a NATO-n belüli összetartásra is kitértek. ●

HALLGATÓKRA HANGOLVA

Az Egyesült Államokkal kapcsolatos ismeretanyagok átadásának módjai közt első helyen áll az oktatás. Ennek megfelelően a központ az amerikai bel- és külpolitikával foglalkozó kurzusokat biztosít magyar és angol nyelven egyaránt. Egyfelől továbbra is kínálja *Az USA kül- és biztonságpolitikája* című tantárgyat nappali és levelező tagozatos hallgatók részére. A kurzus bemutatja az amerikai külpolitikai döntéshozatali folyamatban részt vevő legfontosabb szereplőket és hatáskörüket, a főbb amerikai külpolitikai hagyományokat, továbbá a hidegháborút követő időszakból mindezt esettanulmányokkal (pl. délszláv háború, NATO-bővítés, afganisztáni misszió, iraki intervenció stb.) szemlélteti. A 2017–2018-as tanév őszi félévére tervezi az *Amerikai politikai rendszer* című kurzus magyar nyelven történő indítását (az angol nyelvű kurzus előkészítése jelenleg folyamatban van). Az új tantárgy ismerteti a demokratikus kormányzás

amerikai elméletét és intézményi modelljeit, kitérve az amerikai alkotmány, a föderalizmus, valamint a főbb hatalmi ágak (elnöki hivatal, kongresszus és bíróságok) bemutatására, továbbá áttekintve az amerikai pártokat és választási rendszert. Szintén a jövő tanév őszi félévétől szabadon választható tantárgy lesz Dr. Edward Salazar, volt amerikai diplomata és külpolitikai szakértő, az Amerika Tanulmányok Kutató Központ külső óraadó munkatársa *Contemporary Perspectives on American Interests in Central Europe in the Context of U.S.-Russia Relations* című angol nyelvű kurzusa. Tágabb térségünk Amerikával való viszonyát kiegészítendő, a 2017–2018-as tanév tavaszi félévében magyar nyelven lehet majd hallgatni a *Közép-európai koncepciók a 20–21. században* című kurzust. Ennek célja a kelet-közép-európai régióra vonatkozó integrációs törekvések, elképzelések és a nemzetközi együttműködések átfogó ismertetése.

A tiszta víz szolgáltatában

SZÖVEG: DR. MÁTRAY ILDIKÓ
FOTÓ: VTK

Az NKE Víztudományi Karának Vízellátási és Környezetmérnöki Intézete több mint ötvenéves múltja során több működési formát megélt már, de feladata mindig az volt, hogy olyan mérnök szakembereket képezzen, akik többek között a víz és környezetének védelmét tartják szem előtt.

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem 2017. február 1-jén alakult Víztudományi Karának Vízellátási és Környezetmérnöki Intézete által folytatott oktatási és kutatási tevékenység a vízhasználattal kapcsolatos feladatok szinte teljes körét felöleli. Az intézet mint oktatási szervezeti egység több mint 50 éves múltra tekint vissza. A szervezeti formától függetlenül feladata mindig is olyan mérnökgenerációk kinevelése volt, melyek szakmailag megalapozzák, és gyakorlati tevékenységükkel biztosítják a fenntartható vízhasználatot, az elvárt vízminőséget és a vízi környezet védelmét. Minden más tevékenysége (kutatások, pályázatok, hazai és nemzetközi kapcsolattartás, tehetséggondozás) szervesen ehhez kapcsolódik, és a minőségi oktatás biztosítását is szolgálja.

A Nemzeti Vízstratégia szerint napjainkra elengedhetetlenül szükséges a víz mint természeti stratégiai erőforrás megkülönböztetett védelme és okszerű használata helyi, regionális, nemzeti, közösségi és globális szinten egyaránt. A lakossági, az ipari, a mezőgazdasági vízhasználók vízigénye eltérő.

A víznyerés felszíni (4 százalék) és felszín alatti (96 százalék) vízkészletekből történik, melyek minőségüktől függően eltérő

célra használhatók, és a felhasználástól függően különböző kezelést igényelnek.

A vízbázis típusától függően számos vízkinyerési forma létezik (pl. folyók menti parti szűrősű kutak számos típusa, tározók felszíni vízkinyerő műtárgyai, mélységi vizek kinyerésére alkalmas artézi kutak). A kinyert víz lakossági felhasználás esetén a nyersvízhálózaton keresztül jut a víztisztító művekbe, ahol az előírásoknak megfelelő minőségű ivóvizet kell előállítani. Az ivóvíz-előállítás során számos probléma merülhet fel, mivel hazánk területén a nyersvíz általában nem felel meg az ivóvíz minőségi követelményeinek. A szennyező anyagok eltávolítása során iszap keletkezik, amelynek kezeléséről gondoskodni kell. Az elvárt minőségűre tisztított ivóvíznek a felhasználónál is előírt paraméterekkel kell rendelkeznie, megfelelő nyomással és mennyiségben kell rendelkezésre állnia. Ennek biztosítása komoly mérnöki tudást és szakmai felkészültséget igényel. Az ivóvízhálózatok, vízelosztók, víztornyok tervezéséhez, működtetéséhez is többéves alapozó (matematika, fizika) és szakmai (mechanika, hidraulika, áramlástan, számítógépes modellezés, tervezés) felkészülés szükséges.

A használt, szennyezett víz a csatornahálózaton keresztül jut el a tisztítás helyére. A keletkezett szennyvizek a minőségi és mennyiségi paramétereiktől függően eltérő felépítésű csatornahálózatot és tisztítási módot igényelnek. A kisebb falvak szennyvíztisztító telepeinek vagy természetbarát szennyvíztisztítási módjainak (pl. faültetvényes, gyökérzónás, tavas rendszerek) megtervezése ugyanolyan szakmai kihívás, mint a nagyobb falvak, városok szennyvíztelepeinek tervezése, működtetése. A szennyvíztisztítási folyamat során nagy mennyiségű szennyvíziszap keletkezik, amely a mikroorganizmusok biomasszáján kívül számos biológiailag nem bontható, egészségre káros anyagot tartalmazhat, így kezelése nagy körültekintést igényel. A hazai és nemzetközi jogszabályok előírják, hogy a tisztított szennyvizeknek milyen paraméterekkel kell rendelkezniük ahhoz, hogy a felszíni vizekbe visszajuthassanak anélkül, hogy akár az emberi egészségre, akár a biológiai rendszerekre, ökoszisztémákra kockázatot jelentsenek. A növényi tápanyagok, a különböző sók és oldott kolloidok eltávolítása a szennyvíztisztító telepeken dolgozó mérnökök szaktudásának is köszönhető.

A bajai mérnökhallgatók képzésük befejeztével képesek a felszíni és felszín alatti víztestek és használati vizek fizikai, kémiai, biológiai paramétereinek szabvány szerinti vizsgálatára és minősítésére. Kémiai, biológia, biotechnológiai elméleti és

gyakorlati tudásuk alkalmassá teszi őket arra, hogy a vízellátás, szennyvíztisztítás, szennyvíziszap- és hulladékkezelés során felmerülő problémákat felfedezzék, megfogalmazzák és megoldják.

A Vízellátási és Környezetmérnöki Intézet gondozza a Víztudományi Karon a környezetmérnöki alapszakot, a szakterületi víztisztítás-szennyvíztisztítási, valamint az építőmérnöki alapszak vízellátás-csatornázás szakirányát, emellett jelentős szerepe van a törzstárgyak (kémia, biológia, mérnöki ábrázolás) oktatásában is. Az intézet által koordinált, több évtizedes múltra visszatekintő posztgraduális vízellátás-csatornázás szakmérnöki képzést a víztisztítás-technológia folyamatos és gyors fejlődése alapozta meg, továbbra is nagy hangsúlyt kap a legújabb víz- és szennyvíz-technológiai fejlesztések tananyagba történő beemelése. Az intézethez tartozik a környezeti elemek védelmével kapcsolatos oktatási és kutatási feladatok ellátása is, úgymint a levegőminőség-, a vízminőség- és a talajvédelem, a hulladékgazdálkodás, a környezeti analitika és a környezeti monitoring. Az intézetben két szakcsoport működik: Vízellátás-csatornázás szakcsoport, Környezettechnológiai szakcsoport.

Az intézet oktatási és kutatási infrastruktúrájának gerincét egy a napjainkra hazai viszonylatban is egyedülálló, de nemzetközi mércével mérve is ritka felszereltséggel és műszerezettséggel rendelkező gyakorlóhely alkotja. A különböző típusú vizek, talajok vizsgálata korszerű biológiai, kémiai laborokban történik. A laborok és oktatási termek mellett a Víztechnológia Oktatóbázis kísérleti üzemében ivóvíz- és szennyvíztisztító berendezések működését vizsgálhatják a hallgatók, melynek keretein belül kamatoztatható gyakorlati tapasztalatot szerezhetnek. Az oktatóbázis más hazai és külföldi intézmények hallgatói, doktoranduszai és oktatói számára is szakmai terepet nyújthat.

Az 1983-ban átadott Víztechnológiai Telepet az ivóvíztisztítással, szennyvíztisztítással és a felszíni vizek állapotával kapcsolatos oktatási és kutatási feladatok (minősítés, monitorozás, üzemeltetés, fejlesztés) ellátására hozták létre. Jogutódja a Víztechnológiai Oktatóbázis, amely mai arculatát az elmúlt évek fejlesztései után nyerte el. 2011-ben TIOP pályázat keretében korszerűsítették az ivóvíz-technológiai műtárgyait, K+F kutatási forrásokból új tisztítástechnológiai berendezéseket, valamint laboratóriumi műszereket és eszközöket sikerült beszerezni. 2015-ben pedig a Felsőoktatási Struktúra Alap pályázatának köszönhetően sor került az épület felújítására és fűtésének korszerűsítésére. A városi

szennyvíz bekötésével lehetővé vált az alacsony energiafelhasználású, kommunális és ipari szennyvizek kezelésére alkalmas pilotléptékű technológiai rendszer üzembe helyezése, továbbá az ipari és kommunális célú alkalmazásokban is használható integrált MBR (membrán bioreaktor) berendezés továbbfejlesztése.

A Vízellátási és Környezetmérnöki Intézet oktatói az ivóvíztisztítás, szennyvíztisztítás, felszíni vizek állapota témakörökben folytatnak tudományos tevékenységet, illetve az intézet kutatási és pályázati tevékenysége is ezen témakörök köré csoportosítható. A kutatások szerves részét képezi a számítógépes modellezés is, amely a víztechnológiai tervezésben, előrejelzésben használható fel. Matematikai modellekkel az esetleges konstrukciós hibák vagy helytelenül beállított technológiai paraméterek költséghatékonyan kijavíthatók még a tervezési fázisban. Az intézetben elsősorban hálózathidraulikai, műtárgy-hidraulikai és a szennyvíztisztítás biológiai folyamatait leíró, ún. biokonverziós modellfejlesztésekkel foglalkoznak. Az elmúlt fél években külön modellezési szeminárium indult, melyet a tehetséges diákok előszeretettel választanak, ezáltal lehetőséget kapnak, hogy a színvonalas szakdolgozatokon túl a későbbiekben ők is részt vehessenek az intézet munkájában.

A bajai mérnökképzés minősége és jelentősége jól ismert a víziközművek tervezésében és üzemeltetésében tevékenykedő, illetve a környezetvédelmi feladatokat ellátó (pl. hulladékkezelés, környezeti analitika) cégek, továbbá a hatósági és önkormányzati munkaadók körében is. Köszönhető ez a gyakorlatorientált, magas színvonalú építőmérnöki képzés hagyományainak, illetve az erre épülő, erősen mérnökies, a gyakorlatban jól hasznosítható tudást adó környezetmérnöki képzésnek is. A Baján végzett mérnökhallgatók jó eséllyel helyezkednek el a

szakmában. A gyakorlat oldaláról támasztott új igényeknek és követelményeknek való megfelelést, valamint a mérnökképzések korszerűsítését szolgáló pályázatok keretében a Vízellátási és Környezetmérnöki Intézet munkatársai 17 e-learning tananyagot készítettek az elmúlt néhány év során.

Jelenleg egy nagyobb pályázaton dolgoznak az intézet munkatársai. Az AQUANES HORIZON 2020 projekt 26 konzorciumi taggal, köztük külföldi felsőoktatási intézmények, víziközmű-szolgáltatók és víztechnológiai berendezéseket gyártó piaci szereplők részvételével valósul meg. A projekt fő szakmai tartalma a természeti környezetben végbemenő tisztítási folyamatok és a mesterséges rendszerek együttes alkalmazási előnyeinek bemutatása. A pályázat keretében a bajai Víztechnológiai Oktatóbázison folyamatos üzemben egy lassú szűrőt és egy membránberendezést működtetnek, miközben a vízminőséget laboratóriumban vizsgálják. Az intézet egyik tervezett kutatása a parti szűrősű vizek szennyezőanyag-tartalmának, illetve tisztítás-technológiájának vizsgálata a folyó különböző hidrológiai viszonyai között. További cél egy intelligens klórozóberendezés és hálózati üzemeltetési rendszer kísérleti kialakítása a klórozás során keletkező fertőtlenítési melléktermékekkel járó közegészségügyi kockázatok csökkentése, illetve a hálózati klórkoncentráció optimalizálása érdekében.

Az említett tervek pályázatok keretében, a víziközmű-szolgáltatókkal, vízipari cégekkel, illetve kutatóhelyekkel közös együttműködésben valósulnak majd meg.

A Vízellátási és Környezetmérnöki Intézetnek a Nemzeti Közszolgálati Egyetemhez történt csatlakozásával több lehetősége nyílik a hazai és nemzetközi tudományos életbe való bekapcsolódásra, az oktatók intézményen belüli fokozatszerzésére és szakmai fejlődésére, a képzésfejlesztésekre, a hallgatói bázis bővítésére. ●

Az esélyek egyenlősége ma nem társadalmi valóság

A női jogegyenlőségről a gazdasági döntéshozatal terén

SZÖVEG: **FECSEK ZSUZSANNA**
FOTÓ: **BORBÁS BEATRIX ARCHÍV**

A női jogegyenlőségért a gazdasági döntéshozatal terén *címmel került sor Dr. Borbás Beatrix* Felelős társaságirányítás és női participáció a gazdasági döntéshozatalban Európában és Magyarországon, elméletben és gyakorlatban című tanulmányának *szakmai vitájára az NKE Államtudományi és Közigazgatási Karának Civilisztikai Intézete szervezésében márciusban. A konferencia után az NKE adjunktusa beszélt lapunknak a szakmai vita eredményéről, a női jogegyenlőség hazai és nemzetközi helyzetéről, valamint a téma jelentőségéről.*

○ A workshopon az elméleti vonalat képviselő oktatók és a női jogérvényesítés praxisát a mindennapi gyakorlatból jól ismerő, az érdekvédelemért síkra szálló szakemberek vettek részt, és nyilvánították ki a témához kapcsolódó véleményüket. Hogyan értékeli a szakmai beszélgetés eredményét? Miről szólt érdemben a vita?

Borbás Beatrix: Nagyon örültem, hogy ez a szakmai vita megvalósult, régóta terveztük, hogy a témában írt tanulmányomról az egyetem keretein belül, kollégák körében nyitunk szakmai fórumot. Külön öröm volt, hogy az eseményre számos férfi oktató kollégám is eljött, hiszen fontos, hogy a női jogegyenlőséget nem csak a nők ügyének, hanem az egész társadalmat érintő ügynek tekintsük. A vita eredményét nézve azt gondolom, fontos érvek és ellenérvek hangzottak el, de abban mindenki egyetértett, hogy a női egyenjogúság témája jó ideje kíváncsatos jogszabályi cél, amely ma korántsem társadalmi valóság. Rengeteg tennivaló van ez ügyben, de a legfontosabb számomra az volt, hogy egy újabb alkalom adódott arra, hogy szakmai diskurzuson tisztázzuk a témával kapcsolatos tipikus tévedéseket, tévesztéseket.

○ Milyen tévedésekre gondol?

B. B. A jogegyenlőség témáját számos félreértés kíséri. Jogászai nézőpontból szemlélve a társadalmi egyenlőség kérdését, a jog megkülönböztet védendő társadalmi csoportokat, az egyik ilyen a nők csoportja. Az egyik tévedés ezzel kapcsolatban az, hogy a nőket érintő kérdések a nők ügye. Az ENSZ *He for she* kampányának alapítója ezt mondta: „*Gender equality is not a women's issue, it's human issue - it affects us all.*” Azaz a témakör nem egy nőknek szóló, női téma, hanem az egész társadalmat érintő ügy, és nagyon fontos, hogy így kezeljük ezt a kérdést. A másik kedvezőtlen tévedésre Carlos Moedas, a European Women Rectors Association kutatási biztosa mutatott rá. Alig egy éve a szervezet éves ülésén emelte ki, hogy a feminizmus szenved minden „izmus” hátrányát: ha ezt meghallják az emberek, úgy gondolják, vagy nagyon hinni kell benne és csatlakozni hozzá, vagy tagadni kell, de valahogy viszonyulni kell hozzá. Éppen ezzel összefüggésben sok ember a feministákat dogmatikusnak, veszélyesnek titulálja, egyébként ebben az az ironia – mutatott rá Moedas –, hogy az antifeministák kezdettől fogva éppen ezt akarják elérni, hogy az emberek így lássák a feministákat. A jogegyenlőségi mozgalmak nem azt várják el, hogy előnyöket élvezzenek a nők, hanem azt, hogy hátrányt ne

»

szenvedjenek. A kutatási biztos mondatával mélyen egyetértek, mi szerint „a valódi feminizmus egyszerűen csak az egyenlőségért való kiállást jelenti”. A nők hosszú utat jártak be az elmúlt száz év alatt, és sikeres egyenjogúsági mozgalmak révén a férfiakkal való teljes jogi egyenlőségük ma már jogi tény, a jogérvényesítés gyakorlata azonban diszfunkcionális, így az esélyek egyenlősége ma egyelőre nem társadalmi valóság.

○ A női esélyegyenlőség témája igencsak szerteágazó tudományterületeket érint. Egy jogász kutató számára mit jelent a jogegyenlőségi téma elsősorban?

B. B. A női esélyegyenlőség témája kutatási területként valóban szélsőségesen interdiszciplináris. Történelmileg az antropológiához és a történelmi tanszékekhez vezethető vissza, eredetileg már a gender tudományos fogalma is ezeken a tanszékeken formálódott az USA-ban az 1970-es években. Később a szociológia tudományága volt az a legalapvetőbb terület, amely a társadalmi sztereotípiákkal, állandóan ismétlődő, előítéletet közvetítő jelenségekkel foglalkozott. A szociológia és a filozófia tudományága kéz a kézben fektette le az alapokat. A társadalmi nemek egyenlőségének elve innen ered, úgy is, mint annak igénye, hogy ne nyerjenek teret olyan magatartások és szerepek, amelyeket a társadalom vár el az egyéntől a biológiai neme alapján, de azok a biológiai eltérésekből nem vezethetők le. Fontos hangsúlyozni, hogy ezeknek a társadalmi mozgalmaknak a fő célja nem a biológiai szerepek negligálása, hanem az azokhoz társított diszkriminatív elvárások háttérbe szorítása volt, és ez máig nem változott. A nők esélyegyenlőségének közpolitikai kérdésként való kezelésével kezdett el foglalkozni a politológia, s nemsokára megszületett a gender mainstreaming elve, amely a nemek dimenziójának beépítését jelenti a döntéshozatal minden szintjébe. A témával foglalkozik továbbá a kommunikáció és a nyelvészet is – ki ne hallott volna az „aszszonybeszéd” vagy „férfimunka”, a „legény a talpán” kifejezésekről, de beszélhetünk az angol „*Be a man!*” vagy a francia „*Cherchez la Femme!*” kifejezésekről is. A női és férfi beszédek elemzése kapcsán arra jutottak, hogy a szintaktikában nincs szignifikáns eltérés, tehát nincsenek a retorikában kifejezetten férfiakra vagy nőkre jellemző szerkezetek. A média- és kommunikációs tudományokban azt vizsgálják az USA-tól Európáig mindenfelé, hogy milyen arányban vesznek részt a nők a médiában? A jogtudomány pedig a jogegyenlőségi tétel kodifikálására, a jogérvényesítés gyakorlatára koncentrált. Az 1990-es években a legfontosabb jogi dokumentumokat hazánkban elfogadták, mégis rohamtempójú jogalkotásnak lehetünk tanúi az esélyegyenlőség körében az utóbbi évtizedekben Európában, mind uniós, mind tagállami szinten.

○ Önnek mi a személyes tapasztalata a munka terén? Érte Önt hátrány amiatt, hogy nőként foglalkozik jogi munkával?

B. B. Volt rossz tapasztalatom a munkám során, de az interjút nem arra szeretném használni, hogy a személyes történeteimről beszéljek, hanem inkább magának a női esélyegyenlőségi ügynek

szeretnék terepet adni. A női érdekvérvényesítés gyakorlatában eltöltött 13 év alatt azt láttam, hogy minden nőnek, aki a női vagy anyai szerepét megpróbálja a hivatásával összeegyeztetni, ugyanazokkal a problémákkal kell megküzdenie. Azonos típusú nehézségekről számol be minden nő, aki karriert épít, nincs köztünk szférához, szinthez vagy konkrét munkakörhöz köthető különbség, mindannyian ugyanúgy próbálunk egyensúlyt teremteni a család és a karrier között.

○ Ügyvédként, oktatóként nagy tapasztalattal rendelkezik a jogegyenlőség érdekének képviselésében, de miért éppen ezt a kutatási irányt választotta?

B. B. 15 éve dolgozom ügyvédként, ahol ugyanúgy helyt kell állni, akár női, akár férfi ügyvéd az illető. Elég korán megtapasztaltam, hogy a női szerepeket kemény munka összeegyeztetni egy ilyen kompetitív szakmával, illetve azt, hogyan lehet nőként talpon maradni, és milyen nehézségekkel kell megküzdeni nap mint nap. Mindig is érdekelt az ügyvédi közélet, ezért is vállaltam szerepet a budapesti és az országos ügyvédi kamara vezető testületeiben is. Mára az ügyvédeknek majdnem a fele nő, ehhez képest mégis a nők alulreprezentáltsága figyelhető meg a kamarai vezetésben. Éppen ezért csatlakoztam azokhoz, akik ezen tényezők megváltoztatását kívánták. 2004-ben azért alapítottuk meg két tucat ügyvédnővel a Magyar Ügyvédnők Egyesületét, hogy a kamarán belül jöjjön létre egy kifejezetten a női érdekek képviseletét ellátó, szervezett fórum. Mindemellett a jelenlegi tudományos érdeklődésem felé az is vezetett, hogy egyetemi oktatóként foglalkozom az alapvető jogok elméleti oldalával is, amely magában foglalja a jogegyenlőségi tételt is. Női jogi aktivistaként a női érdekképviseletben eltöltött több mint 13 év alatt a szakmai érdeklődésem folyamatosan a női esélyegyenlőség jogi praxisára és a női egyenlőségi jogok érvényesülésére irányult az egyes döntéshozatali mechanizmusokat vizsgálva. Ennek során számos ellentmondást tapasztaltam a gazdasági és üzleti szférában, a szabályozásban testet öltő elméletek és azok gyakorlati megvalósulása között.

○ Ön jelenleg a Magyar Ügyvédnők Egyesületének egyik alelnöke. Tudna mesélni a MŰE tevékenységéről, arról, hogy mivel foglalkozik a budapesti és a Magyar Ügyvéd Kamarán belül?

B. B. Egyesületünk önkéntesen, demokratikus önkormányzat alapján működő, az alapítók személyes közreműködésével létrehozott civil szervezet, amely a nemzetközi, nem kormányzati, nonprofit jellegű European Women Lawyers Association (EWLA), az Európai Jogásznők Egyesületének céljaival azonosulva, annak hazai tagszervezeteként működik. Egyik célunk az, hogy elősegítsük a jogalkotás jobb megértését, különös tekintettel a nők jogegyenlőségére vonatkozó jogalkotás és jogalkalmazás területén. Másrészt erősíteni szeretnénk a szakmai kapcsolatokat a más nemzetek jogásznőivel, illetve nemzeti és nemzetközi szinten az ügyvédi kamarákkal, női közösségekkel, női szervezetekkel, jogi karokkal, oktatási intézményekkel, kutatóintézetekkel vagy más hatóságokkal

való kapcsolat kiépítése útján. Kutatásokat folytatunk, tanulmányokat készítünk, és képviseljük a nők érdekeit a közintézményekben, továbbá az EWLA révén az Európai Unió intézményeiben minden, a nőket érintő általános kérdéskörben. Nemrég zárult a legnagyobb, európai szintű European Women Shareholders Demand Gender Equality (EWS DGE) elnevezésű kutatás, amelyben személyesen is részt vettem. A kutatási projekt koncepciója az volt, hogy ráirányítsa a közvélemény figyelmét a nők gazdasági döntéshozói testületekben való képviseletére és részvételére, valamint az ezt célzó stratégiákra és mérőszámokra. A projekt 11 EU-tagállamot fogott össze, a nemzetközi kutatás eredményeit tavaly hoztuk nyilvánosságra.

○ A nemrég publikált, kifejezetten csak a gazdasági döntéshozatalra koncentrált tanulmányból is kiderül, hogy Magyarországon nemcsak a gazdasági, de a politikai vagy más szakmai területű döntéshozó testület összetételét vizsgálva is arra a következtetésre juthatunk, hogy a nők részvétele messze elmarad mind az észak-amerikai, mind az európai átlagtól.

B. B. Európai összehasonlításban a magyar számok valóban elmaradnak az európai átlagoktól. Az EU-tagállamokban 1995 és 2015 között a nők aránya a törvényhozásban 12 százalékról 22 százalékra ugrott, a végrehajtó hatalom terén 12 százalékról 19 százalékra emelkedett, a bírói ágban 19 százalékra a legfelsőbb bírósági elnökök számát tekintve, a nagyvállalatok CEO-i között pedig csupán 4 százalék a nő. Magyarországon az arányszám meg sem közelíti ezt az átlagot. A *The World Economic Forum* minden évben kiadja a *Global Gender Gap Indexet*, amely egy olyan mutatószám, ami 144 vizsgált országot értékel négy szubindex, a politikai döntéshozatal, gazdasági döntéshozatal, oktatáshoz való hozzáférés, valamint az egészségi és túlélési index alapján. Magyarország 2016-ban a 101. volt a vizsgált országok között.

○ A gazdasági szférában milyen előnyökkel járhat a női részvételi arányok emelkedése a döntéshozatal terén?

B. B. Ha csak a nagyvállalatokat tekintjük, már egy évtized is eltelt azóta, hogy több tízezer vállalatra kiterjedő kutatásokon alapuló tanulmányok jelentek meg arról, hogy ha egy bizonyos százalékos arány feletti a nők jelenléte a vezető testületekben, akkor nő a profit. Az Európai Bizottság közreadott egy modellszabályozás bevezetésének hatásvizsgálatát leíró dokumentumot, amely szerint egy olyan jogi szabályozás előírásával, amely mindkét nem szempontjából 40 százalékos részvételt írna elő, 2,97 százalékos tőkearányos árbevétel-emelkedést lehetne elérni makroökonómiai szinten, ami hatalmas összeg. Mára bizonyított tény, hogy anyagi előnnyel jár, ha a nőket bevonják a gazdasági döntéshozatalba, ennek oka pedig sok összetevőből áll. A dokumentum a női alulreprezentáltságot kifejezetten elszalasztott lehetőségként minősíti az uniós humántőke kiaknázása szempontjából, ami miatt az egész gazdaságra kiható, pozitív externáliák vesznek el. Akiket a szociális igazságosság nem győz meg, azoknak el kell ismerniük a számok meggyőző erejét. ●

„Meg kell jelennünk a nemzetközi egyetemi rangsorokban”

SZÖVEG: SZÖÖR ADÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Az NKE egyre ismertebbé és elfogadottabbá vált a nemzetközi térben az elmúlt években, most már arra kell jobban koncentrálni, hogy a külföldi felsőoktatási rangsorokban is láthatóvá váljunk – fogalmaz Dr. Nagy Judit egyetemi docens, az intézmény új nemzetközi rektorhelyettese. Az elmúlt években az RTK-n dékánhelyettesi feladatokat is ellátó rendőr ezredes szerint mindez nem egyszemélyes feladat, hanem az egyetem minden oktatójának, kutatójának felelőssége, hogy fejlődjünk ezen a téren.

○ Derült égből villámcsapásként érte a felkérés, vagy azért lehetett valamennyire számítani erre?

Nagy Judit: Teljes mértékben meglepetésként ért, egyáltalán nem számítottam rá, de ugyanakkor nagy megtiszteltetés, hogy gondoltak rám. Az elmúlt években nemzetközi dékánhelyettesként dolgoztam a Rendészet tudományi Karon, és nagyon szerettem azt a munkát. Mostanra kezdtek már beérni azok a nemzetközi-tudományos-szakmai folyamatok, amelyeket annak idején elindítottunk a kollégákkal. Már kialakult a háttér, amire szükség van ahhoz, hogy az ember magabiztosan hozzon olyan döntéseket, amelyek szakmailag is megalapozottak. Úgy érzem, hogy sikerült elfogadtatnom magam ezen a területen szakemberként és női vezetőként is. Azért kezdetben voltak félelmeim, hogy vajon elég vagyok-e én ehhez a beosztáshoz nőként, megfelelek-e az akadémiai vagy tábornoki közegben.

○ Most pedig egy újabb felkérést kapott egy magasabb pozícióba. Ilyenkor valóban van választási lehetőség?

N. J. Ez a felkérés nem parancsként ért, hanem kaptam gondolkodási időt. És már a legelső alkalommal is jeleztem azokat a pontokat, amelyek miatt át kellett gondolnom a kérdést. Egy ilyen döntés az ember családját, magánéletét is jelentősen befolyásolja, hiszen valószínűleg rájuk jóval kevesebb idő jut majd.

○ Hogy telnek az első napok az új pozícióban?

N. J. Egy hétfői napon kezdtem a munkát, aznap volt egy megbeszélés az egyetemi vezetőkkel és a Rectori Tanáccsal. Mindenki

próbált maximálisan segíteni az elején, amire annak ellenére nagy szükségem volt, hogy én is itt dolgozom az egyetemen az alapítás óta. Az RTK mégis egy kicsit szűkebb közeg, fizikailag is távol a központtól, és csak a kari feladatokra kellett koncentrálnom. Például arról természetesen hallottam, hogy mondjuk az Államtudományi és Közigazgatási Kar szervezetében milyen változások történtek az elmúlt évben, de nekem most már mélyebben és konkrétabban kell informálódnom, hogy átlássam a teljes egyetemi struktúrát. Az első napjaim ilyen kérdésekkel, kételyekkel voltak tele, és természetesen lelkileg sem volt könnyű.

○ Ez egy új pozíció az egyetemen, hiszen korábban ez nem egy tisztán nemzetközi profilú terület volt. Mik a legfőbb kihívások, és mit változtatna az eddigi irányvonalon?

N. J. Szerintem az elmúlt öt évben nagyon jó irányba indultak el és haladtak a folyamatok Kis Norbert professzor úr irányításával. Sikerült az egyetemet a nemzetközi térben elhelyezni és el is fogadtatni. Ebben a jogelőd intézmények addigi eredményeire is lehetett támaszkodni. Remélem, hogy ezt a munkát én is magas színvonalon tudom majd tovább folytatni, bár kétségtelen, hogy nem könnyű egy ilyen kiváló, hazai és nemzetközi viszonylatban is elismert szakember után beleülni ebbe a székbe. Az egyik fő célkitűzésem, hogy az NKE-t a nemzetközi egyetemi rangsorokban is megjelenítsük.

névleg

Dr. Nagy Judit

Kedvenc könyv • Margaret Mitchell: Elfújta a szél

Kedvenc zene • komolyzene – Vivaldi: Négy évszak, popzene – ABBA

Hobbi • pihenés a tengerparton, motorral (utasként) körbejárulni a Balatont, érezve a természet illatát

○ Mi lehet a cél e tekintetben?

N. J. Most azt lehet mondani, hogy tudnak rólunk, a NUPS (az intézmény angol neve rövidítve – a szerk.) már egy ismert és elismert név a nemzetközi felsőoktatási térben. Egyre nő az érdeklődés az irányunkban, ezáltal a partneri hálózatunk is bővül, de természetesen ezzel nem elégedhetünk meg. Teljesítenünk kell, azaz pályázatokban, publikációkban, konferenciákon és nemzetközi programokban kell minél többször és minél hatékonyabban részt vennünk. Ezek azok az indikátorok, amelyek segítségével lassan, de feljebb tudunk majd lépni a rangsorokban. Ez azonban nem egyszemélyes munka, hanem az egyetem minden oktatójának, kutatójának feladata és felelőssége, hogy fejlődjünk ezen a téren.

○ Mennyire fontosak a nemzetközi térben az egyetemi együttműködések? Mitől lehetünk mi érdekesekek egy külföldi intézmény számára?

N. J. Attól, hogy a Nemzeti Közszerlati Egyetem működése egy Európában is egyedülálló struktúrára alapul, ahol együtt van a közszolgáltatás ernyője alatt a rendvédelmi, a honvédelmi, a közigazgatási, a nemzetközi képzés és most már a víztudomány is. Ha valaki eljön hozzánk, akkor egy olyan gazdag portfólióval és kapcsolatrendszerrel találkozhat, ami szerintem unikális nemzetközi szinten is. Itt van például a biztonsági szakterület, ami nálunk horizontális és vertikális irányból egyaránt jelen van a katasztrófavédelemtől kezdve a nemzetközi biztonságpolitikáig. Ez azt is jelenti, hogy nagyon széles spektrumú, multidiszciplináris megközelítéssel minden kutatási téma feldolgozható, nem véletlen, hogy például ez a terület is szinte minden karhoz köthető valamilyen formában.

○ Az utóbbi években nagyon mozgalmassá vált a világpolitika, gondoljunk itt például a tömeges migrációra, a sajnálatos terror-támadásokra vagy mondjuk a brexitre. Az emberek szeretnék megfelelően tájékozódni és eligazodni a folyamatokban. Ebben milyen szerepe van azoknak a nemzetközi profilú szakembereknek, akik egyetemünkön oktatnak?

N. J. Szerintem a médiaszerepléseket illetően ezen a területen vagyunk talán a legaktívabbak. Ezt azonban tovább lehet erősíteni, hiszen egyre több kutatónk dolgozik olyan speciális szakterületeken, amelyek más intézményekben nem találhatók meg. Például a Nemzetközi és Európa Tanulmányok Karon belül már van egy Kínával és egy Amerikával foglalkozó kutatóközpont is, amelyek a világpolitika konkrét szegmenseire koncentrálnak, így érthető, hogy például őket is egyre gyakrabban hívják meg szakértőként a sajtóba. De egyetemünk minden karán és intézetében találhatunk olyan kutatási témákat, melyekhez egyedülálló szakértői háttér párosul.

○ A sajtóval való kapcsolattartás Öntől sem áll messze, hiszen korábban rendőrségi szóvivőként is dolgozott. Általában az a tapasztalat, hogy az egyenruhások még mindig ragaszkodnak a szakzsargonhoz, és kevésbé tudnak közérthetően fogalmazni. Mi ennek az oka?

N. J. Fontos megérteni, hogy a nyomozás sikeres lefolytatásához fűződő érdek sok esetben behatárolja egy rendőrségi szóvivő lehetőségeit, vagyis nem beszélhet többről, mint ami éppen akkor megengedett. Én is emlékszem arra, hogy szóvivőként nem igazán nyúlhattam bele azokba a sajtó számára kiadott anyagokba, amelyeket például egy nyomozói osztálytól kaptam. A bizonyítási eljárás védelme miatt eléggé kötnünk kellett magunkat a rendőri szakzsargonhoz, hogy ne adjunk ki a kelleténél több információt, mert akkor sérülhet a nyomozati érdek.

○ **Hogyan lett rendőr, hiszen Ön sem így kezdte szakmai pályáját, hanem csak később szerelt fel. Abban az időben már nem számított különleges jelenségnek a női rendőr?**

N. J. Akkor talán már nem volt szokatlan a hölgyek jelenléte a testületben. Az én esetemben talán azért nem volt ez annyira meglepő, hiszen a családban többen is szolgáltak a rendőrség kötelékében, édesapám például megyei főkapitány-helyettes ezredesként ment nyugdíjba, édesanyám civilként dolgozott rendőri szervnél, és a húgom is az akkori Rendőrtiszti Főiskolán végzett. Bár rettenetesen büszke voltam (és vagyok ma is) rájuk, kezdetben én szerettem volna kilógni a sorból, így például először az ELTE-re mentem tanulni, és ott is végeztem biológia-kémia szakos tanárként, majd később Pécsen a jogi végzettséget is megszereztem. Aztán valahogy csak „beszippantott” a rendészet, a rendvédelem. Jó érzés volt felvenni az egyenruhát azért is, mert édesapámék nagyon büszkék voltak rám. Ráadásul nekem nem kellett a korábbi rendőrtiszti főiskolát elvégezni, hanem a már meglévő diplomám miatt egy átszervező képzésen vettem részt. Aztán elkezdtem komolyabban is megismerkedni ezzel a hivatásrenddel és szervezeti kultúrával, és akkor döbrentem rá, hogy ennek a szakmának nagyon komoly súlya van. Ez egy olyan hivatástudatot és viselkedéskultúrát jelent, amit az egyenruha viselése önmagában nem ad meg. Ez a „felfedezés” azt is eredményezte, hogy komolyabbá vált a gondolkodásom, „felnőttem”.

○ **Női mivolta soha nem jelentett hátrányt a munkája során?**
N. J. Amely területen én dolgoztam, ott soha nem éreztem ezt, nyilván ehhez az is kell, hogy maga az adott közeg maximálisan nyitott és elfogadó/befogadó legyen. Nehézséget inkább az anyai szerep és a hivatás gyakorlásának az összehangolása jelentett. Az oktatásban pedig inkább előnyként éltem meg ezt. Gyakran előfordult, hogy a női hallgatók engem kerestek meg a problémájukkal, mert úgy gondolták, hogy egy férfi oktatóval ezt nem tudják megbeszélni. A női vezetők még mindig ritkák az egyenruhások között, de ez is változóban van szerintem.

○ **A rendőrség hogyan tud alkalmazkodni, megújulni? Milyen változásokat tapasztalt belülről az elmúlt években?**

N. J. Sok területen van változás, az egyik az egyre erősödő nemzetközi rendészeti együttműködésekben tapasztalható.

Amíg korábban inkább zárt, elszigetelt volt a testület a nemzetközi térben, az elmúlt években jelentős változás figyelhető meg. A fiatal generációk ugyanis magukkal hozzák a modernebb, nyitottabb felfogást, gondolkodásmódot, és ez nagyon jó hatással van a szervezet működésének egészére. Természetesen vannak ennek a munkának olyan területei, amelyek egyfajta zárttságot, izoláltabb tevékenységet követelnek meg a rendőröktől, de a szervezet egészére a nyitottság és az együttműködésre való készség jellemző. Ehhez most már megvan a humán erőforrás, azaz a képzések megváltozásának, nemzetköziesítésének is nagy szerepe van a folyamatban.

○ **Mik a legfontosabb tervei rövid távon?**

N. J. Szakmai szempontból szeretném átlátni az egyetem teljes struktúráját, a képzési és kutatási portfólióját, nem csak nemzetközi oldalról. Amikor egy delegációval találkozom, akkor szükség van arra, hogy minden szempontból képben legyek az egyetem együttműködési lehetőségeit illetően. Szeretném minél több vezetőtársammal átbeszélni a lehetséges irányokat, szeretnék minél több kutatóval személyesen is találkozni. Most megpróbálok átlátni azt a nemzetközi, szakmai hálót, amiben benne vagyunk, és hogy merre tudunk még terjeszkedni, nyitni. Mindezek első lépéseit jelentik részemről annak a folyamatnak, amellyel a céloim, hogy hozzájáruljak az NKE nemzetközi keretrendszerben is versenyképes, vonzó egyetemmé, minőségi partnerré válásához. Ezt elérve lehet esélyünk együttműködésben a kutatási forrásokért pályázni, és a nemzetközi elitbe tartozó egyetemekkel konzorciumban megjelenve a nemzetközi tudástranszfer egyik jelentős bástyájává válni. Emellett anyaként az a céloim, hogy mindezen munkát úgy végezzem, hogy lázadó kiskamasz 12 éves kislányom a legkevésbé érezze az anyai támasz, háttér, szeretet hiányát, hiszen azt gondolom, most, a felnőtté válás küszöbén van rám a legnagyobb szüksége. Fontos megtalálni a munka és a magánélet egyensúlyát, mert vannak olyan pillanatok a családi életben (egy nagyfi közelgő 90. születnapja, egy tanyai „túlélő táborban” közösen eltöltött hét, egy folgaridai sűrűs hét hófödte hegycsúcsokon), amiket nem lehet utólag bepótolni.

○ **Vezetőként valószínűleg nemcsak a családra, de az oktatói munkára is kevesebb ideje jut majd.**

N. J. Szeretném megtartani az oktatói munkámat, hiszen ez az, ami egyfajta felüdülést hoz az ember életében. Azért is fontos ez, mert a katedrán azonnali visszacsatolást kapunk a hallgatóktól a munkánkkal kapcsolatban. Ráadásul mi is tanulunk tőlük, egyfajta önfejlesztés is ez. Hajt a belső késztetés, hogy fejlesszem magam oktatóként és kutatóként is, és ezek összekapcsolódnak. A saját tudományos fejlődésünk, építésünk nem állhat le, annak mennie kell tovább vezetőként is. ●

Karcolatok a könyvtárból

A Rendszerváltás Gyűjtemény Archívum – a közelmúlt történetének dokumentumai az egyetemen

SZÖVEG: **SZÉCSÉNYI MIHÁLY, EKKL**
FOTÓ: **SZILÁGYI DÉNES**

Háromszáz párt, több ezer képviselő életrajzi anyaga, kormányprogramot megalapozó dokumentum – többek között ezeket is tartalmazza az Egyetemi Könyvtár és Központi Levéltár egyedülálló Rendszerváltás Gyűjtemény Archívuma, amely a rendezését követően az egyetemi polgárokon kívül külsős kutatók számára is rendelkezésre áll majd.

Kévesen tudják, hogy a Nemzeti Közszoigálati Egyetem Egyetemi Központi Könyvtár és Levéltárában található Magyarország talán legnagyobb kortárs történeti irategyüttese. A gyűjtemény kialakulása szorosan kapcsolódott a rendszerváltás korában, az 1980-as évek végén létrejött Jelenkutató Alapítványhoz, amelynek névadói Kiss József és Márkus István szociológusok voltak. Az alapítványt 1990-ben harmincegy magánszemély, történész, szociológus, politológus, többek között Gyarmati György, Kiss József, Valuch Tibor, Bihari Mihály, Gombár Csaba, Hankiss Elemér, Kosáry Domokos, Schlett István és mások, valamint több intézmény, szociológia és politológia tanszék, akadémiai kutatóhely, a belügyminisztérium és a TÁRKI alapították. Az Alapítvány 1999-ig az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi

Karának Politológia Tanszéke mellett működött, majd egy közbeeső állomás után a Magyar Távirati Iroda székházában tevékenykedett 2011-ig. A nagy és heterogén alapítói kör nem könnyítette meg a működést, ezért született meg 2002-ben egy hasonló nevű közhasznú szervezet, a *Jelenkutatások Alapítvány*, amely jogutódlással egyesítette a két alapítványt. A két szervezet kiadványain mindig a Jelenkutató Alapítvány elnevezés szerepelt, és neveik rövidítése is közös lett: *JELAL*. A JELAL kezdetektől fogva legfontosabb feladatának az 1980-as évektől számított rendszerváltás történetének dokumentálását tekintette. A jelenkor kezdetét pedig 1944–1945-ben határozták meg az alapítvány munkatársai. Így alakult ki egy gyűjtéssel, dokumentálással és feldolgozással, azaz tudományos munkával is foglalkozó interdiszciplináris szakmai műhely. A JELAL működésének lelke, irányítója, kuratóriumának

elnöke Marelyin Kiss József szociológus volt, aki a dokumentumok gyarapodását látva már 2003 körül szerette volna megbízható helyen, lehetőleg közgyűjteményben elhelyezni az iratokat. Végül a magyar állammal sikerült megegyeznie. A megállapodást a Nemzeti Közigazgatási Intézet főigazgatója, Dr. Kis Norbert – jelenleg az NKE Államtudományi és Közigazgatási Kar dékánja – és Marelyin Kiss József írták alá 2011. június 21-én. Elhatározták, hogy a *Rendszerváltás Gyűjtemény Archívummal egy versenyképes jelenkortörténeti, szolgáltatásokra alkalmas kutatóhely kialakítására törekednek*. Abban, hogy a Rendszerváltás Gyűjtemény és Archívum (RVGYA) végül az NKE-hez került, kulcsszerepe volt Bakos Klárának, az Egyetemi Központi Könyvtár nyugalmazott főigazgatójának. A gyűjtemény beszállítása az egyetemre 2012-től fokozatosan történt, míg jelenlegi szervezeti elhelyezéséről 2015-ben született döntés, amikor létrejött az Egyetemi Központi Könyvtár és Levéltár.

Az RVGYA négy önálló irat- és dokumentumállományból – amelyek különböző típusú adathordozókon találhatók – és egy kézikönyvtárból áll. Az RVGYA iratainak többsége a rendszerváltás után keletkezett, és nagyon sok szenzitív adatot, személyes információt tartalmaznak, szerzői jogokkal kapcsolatos problémát vetnek fel, emiatt jelentős részük nem adható ki még a kutatóknak sem.

Az első állomány az ún. *Politikatörténeti iratok*. A politikához és a politikusokhoz legszorosabban köthető szervezetek, a politikai pártok iratai. Csaknem 300 pártról rendelkezik dokumentumokkal az RVGYA. Különösen fontosak a pártok alapításának az iratai, amelyeket többnyire bírósági irattárakból kellett összegyűjteni. A gyűjtemény egyaránt őrzi az egyes szervezetek politikai és operatív iratait, ezek közé tartoznak többek között a programok, szervezeti és működési szabályzatok, a tisztújítási dokumentumok, a pártok testületeinek döntései, külső és belső kiadványok, pártlapok, nyilatkozatok, szóróanyagok és más dokumentumok. A mindenkori parlamenti pártok működésének dokumentálása kitüntetett helyet foglalt és foglal el a munkában. Kiemelkedő jelentőségű, hogy a rendszerváltás egyik meghatározó pártja, a Szabad Demokraták Szövetsége – már megszűnésének küszöbén – megmaradt iratait és adathordozóit 2010 tavaszán a JELAL-nak adományozta. Az adományozó a megállapodás szerint „*megőrzésre és szakszerű feldolgozásra átadja az elmúlt huszonkét évben keletkezett és rendelkezésre álló, társadalmi-politikai szempontból jelentős, a történelmi kutatásokhoz, a rendszerváltás mélyebb megismeréséhez és dokumentálásához nélkülözhetetlen hivatalos iratanyagát, beleértve a fotó- és plakátanyagokat, programokat és programozási dokumentumokat, valamint belső tájékoztató sajtót.*” A már korábban is hiányos iratanyagot végül csak öt év elteltével sikerült beszállítani az NKE-re, mégis ez a legnagyobb,

közgyűjteményben található pártanyag a rendszerváltás, -változás korszakából.

Az RVGYA második állománya a *Személyi iratok*, amely korunk magyarországi politikai elitjére vonatkozik. A Jelenkutató Alapítvány 1991-ben óriási lehetőséget kapott, amikor az Országgyűlés Hivatalával szerződést kötött az országgyűlés jelenkori és történeti (retrospektív) almanachjainak elkészítésére. Érdemes megemlíteni, hogy Szabad György történésznek, az Országgyűlés házelnökének tetszett meg az ötlet. Az almanachok készítése során az életrajzokhoz összegyűjtött anyagok, az almanach-készítés háttéranyaga képezi az alapját a RVGYA egyik legfontosabb részének, az ún. személyi archívumnak. Az alapítvány munkatársai a képviselőket kérdőívek kitöltésére kérték fel,

személyesen beszélgettek velük, átnézték a sajtót, és levéltári kutatásokat folytattak, illetve minden esetben egyeztettek arról, mi kerül a kötetekbe. Az iratállomány tartalmazza az 1945–1949 közötti 1003 parlamenti képviselő életrajzi anyagát, és 1990. április 8-tól sincs olyan képviselő – több mint 2500 főről van szó –, akiről ne lenne legalább valamilyen dokumentum, említés a gyűjteményben. Egyaránt található információ idősebb és ifjabb Antall Józsefről, Király Béláról, Orbán Viktorról és Zwack Péterről, valamint másokról. Az összesen 7522 személy között a képviselőkön kívül sok más közszereplőről, polgármesterekről, miniszterekről, képviselő-jelöltekről találhatóak még iratok. A személyi dossziéknak vannak zártan kezelendő tartalmai, amelyeket a jogszabályoknak megfelelően a levéltárnak védenie

kell, és nyitott tartalmi, amelyeket a kutatók tanulmányozhatnak. Természetesen a jelenlegi 2014-es Országgyűlés almanachja is készülőben van, amely a 10. lesz a sorban, és készítői közül többen részt vettek már a korábbiak munkálataiban is. Reményeink szerint az új kötet háttéranyagai is bekerülnek egyetemünk levéltárába.

Az RVGYA harmadik állománya az ún. *Közigazgatási iratok*. Az elnevezés egy kicsit megtévesztő. A JELAL ugyanis alapító okiratának (és anyagi helyzetének) megfelelően foglalkozott városkutatásokkal és regionális kutatásokkal is, amelyek közül kiemelkedik Dunaújváros és Tatabánya, de ide tartozik még Ajka, Békéscsaba, Debrecen, Jászberény, Kalocsa, Miskolc és más városok. Az itt végzett kutatások, kérdőívezések, interjúk, statisztikai munkák, helyi közvélemény-kutatások anyagai természetesen bekerültek az RVGYA anyagába. A JELAL újraindította a falukutatást, amelyhez 2004-ben OTKA, 2010–2011-ben TÁMOP pályázatot nyert. Terepmunkát végeztek többek között Kálmánházán, Környén, Sárpilisén, Énlakán, Kisapostagon és más településeken. Ezek dokumentációja is bekerült az archívumba. Különlegességgként érdemes megemlíteni az Első Országos Autista Kutatás dokumentációját, amelynek alapján kormányprogram és országgyűlési határozat született. Az állomány részét képezi még Márkus István szociológus hagyatéka, kéziratok, könyvek, írások.

A gyűjtemény negyedik eleme az *Államigazgatási Szervezési Intézet – Magyar Közigazgatási Intézet – Nemzeti Közigazgatási Intézet-anyag*. Ez a közigazgatás-történeti szempontból kiemelkedő jelentőségű iratanyag a 2012-ben megszűnt és az NKE „jogelődei” közé sorolható Nemzeti Közigazgatási Intézetnek és a korábbi, hasonló tevékenységet folytató intézeteknek a fennmaradt dokumentációját tartalmazza. Ez a közigazgatás-történeti gyűjtemény egy változó nevek alatt futó kormányzati háttérintézmény iratanyaga, amely elsősorban annak a harminc évnek a közigazgatási törekvéseit, terveit mutatja be, tükrözi, amely a járások megszüntetésétől (1983) a járások újbóli bevezetéséig (2013) tartott.

Végezetül fontos még megemlíteni a gyűjtemény ún. *támogató-könyvtárát*, ami egyben a levéltár kézikönyvtára, és amelynek anyagán belül több száz speciális, az említett iratanyagokhoz, témakörökhöz kapcsolódó könyv található. Ilyen jellegű, szervezet-, párt- és intézménytörténeti, politikatörténeti, szociológiai állomány együtt csak az ország legnagyobb könyvtáraiban található.

Az RVGYA közel 600 iratfolyóméternyi anyagának az átmeneti, de biztonságos és szakszerű elhelyezését az NKE Hungária körúti campusán sikerült biztosítani. Az iratok rendezése folyamatosan történik, és a KÖFOP 2.1.2. projekt segítségével a digitalizálásuk is megkezdődött. Az iratanyag jelenleg még csak az egyetem polgárai számára elérhető, a jogszabályoknak megfelelően kutatható. ●

Tehetségeink a nagyvilágban

SZÖVEG: **PODOBNI ISTVÁN**
FOTÓ: **SZILÁGYI DÉNES**

Lapunk a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar 2015-ben végzett fiatal tehetségét, Vesszős Gergely pénzügyőr hadnagyot interjúvolta meg az alma materen túli karrierjéről, nemzetközi konferenciákról, valamint arról, hogy egy NKE-n végzett ifjú tisztnek milyen innovatív lehetőségei vannak a Nemzeti Adó- és Vámhivatal köreiben.

○ Majdnem két éve végeztem a RTK vám- és jövedékigazgatási szakirányán, most mégis a NAV Közép-magyarországi Bűnügyi Igazgatóságán dolgozol mint nyomozó. Mi volt a váltás oka?
Vesszős Gergely: Vámostisztként szereltem fel a NAV Észak-budapesti Adó- és Vámigazgatóságára 2015. július 1-jén, és őszintén mondom, hogy nagyon szerettem ott dolgozni. Azonban diákként annyira megkedveltem a büntetőjogot Blaskó Béla tábornok úrnak és Madai Sándor tanár úrnak köszönhetően, hogy még az államvizsgák előtt elhatároztam: amennyiben lehetőség nyílik rá, szeretnék pénzügyi nyomozóként dolgozni.

○ Köztársasági ösztöndíjjal és kitűnő eredménnyel végeztél el az egyetemet, emiatt gondolom, hogy jó alapokkal vághattál neki a munkának. Mennyire volt nehéz átültetni az elméleti tudást a gyakorlatba?

V. G. Emlékszem, hogy hallgatóként mennyire nem vettem komolyan a „fontos az elmélet, de csak gyakorlatban fogjátok megtanulni” aforizmat, pedig szinte minden előadó ezzel kezdte, vagy ezzel zárta a mondanivalóját. Ennek ellenére, bár még alig száradt meg a tinta a hadnagyi kinevezésemen, egy dolgot biztosan ki tudok jelenteni: az elméleti alapok fontosak, de a gyakorlatban minden, diákként sokszor apróságnak vélt szónak is sokkal nagyobb jelentősége van, mint azt tanulás közben gondolnánk. Meg merem kockáztatni, hogy nem én voltam az egyetlen, aki a kötelezően megtanulandó jogszabályok felett ülve végig azzal hergelte magát,

hogy úgysem fontos ez annyira, miért is kell ezt megtanulni... Nos, a munkánk során komoly következményekkel járhat, ha valamely vonatkozó jogszabályi elem felett elsiklunk, vagy csak nagyjából próbáljuk meg értelmezni. Szerencsére mind vámosként, mind most nyomozóként rendkívül tapasztalt és segítőkész vezetők és kollégák segítettek, illetve segítik a munkámat. Hallgatóként pedig abban a kitüntetett helyzetben voltunk, hogy a tanáraink a rendelkezésükre álló három év alatt rendkívül alaposan felkészítettek minket a későbbi munkánkra. A kérdésedre válaszolva, úgy gondolom, hogy nem az elméleti tudás átültetése az igazán nehéz, hanem türelmesen végigcsinálni azt a folyamatot, amelynek köszönhetően magabiztosan és teljesen önállóan tudjuk alkalmazni az elméleti tudást a gyakorlatban felmerülő különböző helyzetekben is – ez ugyanis sokkal több idő három évnél.

○ Hogy látod, milyen a NAV vám- és jövedékigazgatási, valamint pénzügyi nyomozói képzése Magyarországon? Milyen előrelépési lehetőségek vannak? Milyen nemzetközi gyakorlatokat lehetne átültetni a képzésbe?

V. G. Úgy gondolom, hogy a két szakirányért felelős Vám- és Pénzügyőri Tanszék kiválóan felkészített minket arra, mi vár ránk a diploma megszerzése után. Minden olyan tudással rendelkezünk a kinevezésünkkor, amely szükséges volt a szervezetbe történő beilleszkedésünkhöz. Az előrelépési lehetőséggel kapcsolatban reflektálnék az előző kérdésre adott válaszomra, úgy gondolom,

hogy talán érdemes lenne még több gyakorlati órával színesíteni a képzést – amennyire tudom, a négy évre bővített képzésnek pontosan ez az egyik célja. A más országokban bevett gyakorlatokkal kapcsolatban csak a nemzetközi konferenciákon megszerzett tapasztalataimra tudok támaszkodni, emiatt nem gondolom, hogy az én tisztem lenne bármit is javasolni. Viszont ismét utalnék a Vám- és Pénzügyőri Tanszékre, ugyanis Dr. Szabó Andrea pénzügyőr ezredes PhD tanszékvezető asszony az Európai Unió rendészeti képzéseiből írta a doktori disszertációját, emiatt biztos vagyok abban, hogy a legjobb nemzetközi gyakorlatokat beépítették a mi képzésünkbe is.

○ Számos hazai és nemzetközi konferencián adhattál már elő, hallgatóként maximális pontszámmal megnyerted a kari TDK-versenyt, illetve második helyezett lettél az OTDK Állam- és Jogtudományi Szekciójának Büntetőjogi Tagozatában. Melyik előadásodra vagy a legbüszkébb, és miben járult hozzá az NKE a szakmai előmeneteledhez?

V. G. Dr. Szilvássy György Péter és Dr. Madai Sándor tanár uraknak köszönhetően még hallgatóként belecsöppentem a konferenciák világába, ők biztattak, hogy induljak el a TDK-n, ők voltak a TDK-dolgozatom konzulensei, valamint ők győzték meg arról is, hogy a kari TDK után minél többször adjak elő nagyközönség előtt, ezzel is felkészülve a jogi OTDK kihívásaira. Meg merem kockáztatni, hogy az ő támogatásuk, valamint a Vám- és Pénzügyőri Tanszék segítségével nélkül még az OTDK-ra sem jutottam volna ki. Szerencsére azonban sikerült továbbjutnom, és megfogadva a tanácsokat, elkezdtem dolgozni azon, hogy minél több fórumon adhassak elő. Az OTDK szigorú szabályaira tekintettel a dolgozatom témájául választott jogos védelemből nem tarthattam előadást, ezért a másik kedvenc kutatási témámhoz, a pénzmosáshoz nyúltam. Szerettem volna egyedi dolgot felmutatni a pénzmosással kapcsolatban, ezért az akkori legújabb angol nyelvű szakcikkeket kezdtem el tanulmányozni, és így találtam rá a virtuális fizetőeszközökre. Az első előadásomat a bitcoinról 2013. november 21-én tartottam a Rendészeti Ágazat Doktoranduszainak V. Országos Fórumán, ezt követően pedig annyira felkapott lett ez a témakör, hogy számos előadást tarthattam ezzel kapcsolatban itthon, valamint az utóbbi időben már külföldön is. A legbüszkébb a TDK-versenyeken megtartott előadásaimra, valamint az FBI és a CEPOL meghívottjaként tartott előadásaimra vagyok, utóbbi kettő értelemszerűen angol nyelven zajlott. Kérdésedre válaszolva: a magyar nyelvű előadásaimat egy kivételével mind a Nemzeti Közszolgálati Egyetem által szervezett konferenciákon tartottam. Az NKE hallgatójaként lettem második helyezett az OTDK-n, valamint az NKE által kiírt pályázatnak köszönhetően lettem az RTK első köztársasági ösztöndíjas hallgatója. Gyakorlatilag az egész karrierem az NKE-nek köszönhetően kezdődött el, és őszintén remélem, hogy egyszer meg fogom tudni

hálálni azt a bizalmat és támogatást, amit az intézmény dolgozóitól kaptam az évek során.

○ Hogyan sikerült előadóként eljutnod két olyan nemzetközi szervezethez, mint az FBI és a CEPOL, és pontosan milyen jellegű konferenciák voltak ezek?

V. G. A virtuális fizetőeszközökkel kapcsolatban még diákként tartott előadásaim során mindig kiemeltam, hogy a virtuális fizetőeszközök szabályozatlansága potenciális veszélyforrás, ennek ellenére az Európai Unióban senki nem tesz ellene semmit, pedig az Egyesült Államok elég gyorsan beszabályozta őket. Miután pénzügyi nyomozó lettem, kénytelen voltam szembesülni azzal, hogy tévedtem ezzel kapcsolatban. A bűnüldözési és nyomozóhatósági feladatok ellátásáért felelős helyettes államtitkár irányítása alá tartozó Pénzmosás Elleni Információs Iroda, valamint maga Dr. Sors László helyettes államtitkár úr is jelezte már 2014-ben a virtuális fizetőeszközökkel összefüggésben felmerülő aggályokat különböző fórumokon. Ez a fajta proaktív gondolkodás európai szinten is egyedülálló. Néhány hónapja derült ki számomra, hogy a NAV bűnügyi szakterületének fellépésével nagyjából egy időben kezdődött meg a kérdéskörrel kapcsolatos konzultáció a skandináv országokban és Németországban, az Egyesült Királyságban pedig csak ezt követően hoztak intézkedéseket a virtuális fizetőeszközök szabályozásával kapcsolatban. A NAV bűnügyi

szakterülete ezt követően is kiemelt figyelmet fordított a virtuális fizetőeszközökre, ennek köszönhetően vehettem részt ilyen tematikájú külföldi konferenciákon, ahol megtapasztalhattam, hogy a NAV által kidolgozott javaslatok mennyire elnyerték a külföldi hatóságok tetszését. Szinte minden ország számára rendkívül új területnek számít a kérdéskör, ezért mindenki örül a hasznos ötleteknek. A NAV által képviselt megoldási javaslatokat több konferencián is bemutattam, a felszólalásaimban megfogalmazott ötleteknek köszönhetően pedig meghívást kaptunk Dániába 2016 decemberében. A dán rendőrségnél tartott előadásomban ismertettem a magyarországi helyzetet, valamint részletesen kitértem a NAV bünyügyi szakterülete által képviselt álláspontra és a megoldási javaslatainkra. A szervezetünk által kidolgozott ötletek annyira megtetsztettek az FBI jelen lévő képviselőinek, hogy előadóként hívtak meg Washingtonba, az FBI által a skandináv országok képviselőinek rendezett konferenciára, amelyen számos más amerikai nyomozóhatóság képviselője is részt vett. Szinte közvetlenül a Washingtonból történő hazaérkezésemet követően keresett meg a CEPOL. Egy ír kolléga ajánlott a figyelmükbe, akivel Magyarországon a NAV és a Belügyminisztérium közös megállapodása alapján létrejött Nemzetközi Pénzügyi Nyomozói Akadémia 2016. novemberi képzésén tartottunk közösen előadást. Lényeges különbség volt a kérdésedben foglalt két előadás között, hogy a CEPOL nem egy szakértőknek szóló, nagyjából egyórás előadásra kért fel, hanem egy egész napos, virtuális fizetőeszközökkel kapcsolatos képzés megtartására. A tréninget az Európai Rendőrákadémia az Európai Igazságügyi Képzési Hálózattal közösen szervezte, emiatt nemcsak nyomozók, hanem ügyészek és bírók is voltak a hallgatóság tagjai között. A résztvevőkre tekintettel más szempontokat is figyelembe véve kellett felépítenem az előadásomat, valamint kihívást jelentett az is, hogy ezt megelőzően még magyarul sem volt lehetőségem egy egész napos előadást tartanom a virtuális fizetőeszközökről. A felsorolt újdonságok miatt a képzésre történő felkészülés közel annyi idő

volt, mint megírni egy publikációt, de minden percét élveztem, és örömmel tölt el, hogy a szervezők, valamint a hallgatóság részéről is számos pozitív visszajelzés érkezett hozzánk.

○ Véleményed szerint a jövőben milyen kihívásokkal kell szembenéznie a szakmának hazai és nemzetközi szinten a virtuális fizetőeszközök vonatkozásában? Ezekre milyen megoldások lehetnek?

V. G. Rendkívül nehéz lesz mind a jogalkotónak, mind a jogalkalmazó hatóságnak – így a nyomozóknak is – reagálniuk a virtuális fizetőeszközök által okozott kihívásokra, és ez nemcsak Magyarországra, hanem minden európai országra értendő. A megoldások közé tartozik a megfelelő jogszabályi háttér kialakítása, ezzel többek közt az Európai Unió Bizottsága jelenleg is próbálkozik. Továbbá fontos az érintett szervezetek számára megfelelő képzések szervezése, hiszen számos külföldi példa bizonyítja, hogy bizonyos módszerekkel lehet nyomozni a virtuális fizetőeszközöket használó bűnözők után, valamint le is lehet foglalni ezen eszközöket. A NAV bünyügyi szakterülete jelenleg is dolgozik egy magyar nyelvű képzési program összeállításán.

○ Milyen további szakmai célokat tűztél ki magad elé?

V. G. Szeretném folytatni az előadások tartását és a publikálást, utóbbit elsősorban angol nyelven. Kifejezett célom továbbá, hogy a virtuális fizetőeszközökre fókuszáló oktatási anyagunk is vívja ki a külföldi kollégák elismerését, bár ehhez nagyon sokat kell még dolgoznunk. Az mindenképpen biztató, hogy egyre több nemzetközi szervezet kéri a közreműködésünket a virtuális fizetőeszközökkel kapcsolatos oktatási és képzési anyagok kidolgozásával kapcsolatban. Végül, de nem utolsósorban, rendkívül sokat kell még tanulnom a pénzügyi nyomozói szakmáról is, hiszen mint mondtam: sokkal több idő kell három évnél ahhoz, hogy valaki tapasztaltnak nevezhesse magát ebben a munkakörben. Az én tanulási folyamatom még csak most kezdődött el, azonban úgy gondolom, a lehető legjobb helyen vagyok ahhoz, hogy megszerezem a szükséges gyakorlati tapasztalatot. ●

Katonadolog?

A missziók pszichés kockázatai

SZÖVEG: PODOBNI ISTVÁN
FOTÓ: HONVEDELEM.HU/TÓTH LÁSZLÓ, INTERNET

Ha a nemzetközi helyzet fokozódik, előbb-utóbb kiéleződnek a katonai konfliktusok is. A hadszíntéren számos stresszor érheti a katonát. Míg a harci stressz a katona normális emberi reakciója a háborús helyzet abnormális körülményeire, addig a poszttraumás stressz, azaz a PTSD a hazatérés után okoz traumát a katonának és a közvetlen környezetének. A katonai lélektani bűvárkodásban és a missziók pszichés kockázatainak feltárásában Szekeres György alezredes, a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar kiemelt gyakorlati oktatója, munka és szervezet szakpszichológusa volt a segítségünkre.

○ **Mióta kutatják a harctéri stressz következményeit?**
Szekeres György: Önmagában a PTSD tünetei az emberiséggel egyidősek. Már az asszírok idejéből is lehetett olyan leírásokat olvasni, amelyek összefoglalják, hogy a katonák harci bevetettségét nagymértékben befolyásolja a stressz. Ezekben a feljegyzésekben a katonák szellemeket láttak, látomások jelentek meg nekik. Hérodotosz is megjegyezte a műveiben, hogy a marathóni csata után egyes harcosok elveszítették a látásukat, miközben fizikálisan nem érte őket sérülés. Az 1666-os londoni tűzvész következtében közel 70 ezer ember vált földönfutóvá, akiknél később a tűzvész okozta alvászavar, emésztési probléma, láz és melankólia jelentkezett. Gibraltár ostrománál katonák tömegei lettek öngyilkosok, mivel képtelenek voltak feldolgozni az őket ért traumát. Végül a vietnami háborúk során kezdődött meg a harctéri stressz és a PTSD tudományos kutatása, míg a nyugati oldalon Vietnam-szindrómának, addig a keleti blokkban afgán szindrómának hívták.

○ **Milyen pszichés kockázatokat rejtenek a katonai missziók?**
Sz. Gy. Nem arra vagyunk predesztinálva, hogy embereket öljünk. Viszont vannak olyan helyzetek, amikor tudjuk, hogy ez elengedhetetlen. Ilyen például az, amikor meg kell védeni saját magunkat a háborúban, vagyis egy abnormális szituációban. Ez bármikor bekövetkezhet. Ha nem tudom megvédeni magam, akkor én leszek az áldozat. Már a kiképzésnél nagy hangsúlyt kell fektetni arra, hogy automatikusan meg tudja védeni magát a katona. Vannak olyan személyiségtípusok, akik nagyon könnyen veszik ezt az akadályt: a hősök és a pszichopáták. A történelmileg is hősnek tekinthető személyiségtípusnál azt tapasztaljuk, hogy elmegy a háborúba, megteszi a kötelességét, aztán hazamegy, megken egy vajas kenyeret, és mesét olvas a gyerekeknek. Tehát nem okoz neki lelki törést. A másik említett típus a pszichopata, aki a hős típussal ellentétben nem kötelességből, hanem örömből öl. Régen használták és alkalmazták a pszichopátákat, viszont a mai modern hadsereg kiveti őket soraiból, mert kiszámíthatatlanok és veszélyesek a csapatukra nézve is. Az emberek nagy részének azonban lelki problémát okoz egy háborús szituáció. Ők megtaníthatóak, kiképezhetőek az ölésre, ugyanakkor nekik óriási lelki teher ennek a megtétele. A kérdés, hogy mikor tör ki belőlük a stressz.

○ **A missziók során milyen stressz éri a katonákat?**
Sz. Gy. Egyrészt megjelenhet a mentális terhelésből adódó stressz, ami érzelmi vagy gondolati eredetű. Itt van a túlélés ösztöne, amely az egyik legfontosabb dolog. Továbbá a katonát folyamatosan érik különböző fizikai stresszorok, amelyek magukba foglalják a zajártalmat, ami a harctér akusztikájából adódik, a szagokat, amelyek a harcmezőn keletkeznek, valamint megjelennek az étel és ital hiányából eredő problémák. Továbbá a hadszíntéren a katonáknál felléphetnek olyan dolgok, mint a hiperventilláció és a csólátás. Ha az illető katona valóságghű, gyakorlatias kiképzést kapott, akkor a harctéren kevesebb meglepetés érheti. A legnagyobb probléma akkor jelentkezik, amikor a harcmezőn szembesül a katona azzal, hogy ő fél, retteg

vagy hiperventillál. Ha megfelelő kiképzésben részesült, akkor az effektív harci érintkezés során sokkal kisebb az esélye annak, hogy megijed a saját testi reakcióitól.

○ **Hogyan készítik fel a katonákat a háború okozta stressz leküzdésére, az abnormális harci helyzetek kezelésére?**
Sz. Gy. A kiképzés során különböző automatizmusokat tanulnak meg a katonák. Ugyanolyan, mint amit a különleges műveletieknél látunk: bemennek egy épületbe, megjelenik a cél és azt leküzdik. Maga a lövész kiképzés tipikusan ilyen. Minél élethűbb a kiképzés, annál könnyebb az ellenség megsemmisítése háborús helyzetben. Régen olyan céltáblákra lőttek a katonák, amelyek nem embert formáztak. Ezzel szemben a mai céltáblák anatómiai alakok, szinte már arca van mindegyiknek. Amikor ezekre tanulnak lőni, az automatizmusok beépülnek az illetőnek a viselkedésébe, pszichéjébe. Így ilyenkor nem okoz nekik problémát, ha meg kell húzni a ravaszt egy olyan szituációban, amelyben szembetalálkoznak egy másik szempárral. Emellett fontos a megfelelő pszichoeducáció és pszichológiai felkészítés is. Így végül kialakulnak azok a képességek és automatizmusok, amelyek birtokában a katona a nehéz szituációban is megfelelően tud reagálni. Például a kiképzés során megtanítjuk nekik, hogy csukott szemmel is össze vagy szét tudják szerelni a fegyverüket. Így ha traumatikus helyzetbe kerülnek a misszió során, akkor egy lelkileg terhelt állapotban is képesek lesznek automatikusan megjavítani a fegyverüket, mert az életük múlhat ezen. Ha a katona ezt becsukott szemmel, a legnagyobb stresszben, időszükében is meg tudja csinálni, akkor életben fog maradni.

○ **Milyen hatással van a harci stressz és a PTSD a katonára?**
Sz. Gy. A harci stresszt elszenvedő katona viselkedésében bármikor megjelenhet az agresszivitás. Ez irányulhat a saját társai, vezetője, vagy akár a hadifoglyok felé is. Ebben az esetben a traumát elszenvedett katonának nagyon nehéz megállni. Mindig a harci stressz által elszenvedett trauma határozza meg, hogy a katona hogyan bánik a környezetével. A poszttraumás stressz megjelenhet az érzelmi életben, a viselkedésben és a kognitív, azaz a gondolkodási szférában is. PTSD esetén akár mind a három területen sérülést tapasztalhatunk. Ebbe beletartozik, hogy a misszióból visszaérkező katona nem tud a szociális életbe visszailleszkedni, megszűnnek a régi barátságok, elmagányosodik az ember és teljesen magára marad, emellett a vezető tünetek között találjuk az alvászavarokat, és a legkülönbélebb szenvedélybetegségeket. Megfigyelhető egyfajta kiüresedés, amikor a katona haragszik arra, aki odaküldte, haragszik a világra, összességében mindenkire. Például az USA-ban ez tisztán megfigyelhető volt azoknál a katonáknál, akik a vietnami háború után tűntettek, pacifistaként felvonultak és haragudtak a rendszerre.

○ **Mi a feladata egy katonapszichológusnak?**
Sz. Gy. Az első és legfontosabb az állomány pszichés állapotának monitorozása, hogy harcképes és bevethető-e. Soha nem a katonapszichológus az első lépcső, mindig a parancsnokok a felelősek, ők mennek oda először a katonákhoz. Ezért fontos a katonák, főként

a parancsnokok pszichoeducációja. A katonai képzés során pszichológus oktatóként első és másodévben találkozunk a hallgatókkal, itt általános katonai pszichológiai felkészítés zajlik. Emellett foglalkozunk személyiségfejlesztéssel, katonai kompetenciafejlesztéssel. Igyekszünk megtanítani a honvédtisztjelölteknek azt, hogy a katonai missziók során a mutatkozó pszichés és fizikai reakcióik teljesen normális válaszok a felmerülő háborús, abnormális helyzetre. A felkészítés után, amikor már kint vannak a harci helyzetekben, a művelet hátterében gyakran pszichológusok is részt vesznek. Ha valamilyen traumatikus esemény történik az állomány körében, akkor a pszichológus is segíti az élmények feldolgozását. Ha az akciónak vége, akkor a katonai pszichológusokkal végzünk egyfajta visszaszűrést. Például a 2004-ben Irakból visszaérkező magyar katonák PTSD-veszélyeztetettsége 6-7 százalék körül volt, ekkor döntött úgy a honvédség, hogy visszaillesztő tréningorozaton keresztül fogadjuk őket itthon. Ekkor a visszaérkező katonáknak a hazatérés után egy héttel tartunk egy csoportfoglalkozást, ahol közösen dolgozzuk fel az átélt élményeket. Egy hónap elteltével megvizsgáljuk, hogy sikerült-e visszailleszkedni a katonának a beosztásába és a családjába. Három hónappal később van egy végső visszaillesztés, ahol azt vizsgáljuk, lezáródott-e a folyamat.

○ **Milyen terápiákkal lehet kezelni a stresszt?**
Sz. Gy. Terápiák szempontjából a legelső megelőző elem a kiképzés, a megfelelő pszichoeducációval. Ekkor megtanulja a honvédtisztjelölt, hogy amit tapasztal a saját testén, az teljesen természetes dolog, nem kell megijedni. Ha valami trauma éri a katonákat, akkor az After-action Briefinget kell alkalmazni. Ez azt jelenti, hogy a traumatikus élmény bekövetkezése után 24 órával meg kell kezdeni egy csoportos feldolgozást, de legkésőbb 72 órán belül mindenképp le kell zárni. Ennek a szakmai oka az, hogy 24 órán belül a katona nem megközelíthető, mert úgynevezett adrenalinburok veszi körül. Ilyenkor olyan intenzív az élményanyaga, hogy egyszerűen nem tud beszélni róla. Ez a harci stressz kezelhető, azonban ha két hét után sem javul a katona állapota, és a beosztása ellátására képtelenné válik, akkor hazaküldik. A fennmaradó harci stresszt és a kialakuló PTSD-t jellemzően a parancsnok szokta észlelni, hiszen mindig a parancsnok az első pszichológusa a katonának. A katonai vezetőknek figyelniük kell a beosztottak változásait. Mindig egyszerűek a jelek. Például érdemes odafigyelni, ha egy a szakasz szervezetébe beilleszkedett katona egyik hétről a másikra kezdi kihagyni a közös ebédeket vagy a közös sportolást. Figyelmeztető jel lehet az is, ha eddig igényes volt magára, borotválkozott, kipucolta a bakancsát, kivasalta a ruháját, majd hirtelen igénytelenné vált. A kérdés, hogy figyelmet fordítunk-e a változásra vagy sem. A pszichológus nincs ott a nap 24 órájában a katonával, a parancsnok viszont igen, így ezeket a jeleket ő észleli, neki kell észrevenni. Ha a parancsnok segítségével nem tud megküzdeni ezzel a traumával – mondjuk azért, mert nem együttműködő, vagy mert olyan mélységű a probléma, hogy ő már nem tudja feloldani –, akkor vonják be a pszichológust.

Ekkor a Magyar Honvédség Egészségügyi Központjának pszichiátriai vagy pszichológiai osztálya diagnosztizál, majd terápiás kezelést ír elő. Ha az eset nem súlyos, az említett visszaillesztő tréningekkel és reintegrálással tudja kezelni a honvédség a PTSD-ben szenvedőket. Emellett regenerálással, regeneráló üdüléssel tudják segíteni a stressz leküzdését. Ebbe beletartozik a katona és a család is. Azt gyakran elfelejtjük, hogy nem csak a katonáról van szó, hiszen a család mindig a katona mögött áll. PTSD esetén a katona és a család együtt sérül. Tehát ugyanúgy gondot kell fordítani a katona gyerekeire és házastársára is.

○ **A harci stressznek csak negatív következményei vannak?**
Sz. Gy. Gyakran azt gondoljuk, hogy a misszióknak csak negatív oldala van, a szakirodalom is főleg erre a területre koncentrál. Azonban van pozitív oldala is. Aki megjárta egy missziót, hadszínteret, háborút, annál mindenképpen megfigyelhető, hogy a katona társadalmi megbecsülése és belső önbecsülése is növekszik. A misszió során megélt környezeti viszonyok után általában nő a társadalmi felelősségvállalás is. Továbbá elmondható, hogy a missziók során növekszik a katona szakmai tapasztalata, hiszen sehol máshol nem lehet olyan szintű jártasságot szerezni, mint a missziós területen. Az orvos a műtőben tud igazán tapasztalatot szerezni, a katona pedig a harctéren tud kiteljesedni.

○ **Milyen jövőbeli kutatások és fejlesztések várhatóak a PTSD kezelésében?**
Sz. Gy. A PTSD kezelése mindig elengedhetetlen lesz. Látjuk azt, hogy külföldön ez már napi problémává vált. Ilyen például az amerikai vagy izraeli hadsereg, ahol a kutatások rendkívül aktívak. Ha „a nemzetközi helyzet fokozódik”, akkor azt gondolom, hogy nálunk is el kell kezdeni azokat a kutatásokat vagy kutatási adaptációkat, amelyek segítenek abban, hogy akár a harci stresszsel, akár a PTSD-vel kapcsolatos küzdelmet hatékonyra tegyük. ●

Hatvan éve a nézők szolgálatában

SZÖVEG: BÚZÁS BEÁTA
FOTÓ: FORTEPAN

Hivatalosan 1957-ben Kádár János május 1-jei beszédével kezdte meg működését a Magyar Televízió. Az MTV népszerű műsoraival és még népszerűbb arcaival pillanatok alatt odaszögezte a tévé elé a magyar embereket, és vált a mindennapjaik meghatározó részévé.

Az Amerikai Egyesült Államokban 1926-ban sugározták az első adásokat, az Egyesült Királyságban pedig 1936-ban jelent meg a televízió. Mire hazánkban elindult az első tévéadás, az Egyesült Államokban már a vezetékek nélküli távirányítókat is kézbe vehették a nézők. 1953-ban a Minisztertanács párthatározatban mondta ki, hogy Magyarországon 1954. május 1-ig meg kell indítani a televíziózást, ezzel hozzájárultak a Magyar Televízió Vállalat megalakulásához. A saját gyártású adóberendezés első próbaadásai 1953 végén kezdődtek meg a Gyáli úti Posta Kísérleti Állomásról, a következő évben már egy nagyobb teljesítményű kísérleti adóberendezést helyeztek üzembe a Széchenyi-hegyen. Ennek segítségével megjelenhettek a képernyőn az első mozgóképek: ekkor lehetett megnézni az Erdei sportverseny című rajzfilmet és jeleneteket a Mágnes Miska című filmvígjátékból. Láthatók voltak a Magyar Filmhíradó képsorai, valamint megismerhettük az első bemondónőt Mednyánszky Ági, a népszerű színésznő személyében. A próbaadások sugárzásával egy időben megalakult a televíziós főosztály, amely a műsorok műszaki elkészítéséért felelt, míg a műsorok sugárzása a Magyar Posta feladatkörébe tartozott. A televíziónak és műsorgyártásnak nagy volt a helyigénye, így a tévé munkatársai elfoglalhatták az 1948 óta felfüggesztett működésű Magyar Tőzsde akkoriban eléggé kihasználatlan épületének egy részét. A Budapesten, a Szabadság téren található, tágas, nagy terekkel rendelkező épületet idővel teljesen birtokba vette a televízió, az épület 2009-ig az MTV székháza volt.

A műsorszolgáltatás 1957 februárjában kísérleti adásokkal kezdődött, melyek még nem hivatalosan, de már „élesben” sugároztak főként zenei és irodalmi műsorokat heti két napon. Közben a televízió birtokába került az első közvetítőkocsi, amely mikrohullámú

adójával 20–30 km távolságban játszódó események közvetítésére is alkalmas volt. 1957. május 1-jén került sor az első élő közvetítésre: a Hősök terén zajló ünnepséget és az 1956-os forradalom leverése óta először a nyilvánosság elé lépő Kádár János ünnepi beszédét láthatták a nézők a képernyőn. Ettől kezdve már a hét három napján adtak műsort, a filmek mellett állandósultak a sport- és színházi közvetítések is. A sokak számára emlékezetes első színházi közvetítés május 21-én Erkel Ferenc és Katona József *Bánk bánja* volt az Állami Operaházból.

Egy '57 augusztusában megjelenő kormányrendelet a Magyar Rádió nevét *Magyar Rádió és Televízió*ra (MTV) változtatta. Közben folyamatosan bővült a televíziós műsorok palettája: Várkonyi Zoltán vezetésével össze elindult egy magazinműsor, amelyben beszélgetések és interjúk mellett különböző verses, zenés, dramatikus összeállításokat is kínáltak a nézőknek. Az MTV első stúdiójátékát – Offenbach *Eljegyzés lámpafénynél* című operettjét – szintén még ebben az évben sugározták, december 31-én pedig az első élő szilveszteri kabarét láthatták a tévénézők.

1960-ban hétfő és péntek kivételével minden nap volt adás a tévében. Ez év nyarán élőben közvetítették a római olimpia eseményeit, ami jelentős előrelépésnek számított. A tv saját szinkronstúdiója 1962 áprilisában kezdte meg működését, ugyanebben az évben sikerült elérni az addigi legnagyobb műszaki teljesítményt a chilei labdarúgó-világbajnokság közvetítésével, amit az 1964-es tokiói olimpiai játékok sugárzása követett. Az első színes adást 1969. április 5-én sugározták, a felmérések szerint ekkor már 3–3,5 millió állampolgár nézte a műsort. 1971-ben megkezdődtek a 2. csatorna kísérleti adásai, részben már színes programokkal: játék-, kisláték- és dokumentumfilm szerepelt a műsorfolyamban. A következő év jelentős fejlődést hozott: munkába állt az új színes adást közvetítő kocsi és a 760 négyzetméteres, öt kamerával működő IV. stúdió. Innen közvetítették élőben először a szilveszteri gálaest műsorát. Az akkoriban legnépszerűbb hazai készítésű műsorok között említhetjük egyebek mellett a *Ki mit tud?* kulturális tehetségkutatót, a *Bors* című filmsorozatot, valamint a *Híradót*. 1974-ben különvált a Magyar Rádió és a Magyar Televízió (MTV), majd ezt követően a körzeti stúdiók is megkezdtek működésüket Szegeden és Pécsen.

Jelentős előrelépésnek számított, hogy Magyarország öt műholdas tévécsatornát kapott az 1977. évi távközlési világértekezleten. Ettől az évtől már rendszeresen délután fél 5-kor kezdődött az adás, így az adásidő 1980-ban elérte a heti 83 órát. Ezzel egy időben indult számos, azóta ikonikussá vált magazinműsor, mint az *Ablak*, a gyerekeknek szóló *Cimbora*, a *Főkusz*, ami tudományos híradó volt, a *Kalendárium* című ismeretterjesztő műsor, a *Pulzus* című könnyűzenei adás, a világpolitikai jelenségekkel foglalkozó *Panoráma*, valamint a *Természetbarát*. 1989 elejétől a hétfő is műsornap lett, így a heti adásidő 120 órányiára bővült. A hazai előfizetők 17 százaléka tudott már külföldi műholdas adásokat nézni. Az év utolsó napjait szinte az egész ország a televízió előtt töltötte, ugyanis az MTV a romániai Ceaușescu-rendszer összeomlását közvetítette egyenes adásban.

1994-ben indult az új közszolgálati tévé, a Duna Televízió. Időközben az MTV-nél gazdasági okok miatt megszűnt néhány műsor, illetve elbocsátották a főszerkesztőség több munkatársát is. Ugyanebben az évben Szegeden és Kecskeméten városi tévé kezdte meg működését. A körzeti stúdiók műsorában naponta jelentek a régiók helyi híradói, közös műsorokban számoltak be a vidéki eseményekről. Ekkorra már megváltozott a műsorstruktúra: míg egyre kevesebb dokumentumfilm került adásba, egyre nőtt a különböző magazin- és szórakoztató műsorok száma, és az adásidőben egyre több reklám jelent meg. 1997 őszén megindult az első országos kereskedelmi televízió – a TV2 – adása, majd az RTL Klub is megkezdte a műsorszolgáltatást. A 2011. január 1-jén hatályba lépett új médiatörvény rendelkezései szerint jelentősen átrendeződött a közszolgálati médiumok szerepe. A Magyar Televízió a közszolgálati médiumokkal együtt nonprofit szervezetté alakult, amelyet az MTVA vett át. Egységesítették a médiaszolgáltatások terjesztését, 2012-ben pedig közös arculatot vezettek be

minden érintett szervezetnél. A médiatörvény 2015-ös módosítása szerint a szervezet jogutódja a Duna Médiaszolgáltató Zrt. lett, amely a korábban a Magyar Televízióhoz tartozó csatornák műsoraíért is felel.

A tévénézési szokások természetesen hazánkban is nagy változáson mentek keresztül. Az '50-es, '60-as években kuriózumnak számított Magyarországon, ha volt valakinek televíziója. Kezdetben nagy szó volt, ha a településen akadt egy készülék, és az izgalmasabb műsorok sugárzásakor, sportközvetítésekkor a fél falu ott ült az egyetlen tévé előtt. A magyar állam információs monopóliuma azzal is járt, hogy számtalan olyan műsor készült, amelyhez ezer szállal kötődtek a nézők, hiszen a programoknak nem volt versenytársa. Volt olyan időszak, amikor a *Híradó* átlagosan 6 millió, a *Panoráma* és az *Ablak* 3 millió nézőt vonzott, amit ma a legnépszerűbb kereskedelmi csatornák sem tudnak produkálni. Olyan tévés személyiségek tűntek fel, akikre igazi sztárokként tekintettek a nézők. A bemondónők, mint pl. Tamási Eszter vagy Takács Mária szinte a család barátjaként köszöntötték nap mint nap a tévé előtt ülőket. Neves színművészek szerepeltek a tévéjátékokban, így a tévé számukra is kinyitotta a világot, és egy teljesen újfajta népszerűséget hozott. A távirányítók megjelenése egy csapásra megváltoztatott mindent. Míg régen a tévézés közösségi programnak számított, addig ma már sok esetben csak egyedül nézi az ember, és a távirányítóval kattintgat. Sokszor cél nélkül. Régen műsornézés céljából kapcsoltuk be a tévét, ma akkor is megy, ha nincs benne semmi. Hol van már az, hogy fel kellett állni csatornát váltani? Ma moccannunk sem kell ahhoz, hogy átkapcsoljunk máshová, vagy felemeljük a hangerőt. Miután sok csatorna van, így sokszor a „szörfözésben” merül ki a tévénézés: csatornáról csatornára kattintgatva szemléljük a kínálatot, és próbálunk kiigazodni a több mint negyven magyar és számtalan külföldi programból álló kínálaton. ●

Pünkösdi ünnepek

A pünkösöd a húsvét és a karácsony után a kereszténység legnagyobb ünnepe, ekkor ünnepli a keresztény világ Jézus mennybemenetelét követően a Szentlélek eljövételét, így az egyház születésnapját. Az ország egyes vidékein a mai napig választanak pünkösdi királyt. A király hordhatja a pünkösdi koronát, ennek kapcsán nevezték uralkodásának időszakát „pünkösdi királyságnak”. A néphit úgy tartja, ha pünkösöd napján szép az idő, akkor jó lesz a bortermés az évben. Ország-szerte rengeteg színes programmal várják az érdeklődőket.

Pünkösti Virágálműsor

2017. június 2–5.

Székesfehérvár

A pünkösti ünnepek idején a Fehérvári Programszervező Kft. szervezésében virágba borul Székesfehérvár belvárosa. A fennkölt ünnepen a szépségé a főszerep: virággal díszítik fel a templomkapukat, a szobrokat, az erkélyeket, és antik, finom porcelánokat, valamint különleges festményeket állítanak ki. Az érdeklődők megtekinthetik a Bory-vár romantikus fellegvárában kiállított festményeket, mozaikokat, üvegfestményeket és díszkutat. A Jancsárkert termelői piacán kóstolással egybekötve vásárolhatnak, a Szent István Király Múzeumban keleti porcelánokat csodálhatnak meg, és beutazhatják a várost a kisvasúttal.

Csiksomlyói Búcsú

2017. június 2–4.

Csikszereda

A csiksomlyói pünkösdi fogadalmi búcsú a magyarság számára kiemelkedő ünnep: 1990 óta minden évben ezrek zarándokolnak az erdélyi Csiksomlyóra, hogy részt vehessenek a Szűz Mária tiszteletére tartott szentmisén és körmeneten. Csiksomlyó a katolikus székelység hírneves búcsújáró helye. Az ünnepen más vallású keresztény hívek is szívesen vesznek részt, mert ez az összmagyarság legjelentősebb vallási és nemzeti ünnepe. A búcsú eredete 1567-re vezethető vissza, amikor János Zsigmond Erdély fejedelmeként fegyverrel akarta áttéríteni az unitárius vallásra a katolikus székelyeket, akik összegyűltek Csiksomlyón, és Nagyerdőnél győzelmet aratva megvédték ősi katolikus vallásukat.

Falusi Pünkösöd a Sóstói Múzeumfaluban

2017. június 5.

Nyíregyháza

A Sóstói Múzeumfalu a régi falusi pünkösödöt, a hagyományokhoz híven a pünkösdi királyválasztás és királynéjárás népszokásait eleveníti fel. Pünkösdhétfőn a faluba látogatnak a legügyesebb, legerősebb és legszebb ifjak, hogy versenybe szálljanak egymással a győzelemért. Rengeteg ifjú mérkőzik majd meg az ügyességi feladatok során egymással, hiszen a győztest királyi előjogok illetik meg: hivatalos lesz a falu minden mulatságában, és számláját a helyiek állják a kocsmában. Hagyományos játszódúrvart is felállítanak, ahol kicsik és nagyok egyaránt jól érezhetik magukat, valamint kitáncolják a májusfát is. ●

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem könyvkiadója

Dialóg Campus Kiadó

1083 Budapest, Ludovika tér 2. • Telefon: 1/432-9000
Honlap: www.dialogcampus.hu • E-mail: kiado@uni-nke.hu

NEMZETI KÖZZSOLGÁLATI
EGYETEM

Magyary Zoltán
(1888–1945)

a közigazgatás tudományának nemzetközi hírű művelője

„A KÖZIGAZGATÁSNAK NINCS
MÁS LÉTJOGOSULTSÁGA, NINCS
MÁS MÉRTÉKE, MINT AZ EMBEREK
ÉS A NEMZET SZOLGÁLATA.”

Hagyomány és megújulás
a közigazgatás fejlesztésében

A kiadvány a KÖFOP-2.1.2-VEKOP-15-2016-00001

„A jó kormányzást megalapozó közzolgálat-fejlesztés” című
projekt keretében került kiadásra.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE